

Advokaten

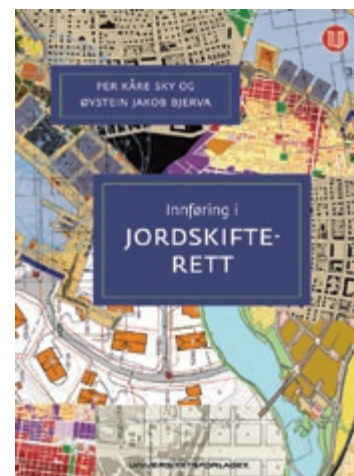
| ADVOKATBLADET | NR. 1 2019 | 99. ÅRGANG |

Advokater kjemper for tingretten

Frykter svekket juridisk miljø

Nye titler på Juridika

Nå finner du Universitetsforlagets jusstidsskrifter, fagbøker og ajourførte lovkommentarer på Juridika.

Juridika

en tjeneste fra Universitetsforlaget

Innhold

Nyheter

- 4 En av fem straffedommer avsagt i Høyesterett uten prinsipiell interesse
- 5 Kritiserer Stortinget for manglende helhet
- 6 Reagerer på hvitvaskings-tilsyn: – Tilsynsrådet har lagt feil lovtolkning til grunn i flere år
- 10 Kritiserer: Tilsynsrådets nye veileder om hvitvasking
- 12 Drap, narkotika og sedelighet – dette var juryordningen
- 14 Hun er BAHRs fjerde kvinnelige partner: – Ingen åtte til fire-jobb
- 15 Mål: En tredjedel kvinner
- 22 For store kvalitetsforskjeller blant dommerne, mener advokater
- 24 Nye retningslinjer for sivile saker
- 26 Refset Fylkesnemnda på Facebook: – ilagt advarsel
- 29 – Vil pokker ikke inn i noe mønster
- 42 Tok siste farvel med advokat Harald Stabell: – Han sto for et intelligent forsvar
- 46 Bredt advokat-engasjement – og viktige rettsavklaringer
- 59 Slutt for den store røde
- 63 Advokatgründer og i verdenstoppen på vannski!

Tema: Domstols sammenslåing

- 16 Står sammen mot nedleggelse av tingretten
- 20 Slaget står i oktober
- 21 – Stor verdiskapning i vår region

Fast stoff

- 39 Bøker og lesestoff
- 41 JUS
- 44 Rett fra Tønsberg
- 49 Lederens kommentar
- 50 Debatt
- 52 Advokatansvar
- 53 Månedens advokat: Hans Henrik Klouman
- 56 Folk & Forum
- 66 Sosiale medier

Forsidefoto: Marius Birkeland
Redaksjonen avsluttet 16. januar
www.advokatbladet.no

www.facebook.com/Advokatbladet
 @Advokatbladet
 @Advokatbladet

Verdien av advokattjenester

ADVOKATBRANSJEN har et ufortjent dårlig rykte, og det er advokatenes salærer som får mest oppmerksomhet.

I FJOR kunne et hundretalls partnere i de største advokatfirmaene vise til tosifrede millioninntekter. Men for de fleste andre advokater, peker pilene en annen vei. Advokatforeningens lønnsundersøkelse for 2018 viste at snitt-lønnen for advokater var rett i underkant av 900.000 kroner, og at gruppens reelle kjøpekraft falt med tre prosent.

ADVOKATER må tåle mye negativt fokus på salær, oftere enn andre yrkesgrupper. En privatperson som betaler to tusen kroner hver sjetten uke hos frisøren, steiler når advokatregningen kommer – den ene gangen i livet hun har bruk for advokat. Det skal selvsagt ikke underslås at advokattjenester koster. Men pengene kan være en veldig god investering – både for privatpersonen, forretningskunden og for samfunnet.

AT PRISEN på advokattjenester debatteres, er naturlig og sunt. Lagdommer Mats Stensrud i Frostating etterlyser at bransjen selv fokuserer på hva som er et anstendig salærnivå, skriver han i en ny bok (se side 40). Men når hørte du sist noen snakke om hvor viktig gode advokattjenester er for verdiskapningen i samfunnet?

I SIN ÅRSTALE i fjor høst snakket Advokatforeningens leder om verdien av en velfungerende rettsstat, med fokus på domstolene:

«HVER DOM som avsies i rettsvesenet har avgjørende betydning for partene, men for samfunnet ligger velfungerende domstolars verdi et helt annet sted. Og denne verdien kan være vanskelig å oppdage – for den handler gjerne om begivenheter og utviklingstrekk som ikke inntreffer. Hvordan regner man på verdien av alle de feilkonstruerte, brannfarlige eller giftige produktene som aldri blir lagd eller solgt, fordi potensielle produsenter og selgere vet at de vil bli stanset og dømt», sa Hjort.

HAN KUNNE ha sagt det samme om forretningsadvokaters betydning for næringslivet. Uten gode advokattjenester ville næringslivet ha vært ustabilt og uforutsigbart – slik situasjonen er i mange land.

LIKEVEL løftes sjelden forretningsadvokatens indirekte verdiskapning opp på dagsordenen. Men nå har Advokatforeningen et prosjekt i støpeskjeen som tar sikte på nettopp å synliggjøre advokatbransjens betydning for norsk næringsliv. Dette skal vi selvsagt følge tett.

NETT-NYTT: Om kort tid får Advokatbladet nye nettsider. Følg oss, og hold deg oppdatert om stort og smått i bransjen!

NINA SCHMIDT
REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Foto:
Natasaadzic,
Istockphoto

MR-regel på høring

Finnes det vesentlige innvendinger mot å innføre en egen regel om menneskerettigheter i Regler for god advokatskikk (RGA). Den har siden blitt liggende i departementet, ettersom endringen må behandles av Kongen i statsråd for å bli innlemmet i Advokatforskriften.

Advokatforeningens representantskap vedtok i slutten av

mai i fjor å innta en ny regel om menneskerettigheter i Regler for god advokatskikk (RGA). Den har siden blitt liggende i departementet, ettersom endringen må behandles av Kongen i statsråd for å bli innlemmet i Advokatforskriften.

Regelen som er foreslått som nytt punkt 1.4 i RGA lyder slik:

«En advokat skal ikke gi råd som advokaten forstår eller må forstå vil innebære krenkelse av noens menneskerettigheter eller en betydelig

risiko for dette. Med menneskerettigheter menes det samme som i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter.»

Formålet med høringen er å få frem om det foreligger vesentlige mangler ved, eller

innvendinger mot å stadfeste RGA punkt 1.4 som forskrift, skriver departementet i et brev til Advokatforeningen.

Før regelen ble vedtatt av representantskapet, ble den sendt på høring til Advokatforeningens nitten kretser.

Siden Advokatforskriften gjelder for alle advokater, og ikke bare dem som er medlemmer av Advokatforeningen, er ikke en intern høringsprosess nok for å opplyse saken før vedtak treffes, påpeker departementet.

Forslaget til den nye regelen er utarbeidet av Advokatforeningens ad hoc-utvalg om menneskerettigheter, ledet av nyutnevnt lagdommer i Borgarting, tidligere advokat Frode Elgesem.

18 fikk HR-tillatelse

I 2018 var det totalt 83 prøveadvokater i Høyesterett og 18 av disse kan nå skilte med møterett for Høyesterett.

Av de 83 advokatene som totalt avla prøve i fjor, hadde 61 sin første prøvesak, hvor 39 bestod, ti strøk og tolv saker ble ansett som ikke egnet.

22 advokater hadde andre prøvesak, hvor 18 bestod, én strøk og tre saker ble ansett som ikke egnet. Dette viser tall Advokatbladet har fått fra direktør i Høyesterett, Gunnar Bergby.

Til sammenlikning var det 26 advokater som fikk tillatelse til å opptre for Høyesterett i 2017, ifølge Tilsynsrådets årsberetning.

I alt var det altså 57 advokater som bestod prøven til Høyesterett i fjor, med andre ord nesten 69 prosent av alle som prøvde.

Totalt mottok Høyesterett 2164 anker i 2018, hvorav 416 var sivile saker og 403 var straffesaker. Det er kun 23 flere saker enn året før.

60 sivile saker og 43 straffesaker ble behandlet i avdeling, mens én sivil sak ble behandlet i plenum og én sivil sak ble behandlet i storkammer.

Femten saker, derav elleve straffesaker, ble avgjort ved dom i Ankeutvalget.

Justitiarius Toril Marie Øie forteller at direktør Gunnar Bergby går av over sommeren. Høyesterett håper på mange gode eksterne søkere.

Ankeutvalget avsa i fjor dom i elleve straffesaker og i fire sivile saker, og alle disse sakene var uten prinsipiell interesse, fortalte justitiarius Toril Marie Øie da Høyesterett i midten av januar arrangerte pressefrokost.

– Hadde sakene hatt prinsipiell interesse, ville de ha blitt henvist til avdeling. Sakene ankeutvalget tar opp, behandles ved dom fordi det er klare feil ved lagmannsrettens behandling eller resultat, fortalte Øie.

Informasjonen kom som svar på kritikk som ble reist da Høyesterett arrangerte Advokatforum, en møteplass mellom advokater og domstolen, i november i fjor.

– I Advokatforumet kom det frem at advokatene var

En av fem straffedommer avsagt i Høyesterett uten prinsipiell interesse

– Advokatene har ingen grunn til å bekymre seg for at Høyesterett nå er så opptatt av prinsipielle avgjørelser at domstolen glemmer å rette opp feil, sier justitiarius Toril Marie Øie.

TEKST: NINA SCHMIDT

litt bekymret for at vi nå, som vi er en tilnærmet ren- dyrket prejudikatdomstol, ikke behandler saker for å rette opp feil resultat. Men det er nettopp av den grunn at ankeutvalget har mulighet til å avsi dom i saker, sa Øie.

«HJEMME-ALENE-FEST»

I Advokatforumet fikk domstolen kritikk for å vektlegge prejudikat-funksjonen på bekostning av å korrigere opplagte feilavgjørelser. Glittertind-advokat Nils-Henrik Pettersson mente dette utgjorde en «hjemme-alene-fest» for lagmannsrettene, mens Marius Dietrichson i Forsvarergruppen advarte mot utviklingen.

Høyesterett avsa i 2018 dom i 118 saker. Av disse var 54 straffesaker, inklu-

dert dommene avsagt i ankeutvalget. Tallet viser at antallet straffesaker har vært stabilt de siste årene, ifølge Øie.

– Derfor kan man uten videre slutte at når Høyesterett i 2018 avsa 11 av 54 dommer i ankeutvalget, så betyr det at tyve prosent av straffedommene ble avsagt uten at sakene hadde prinsipiell interesse, sa Øie.

Hun understrekte også at selv om Høyesterett nå har flere utredere enn tidligere, så har ikke denne gruppen fått økt innflytelse.

– Dette er ikke tilfelle. Utrederne er tilretteleggere, forenkler dommernes arbeid, bidrar til kvalitets-sikring, hyppigere saksavvikling og ensartede rutiner, men avgjørelsene treffes av dommerne alene, sa Øie.

– Det virker ikke som at lovgiver har analysert det manglende samsvaret mellom straffene i seksuallovbruddsaker, sier Magnus Matningsdal.

Foto: Thea N. Dahl

Kritiserer Stortinget for manglende helhet

Minstestrafen for voldtekt gir uheldige utslag, mener høyesterettsdommer Magnus Matningsdal.

Han har i flere år påpekt det han mener er en ubalanse i straffnivået i seksuallovbruddsaker, og at de detaljerte straffesignalene fra Stortinget binder dommerskjønnet for mye.

På Forsvarergruppens høstseminar i 2017 holdt Matningsdal et innlegg der han sammenlignet straffnivået i en sovevoldtektsak med straffen i en sak om menneskehandel til prostitusjon.

På årets pressefrokost i Høyesterett brukte han det samme eksemplet: En sterkt beruset mann som forgriper seg på en sovende kvinne som er enda mer beruset

fikk fire års fengsel, mens en mann som over et helt år utnyttet kvinner fra Bulgaria til prostitusjon i Norge, bare fikk halvannet år mer.

«EN HALV SOVEVOLDTEKT»

– Fortsatt har vi ingen eksempler der seksualiserte fremstillinger av barn har gitt mer enn to års fengsel, altså cirka halvparten av en sovevoldtekt. Mitt syn er at minstestrafen gir uheldige utslag i de overtredelsene som omfattes, men det er etter min mening verre at lovgiver ikke har foretatt en totalvurdering av straffnivået, sa Matningsdal.

I straffnivået for seksualisering av barn, så finnes det ikke samsvar mellom den underliggende handlingen og straffen for den som utfører handlingen, sa Matningsdal.

Også justitiarius Øie kommenterte straffeutmålingssignalene som er kommet fra Stortinget.

– Når lovgiver først går inn, så legges føringer på domstolen som gir mindre fleksibilitet og mindre mulighet til smidighet i det enkelte tilfelle. Dette skaper ringvirkninger som domstolen har vært bekymret for, sa Øie.

Slipper å sladde 33.000 sider

I desember opphevet Høyesterett kjennelser fra tingretten og lagmannsretten som påla advokat Anne Helsingeng i Hjort, som er forvalter for en fengselsdømt advokat, å sladde 33.000 sider med advokatregnskap og utlevere disse til motparten.

– Jeg har hele tiden argumentert for at risikoen for å bryte taushetsplikten øker for hver side du må sladde. Og her er det snakk om en så omfattende sladding at jeg uforvarende kunne ha kommet til å bryte taushetsplikten, sier advokat Anne Helsingeng.

Hun har siden april 2015 vært oppnevnt som forvalter for tidligere advokat Jon Eilif Orrems advokatvirksomhet, som i fjor ble dømt til fengsel for å ha underslått over en million kroner fra flere klienter.

Tingretten antok at det ville ta Helsingeng om lag tretti dager å sladde dokumentene, men mente likevel at dette var overkommelig. Ifølge slutningen skulle Helsingeng sensurere materialet på en slik måte at eventuelle opplysninger som er omfattet av bevisforbudet i tvisteloven § 22-5 første ledd, ikke ble lagt frem.

Høyesterett kom frem til at Bergen tingrett og Gulating lagmannsrett har lagt til grunn feil rettsanvendelse ved vurderingen av proporsjonalitetsprinsippet i tvisteloven § 26-5 tredje ledd.

«Det dreier seg om et meget stort antall dokumenter. En utvelgelse, sladding, vil være en kompleks og omfattende oppgave (...) Den store dokumentmengden skaper også en stor risiko for feil og dermed for brudd på taushetsplikten», skriver Høyesterett i kjennelsen.

Anne
Helsingeng.

Reagerer på hvitvaskings-tilsyn – Tilsynsrådet har lagt feil lovtolkning til grunn i flere år

Anders Brosveet ble i 2018 kåret til landets beste advokat innenfor økonomisk kriminalitet av Finansavisen JUS. Han har jobbet med noen av landets største økonomiske straffesaker.

Advokatfirmaet Elden er ett av flere advokatfirmaer som er ilagt advarsel eller irettesettelse fra Tilsynsrådet for mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Elden mener vedtaket bygger på gal juss, og har klaget inn vedtaket til Sivilombudsmannen.

TEKST: NINA SCHMIDT

Det sentrale stridstemaet er forskudd på salær: Selv om salærforskudd er en finansiell transaksjon, skjer den ikke på vegne av klienter, og omfattes derfor ikke av hvitvaskingslovens bestemmelser, mener Anders Brosveet, managing partner i Elden.

– Vedtaket bygger på gal lovforståelse, og må anses ugyldig, sier Anders Brosveet,

Dette er Tilsynsrådet uenig i: «Det er ikke grunnlag for å definere forskudd på salær utenfor dagens hvitvaskingsregelverk, herunder kravene til adekvate, risikobaserte kontrollrutiner i forbindelse med at man påtar seg et oppdrag», skriver Tilsynsrådet i vedtaksbrevet til Advokatfirmaet Elden, og viser til en dom fra Borgarting lagmannsrett fra 2007 (RG-2007-1582).

I denne dommen heter det blant annet at «innbetaling av et beløp til en advokats klientkonto er en «finansiell transaksjon» etter hvitvaskingsloven § 4 annet ledd nr. 7.»

Men dommen gir ikke støtte for Tilsynsrådets tolkning, all den tid den ikke tar stilling til om salærforskuddet tas imot «på vegne av klient», påpeker Brosveet i klagen til Sivilombudsmannen.

TAKK FOR SIST

Brosveet mener at den ilagte advarsel fra Tilsynsrådet må sees i sammenheng med at han for drøye to år siden, i egenskap av å være varaformann i Tilsynsrådets styre, i desember 2016 tok dissens da et advokatfirma ble ilagt en advarsel for mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsregelverket.

Brosveet mente allerede da at resten av styret la feil lovtolkning til grunn, og skrev blant annet følgende i sin dissens:

«Uttalelsene i avgjørelsen i RG 2007 s. 1582 tar ikke stilling til lovens vilkår «på vegne av klienter», inngår ikke i den operative begrunnelse for domsresultatet, og kan således ikke gi grunnlag for å fravike den forståelse som naturlig følger av ordlyden. Heller ikke reelle hensyn taler for at mottak av salærforskudd skal utløse plikter etter loven. Mottak av salær som sådant er unntatt fra hvitvaskingsansvar som sådant, jf. Strl. § 332 annet ledd i.f.

Anvendelse av hvitvaskingslovens regler på salærforskudd og salærbetaling ville for øvrig raskt komme i strid med EMK art 6 ved å begrense klienters «access to court».

– MÅ KORRIGERES

– Min dissens viser at Tilsynsrådet har lagt feil lovtolkning til grunn i flere år. Men problemet med dette advarselsinstituttet er at det gis advarsler uten rettsvirkning. Den eneste måten å angripe den på, er via søksmål, men det er ingen som gidder å angripe en avgjørelse rettslig som ikke har noen praktisk konsekvens. Det er heller ingen klageinstans eller kontrollmekanisme knyttet til Tilsynsrådets avgjørelser i denne type saker. Når Tilsynsrådet bare bestemmer seg for en eller annen tolkning av en lov, så blir de i realiteten lovgiver, sier Brosveet.

Brosveet ber derfor nå Sivilombudsmannen ta opp saken, da han mener

det er «et påtrengende behov for å korrigere en forfeilet rettsoppfatning – der tilsynsrådets rettskilde i praksis kun er tilsynsrådets egen forvaltningspraksis», skriver han i klagen, som er datert 18. desember 2018.

I klagen skriver han også at «Tilsynsrådets administrasjon åpenbart har latt seg provosere av at vi har påpekt at de tar grunnleggende feil i sin juridiske forståelse av hvitvaskingslovens virkeområde, hvilket åpenbart har falt dem tungt for brystet».

– Hovedproblemet er at Tilsynsrådets rettsoppfatning ikke tar inn over seg at mottak av vanlig vederlag for tjenester – herunder advokatsalær – er unntatt fra definisjonen av heleri og hvitvasking i seg selv. I mange saker er det tale om fem til ti tusen kroner som forskudd for å skrive en klage i en forvaltningssak, eller svare på en forlikssklage. Å kreve personlig oppmøte for bekreftelse av legitimasjon bare fordi man innkrever salæret i forkant

Revisor rapportert til Finanstilsynet

Tilsynsrådet har rapportert Advokatfirmaet Eldens revisorer, Revisorgruppen Oslo AS, til Finanstilsynet.

«Bakgrunnen for innrapporteringen er opplysninger som kom har kommet frem i forbindelse med at

Tilsynsrådet har avholdt tilsynsbesøk hos Advokatfirmaet Elden DA», heter det i brevet fra Tilsynsrådet til Finanstilsynet.

Innrapporteringen er knyttet til Advokatforskriften § 4-8 annet ledd, ifølge brevet.

Der heter det følgende: «Hvis Tilsynsrådet blir kjent med forhold som åpenbart kan gi grunn til administrative eller strafferettslige tiltak mot en revisor, skal Finanstilsynet underrettes.»

ANNONSE

NORDIA

SWEDEN • NORWAY • DENMARK • FINLAND • LAW

VI SØKER NY PARTNER

OM OSS: Vi er til stede for kundene våre. I hele Norden. Vi er spesialister og jobber i team – på tvers av landegrensene. Nye lokaler åpner rom for en ny partner som ønsker å være med på å utvikle firmaet videre.

OM DEG: Du vet at du kan og vil. Du har egen portefølje, eller en klar tanke om å skape dette. Har du kommersiell forståelse og ser løsninger der andre ser problemer? Venter du på en mulighet til å bygge noe videre, sammen med andre?

Da snakker vi gjerne med deg!

Kontakt Øyvind C. Svendsen, mob 45 25 03 74, ocs@nordialaw.com, eller en av våre andre advokater. Les mer på www.nordialaw.com

for å unngå kredittrisiko, kan man da ikke utlede av loven.

UENIGE OM SKRIFTLIGHET

Det var i oktober i fjor at Advokatfirmaet Elden ble ilagt en advarsel fra Tilsynsrådet, etter at revisjonsfirmaet

Klientmiddelkritikk

Tilsynsrådet kritiserer Advokatfirmaet Elden for at firmaet hadde en konto pålydende 301.787 kroner i såkalt «uidentifiserte klientmidler».

«Store deler av beløpet relaterer seg til at en advokat som ved overføring av sin virksomhet til Advokatfirmaet Elden i 2014 overførte klientmidler til selskapet. Ved tilsynsbesøket var klientmidlenes tilhørighet ikke oppklart, men i tilsvaret til revisors rapportutkast ble det opplyst om at dette nå var gjort», heter det i vedtaket.

«Styret finner det sterkt kritikkverdigg at selskapet har oppbevart betydelige klientmidler over flere år, før midlenes tilhørighet ble avklart. Dette forholdet er etter styrets vurdering så alvorlig at det i seg selv ville ha gitt grunnlag for å meddele selskapet en advarsel, jf. domstoloven § 225 tredje ledd», skriver Tilsynsrådet.

I klagen til Sivilombudsmannen skriver Brosveet at saken for lengst er ryddet opp i, og at midlene hele tiden har stått på klientkonto:

«Beløpet var imidlertid identifisert som klientansvar – hvorefter det ikke ville kunne skje noen disponering av beløpet før endelig oppstilling fra overførende advokatfirma var mottatt».

«Det gjøres gjeldende at denne feilen ikke i seg selv ville kunne bære reaksjonen «advarsel», jf. særlig den omstendighet at midlene korrekt var behandlet som klientansvar og de sto på klientkonto på korrekt måte. Mangelen var kun knyttet til fordelingen av beløpet på de respektive klienter. Dette ble ryddet opp i kort tid etter tilsynsbesøket», skriver Brosveet.

Advokatfirmaet er pålagt å dekke Tilsynsrådets kostnader for tilsynet på 82.117 kroner.

Ernst & Young på vegne av rådet gjennomførte tilsyn i advokatfirmaet i tråd med reglene i lov om hvitvasking av 2009.

«Tilsynsrådets styre konstaterer at tilsynsbesøket har avdekket vesentlige mangler ved advokatselskapets etterlevelse av reglene i hvitvaskingsloven og kritikkverdige forhold ved selskapets behandling av klientmidler», heter det i vedtaket fra Tilsynsrådet.

Ifølge vedtaket, har advokatfirmaet, som på tilsynstidspunktet bestod av 51 advokater, «et klart behov for skriftlige rutiner som i langt større grad er tilpasset risikoen på de ulike saksområder, enn det som er blitt presentert fra selskapets side. At hvitvaskingsansvarlig selv påstår å ha så god oversikt over selskapets saksportefølje at dette ikke er nødvendig, vitner etter styrets oppfatning om en manglende forståelse for det behovet som regelverket er ment å ivareta, der selskapets egen risikovurdering står helt sentralt».

– Vedtaket bygger kun på Tilsynsrådets «inntrykk av rutiner, uten at

man har påvist noen saker der det forelå reell hvitvaskingsrisiko som ikke var avdekket, sier Anders Brosveet.

BEGRENSET ANTALL SAKER

Til dette påpeker Anders Brosveet i sin klage til Sivilombudsmannen følgende:

«Det ble selvsagt i møtet med tilsynsrevisors medarbeidere redegjort for den generelle risikovurderingen, herunder at selskapets virksomhet er orientert mot strafferett og tvistehåndtering slik at rådgivning og transaksjonsbistand ligger utenfor firmaets virksomhet.

At man i en slik situasjon – der det kun er et begrenset og oversiktlig antall saker som har potensiale til etter sin art å kunne misbrukes i hvitvaskingsøyemed – har sentralisert alle vurderinger til hvitvaskingsansvarlig / managing partner, er åpenbart ikke i strid med noen bestemmelse i loven.

Loven krever – som det etter hvert ble erkjent av tilsynsrevisor – heller ingen skriftlig nedtegnning av risiko-

vurderingene. (I praksis gjøres jo også den materielle vurdering av hvorvidt det er risiko for at en sak kan innebære håndtering eller hvitvasking av utbytte av straffbar handling, før eventuelt inntak, jf. RGA 3.1.8.)»

I punktet i Regler for god advokat-skikk (RGA) som Brosveet viser til, heter det at «en advokat skal frasi seg et oppdrag hvis han får mistanke om at det omfatter en transaksjon som vil medføre hvitvasking av penger og klienten ikke er villig til å avstå fra å gjennomføre transaksjonen».

KRIMINELT UTBYTTE

I straffeloven § 332 om heleri heter det at «første ledd anvendes ikke på den som mottar utbyttet til vanlig underhold av seg eller andre fra en som plikter å yte slikt underhold, eller den som mottar utbytte som normalt vederlag for vanlige forbruksvarer, bruksting eller tjenester», påpeker Brosveet.

– Dette gjør at den som mottar utbytte fra en straffbar handling som betaling for advokatsalær, ikke gjør noe straffbart. Når man vurderer pliktene knyttet til salærforskudd, må man i høy grad se hen til at det uan-

sett er lov å motta salær selv om man skulle mistenke eller vite at midlene stammer fra en straffbar handling, sier Brosveet.

– Tilsynsrådets tilnærming bærer preg av at de ikke ser prosedyrereglene i hvitvaskingsloven i sammenheng med de materielle straffebestemmelsene om heleri og hvitvasking, og at de nok heller ikke har nødvendig dybdeforståelse av de materielle reglenes rekkevidde. Det bør de skaffe seg før de tar mål av seg til å belære oss som har disse reglene som spesialfelt.

Brosveet mener at det fremstår «lite hensiktsmessig» å overlate oppfølging av hvitvaskingsrutiner til revisjonsmedarbeidere uten juridisk kompetanse.

– En del av problemet er at Tilsynsrådet har overlatt oppfølgingen av disse rettsreglene til revisjonsmedarbeidere fra Ernst & Young som tilnærmer seg problemstillingen ut fra en revisjonsmetodikk, der enhver vurdering skal nedtegnes skriftlig for å anses utført, selv om noe slikt ikke følger av loven. Når de heller ikke har noe forhold til de materielle forbudene og deres rekkevidde, blir hele øvelsen nokså meningsløs, sier han.

Sivilombudsmann Aage Thor Falkanger. Foto: Henrik Evertsson

Oftest private klager

– Hvor lang tid det tar å behandle en sak er det vanskelig å si noe generelt om. Det vil blant annet avhenge av om saken tas opp med forvaltningen. Dersom saken ikke avvises, blir det i løpet av to uker gitt et foreløpig svar til klageren, med en angivelse av hvor lang tid det antas å ville ta, før ombudsmannen kommer tilbake til saken, sier sivilombudsmann Aage Thor Falkanger.

Han sier på generelt grunnlag at det sentrale i ombudsmannens virksomhet er klager fra privatpersoner i saker som har vesentlig rettssikkerhetsmessig og velferdsmessig betydning.

Susanne Munch Thore er nestleder i Advokatforeningen. Foto: Nina Schmidt

Advokatforeningen:

– Uenig med Tilsynsrådet

Susanne Munch Thore i Advokatforeningens ressursgruppe mot hvitvasking forteller at gruppen ikke er enig i Tilsynsrådets konklusjon om forskudd på salær, slik det fremkommer i Tilsynsrådets nye veileder til etterlevelse av hvitvaskingsreglene.

– Advokatforeningens ressursgruppe mot hvitvasking er ikke enig i Tilsynsrådets konklusjon i veilederen. Vi mener at Tilsynsrådet trekker dommen det vises til for langt, og at den ikke kan tas til inntekt for en generell regel om at forskudd på

salær i seg selv er omfattet av hvitvaskingslovens plikter. Lovens anvendelse på advokater forutsetter at det er tale om visse typer transaksjoner og omfatter etter vårt syn ikke salærbetaling eller salærforskudd som sådan, sier Susanne Munch Thore.

Hun satt i det regjeringsoppnevnte Hvitvaskingslovutvalget, og sitter nå i Advokatforeningens ressursgruppe mot hvitvasking.

I Tilsynsrådets veileder til etterlevelse mot hvitvasking, anbefaler Tilsynsrådet at «at advokaten innretter

sine rutiner på en slik måte at enhver overføring til og fra klientkonto kan innebære en transaksjon etter hvitvaskingsloven».

Samtidig påpeker Tilsynsrådet at «hvorvidt et forskudd på salær faller inn under hvitvaskingslovens virkeområde, må bero på en vurdering av de nærmere omstendigheter. Momenter som beløpets størrelse, hvordan innbetaling har skjedd, om beløpet står i forhold til oppdraget og hvorvidt det blir stående uavregnet over tid, vil kunne gi en veiledning».

Tilsynsrådet:

– Elden-saken er til behandling, og vi ønsker ikke å kommentere denne saken spesielt, sier Hege Bjølseth, direktør i Tilsynsrådet.

Legalis: – Streng tolkning

Advokatfirmaet Legalis i Oslo er også ilagt en advarsel fra Tilsynsrådet for manglende etterlevelse av hvitvaskingsregelverket.

«Foretaket hadde ikke skriftlige hvitvaskingsrutiner i perioden tilsynet dekker, og de innarbeidede rutinene for risikovurderinger og legitimasjonskontroll var mangelfulle. Tilsynsrevisors gjennomgang av ni tilfeldig utvalgte saker bekrefter også dette. Gjennomgangen av samtlige transaksjoner viste at det manglet risikovurderinger, og i samtlige saker, med unntak av en, var det ikke gjennomført identifikasjonskontroll», heter det i vedtaket fra Tilsynsrådet.

– Vi prøver å være ryddige, og har tatt advarselen til etterretning, og erkjent at det er ting vi kunne ha gjort bedre. Samtidig mener vi at Tilsynsrådet har lagt seg på en veldig streng tolkning av regelverket, spesielt fordi vi i vårt tilfelle utelukkende har norske forbrukere som kunder. Vi føler at vi blir vurdert i samme klasse som de som driver med transaksjoner over hele verden. Så vår konklusjon er at vi synes advarselen er streng, sier styreleder Henrik A. Jensen i Legalis.

Firmaet kommer ikke til å forfølge saken.

– Vi ønsker å være flinkest i klassen og følge reglene, og er på et overordnet plan glad for at det finnes et regelverk som hindrer snusk, svindel og utnyttelse av mennesker. Hvis tilsynene kan luke ut dem som ikke driver ryddig, er det bra, sier Jensen.

Legalis fikk en regning på 32.980 kroner etter tilsynet.

Advokatbladet kjenner til ytterligere tre firmaer som er ilagt reaksjonen i rettesettelse etter tilsyn.

Tilsynsrådets direktør Hege Bjørseth sier at Tilsynsrådet vil vurdere å kommentere utspillet fra Jon Petter Rui på et senere tidspunkt.

Kritiserer Tilsynsrådets nye veileder om hvitvasking

Jon Petter Rui, som ledet Hvitvaskingslovutvalget, er kritisk til at Tilsynsrådet ikke drøfter advokaters forhold til taushetsplikten i sin nye veileder til etterlevelse av hvitvaskingsregelverket.

TEKST: NINA SCHMIDT

– Jeg synes det er oppsiktsvekkende at Tilsynsrådet ikke i tilstrekkelig grad behandler forholdet mellom rapporteringsplikten og taushetsplikten. Dette er en vanskelig grensedragningsområde som har svært stor betydning for advokater. Hvis man ikke rapporterer, kan man komme i ansvar for brudd på hvitvaskingsloven, men hvis man rapporterer, kan man krenke klientens rett til konfidensiell rettslig bistand. Da krenker man også Grunnloven og EMK. Dette spørsmålet har stor praktisk og prinsipiell betydning for advokater, sier Jon Petter Rui.

– Jeg synes også det er spesielt at i det lille som omtales om rapporteringsplikten, så vises det til lovforarbeider tilbake til hvitvaskingsloven av 2003. Siden 2003-loven har vi hatt 2009-loven, som nå også er opphevet, sier Rui.

Han er professor både ved Universitetet i Bergen og ved Universitetet i

Tromsø, og ledet Hvitvaskingslovutvalget som utarbeidet forslag til hvitvaskingsloven 2018 (NOU 2015:12 og NOU 2016:27). Rui har tidligere jobbet som advokat og konstituert lagdommer, og jobber nå med en kommentarutgave til hvitvaskingsloven.

– Det er helt grunnleggende at klienten kan stole på at advokaten holder tett når han eller hun ber om rettsråd. Hvis klienten frykter at advokaten vil ringe Økokrim med en gang han eller hun går ut døren, vil klienten kanskje pynte på sannheten, eller holde informasjon tilbake. I en slik situasjonen vil advokaten kunne komme til å gi uriktige rettsråd. Derfor har EMD sagt at retten til konfidensiell bistand er en menneskerett, sier Rui.

– Det er de samme betraktningene som ligger til grunn for at Tilsynsrådets adgang til taushetsbelagt informasjon ikke må gå lengre enn strengt nødvendig. Ved inngrep i taushetsplikten må det etableres robuste rettssikkerhetsgarantier, legger han til.

Tilsynsrådet veileder har som formål å gjøre det enklere for advokater og rettshjelpere å innrette sin virksomhet i tråd med det nye hvitvaskingsregelverket. Veilederen er en 53 sider lang PDF som ifølge Tilsynsrådet vil bli oppdatert jevnlig, og som kan lastes ned fra Tilsynsrådets nettsider.

Jon Petter Rui er hvitvaskingseksper, og mener at Tilsynsrådet burde ha gitt bedre veiledning. Foto: Hallgeir Vågenes, NTB Scanpix

Ordet «taushetsplikt» er omtalt tre steder i veilederen, i tillegg til i overskrifter. Under et punkt om «nærmere undersøkelser» vises det til hvitvaskingsloven § 25 første ledd og at advokaten/rettshjelperen kan stille spørsmål til klienten hvis det kan skje uten risiko for at klienten forstår sammenhengen. Man kan også stille spørsmål til tredjemenn dersom dette kan skje uten brudd på taushetsplikten.

Andre gang taushetsplikten er omtalt, er under punktet om rapporteringsplikt. Der heter det følgende:

«Dersom foretaket har hvitvaskingsrutiner som omfatter samtlige klienter, må advokaten være særlig aktsom når det gjelder rapportering av mistenkelige forhold. Dersom oppdraget faller utenfor lovens anvendelsesområde har

advokaten ikke rapporteringsplikt, og en eventuell rapportering vil da representere brudd på lovbestemt taushetsplikt.»

Tredje gang ordet taushetsplikt forekommer, er i punktet som heter Forholdet til taushetsplikten, behandling av opplysninger, mv.

Der heter det at «Hvitvaskingsloven § 26 fjerde ledd gir advokater et generelt unntak fra den taushetsplikten som utledes fra straffeloven (2005) § 211 og Regler for god advokatskikk, punkt 2.3, når det gjelder rapportering til Økokrim. Forutsetningen er at advokaten rapporterer i god tro, men terskelen for rapportering skal være lav.»

– Slik veilederen fremstår nå, skaper den stor usikkerhet. Det er ingen tjent med, sier Jon Petter Rui.

«Begrenset forståelse»

I 2014 fikk Tilsynsrådet kritikk fra Financial Action Task Force (FATF) i en rapport om anti-hvitvaskingsarbeidet i Norge. FATF er et mellomstatlig organ som skal fremme tiltak for bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering.

I rapporten het det blant annet at Tilsynsrådet hverken hadde identifisert eller i tilstrekkelig grad vurdert advokaters sårbarhet for hvitvasking eller terrorfinansierings og at Tilsynsrådet hadde «en begrenset forståelse» av situasjoner der klienter kunne misbruke advokater for hvitvasking, og at revisor-tilsynet av advokater i hvitvaskingsøyemed var ineffektivt, spesielt i små firmaer.

Juryen i Borgarting lagmannsrett under Eirik Jensen-saken ble Norges historiens aller siste. Tegning: Ane Hem / NTB Scanpix

Drap, narkotika og sedelighet

– dette var juryordningen

Eirik Jensen-saken satte siste punktum i juryordningens historie. Her får du et tilbakeblikk på jursakene som huskes best fra tiden etter andre verdenskrig.

TEKST: THEA N. DAHL

I 2015 ble det klart at flertallet på Stortinget ville avvike juryordningen til fordel for meddomsretten. Argumentene var styrket rettsikkerhet, og sikring av en begrunnelse for hvorfor man blir dømt eller frikjent.

Etter 130 år ble ordningen fra 1. januar 2018 i teorien historie. I praksis har den holdt seg så vidt i live inntil nylig, og takket for seg samtidig med at lagretten svarte på skyldspørsmålet i Eirik Jensen-saken.

For strafferettsadvokat Frode Sulland er det nærmest en sorg.

– Jeg prøver å vende meg til at vi står med disse meddomsrettene, men jeg opplever vel litt av det jeg fryktet, at det er fagdommerne som sitter i førersetet, sier han og utdyper:

– Nå er vi nødt til å dobbeltkommunisere til både meddommerne som er i flertall og fagdommerne, og det er også sistnevnte som i realiteten styrer saken. Fagdommerne får en annen og sterkere rolle inn mot avgjørelsen og skyldspørsmålet. Tidligere var det også de som styrte forhandlingene, men da visste vi at det var juryen alene som skulle diskutere skyld etterpå.

TOLERANSE FOR TVIL

En mulig juryavvikling ble lenge diskutert før den ble et faktum, og Sulland har markert seg som en motstander av stortingsflertallets avgjørelse.

– Jeg opplever at flere fagdommere opparbeider seg en toleranse for tvil. Vi risikerer at flere uskyldige blir dømt med en meddomsrett. Det er verre enn at skyldige går fri, sier han.

Likevel erkjenner Sulland at han også har hatt gode opplevelser med meddomsretten, og hvorvidt den nye ordningen påvirker rettssikkerheten i negativ forstand synes han det er for tidlig å svare på.

– PÅ TIDE

I motsetning til Sulland, satt Ove André Vanebo med tomlene i været da det skulle avgjøres hvorvidt juryordningen skulle avvikes eller ikke. Han var statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet under Anders Anundsen (Frp) da det skjedde.

– Jeg er jo naturligvis veldig fornøyd med hva vi har endt opp med. Alt i alt er det et komplisert spørsmål hva som bør være den foretrukne løsningen,

men det som har vært sentralt for min del, er at man treffer riktigst mulig avgjørelser, sier Vanebo.

Han mener lekfolkelementet er godt i varetatt under meddomsretten, og at de som er redd for fagfolkets overmakt i lagmannsretten, ikke har noe å frykte. – Jeg har veldig tro på at det man har fått til nå er balansen mellom den sunne folkelige fornuften og det mer fagjuridiske ståstedet, så kan man heller gjøre justeringer underveis hvis det er noen ulemper som dukker opp.

Vanebo mener tiden var inne for en oppdatering av strafferettspleien.

– Historisk sett har juryordningen vært veldig viktig, og etableringen var prinsipielt riktig som en slags motvekt til embetsmannsstaten. Nå er ikke Norge lenger et like lagdelt samfunn, og selv om juryordningen har vært betydningsfull og demokratiserende, må kartet endres når terrenget forandrer seg, sier han.

VEMODIG

Forfatter og tidligere førstelagmann Nils Erik Lie mener at all rasjonell tenkning tilsier at rettssikkerheten sik-

Frode Sulland er partner i advokatfirmaet Sulland. Foto: Monica Kvaale

Ove André Vanebo er senioradvokat i Kluge. Foto: Geir Egil Skog

Forfatter og tidligere førstelagmann i Borgarting lagmannsrett, Nils Erik Lie. Foto: Advokatbladet

res best ved at skyldspørsmålet avgjøres av jurister og leddommere i fellesskap.

– Fjerningen av juryordningen etterlater likevel en følelse av vemod. Det var noe eget ved å administrere hovedforhandlingen i jursaker, først og fremst i de årene da jursakene i lagmannsretten også var en behandling i første instans, sier han.

Lie forteller at det er særlig drapssakene, men også grove sedelighetssaker og narkotikasaker, som forbindes med juryordningen. De alvorlige sakene i forbindelse med landssvikoppgjøret etter andre verdenskrig ble behandlet etter en annen prosessordning.

– Giftmordene i Orkdal i 1983, hvor en tidligere leder av et sykehjem ble dømt til 21 års fengsel for å ha drept 22 av pasientene ved sykehjemmet, er nok en av de sakene som har budt på en krevende oppgave for lagretten.

Lie trekker også fram den mye omtalte Bjugn-saken fra 1993, hvor siktelse mot syv personer for overgrep mot barn endte med tiltale mot en av dem. Han ble frikjent av lagretten mot lagmannens anbefaling i rettsbelæringen.

– For eget vedkommende husker jeg best de såkalte Tistedalsdrapene, som jeg

administrerte i 1994, og hvor en mann fra Tistedal utenfor Halden ble dømt til 21 års fengsel for å ha drept fire sambygdinge ved tre forskjellige anledninger. Her var de faktiske handlingene erkjent, så noen bevisbedømmelse angående skyldspørsmålet i egentlig forstand måtte ikke lagretten foreta.

Som et mer kuriøst eksempel, peker Lie på blasfemisaken i 1933 mot forfatteren Arnulf Øverland, som følge av hans foredrag om «Kristendommen, den 10. landeplage».

– Øverland ble frikjent av lagretten, noe som vakte forargelse og førte til at fagdommerne heretter fikk anledning til å sette til side også frifinnende kjennelser fra lagretten, ikke bare de fellende.

BARMHJERTIGHETSDRAPET

Frode Sulland har vært både forsvarer og tidligere leder av forsvarergruppen i en årrekke, og han har brukt store deler av sin karriere foran en jury. Man skulle kanskje tro at han ville trekke fram Orderud-saken som den han husker best, men slik er det ikke.

– Den mest dramatiske og rettshistoriske må være straffesaken mot legen

Christian Sandsdalen på slutten av 90-tallet. Saken handlet om et barmhjertighetsdrap, hvor Sandsdalen hadde hjulpet MS-syke Bodil Bjerkmann med å dø ved hjelp av en morfin-sprøyte etter hennes eget ønske.

Noen timer før sprøyten ble satt hadde Bjerkmann laget en video hvor hun redegjorde for lidelsene hun hadde, og argumenterte for individets rett til å bestemme over eget liv.

– I tingretten ble Sandsdalen dømt, men ikke straffet. I neste instans ble det en heftig jursak hvor jurymedlemmene var sterkt engasjert, og han ble til slutt frifunnet under rettsstridsbegrepet. Kjennelsen ble satt til side, og under meddomsretten ble det enstemmig fellelse uten straff. Samme resultat ble det også i Høyesterett, minnes Sulland.

Han mener jursaken ga uttrykk for folkeviljen og at den har et sterkt demokratisk element.

– Det er rettshistoriske minne som er veldig interessant på flere måter, og som avspeiler mange av problemstillingene i jurydebatten, så vel som i debatten om aktiv dødshjelp.

Hun er BAHRs fjerde kvinnelige partner:

– Ingen åtte til fire-jobb

To små barn har ikke vært noen hindring for Anne Dahl Frisak (35) å rykke opp til å bli partner i BAHR. Nå håper hun flere kvinner vil komme etter.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Fra årsskiftet ble Anne Dahl Frisak (35), Markus Nilssen og Magnus Tønseth oppnevnt som nye partnere i Advokatfirmaet BAHR.

Frisak har gått hele veien fra trainee og advokatfullmektig til å bli fast advokat og senioradvokat og nå altså partner i firmaet.

– Jeg synes det har gått overraskende fint så langt. Dette er jo ingen åtte til fire-jobb – men den er utrolig fleksibel. Jeg henter barna omtrent halvparten av dagene i barnehagen, og de dagene jeg ikke gjør det er jeg fortsatt hjemme på ettermiddagene, før jeg gjerne logger på igjen på kveldstid ved behov, sier Frisak.

Selmer fusjonerer med Kyllingstad Kleveland

– Med dette danner vi Norges største forretningsjuridiske kompetansemiljø på energi med over 45 medarbeidere, sier administrerende direktør i Selmer, Atle H. Carlsen, i en melding.

– Sammenslåingen forener to av Norges ledende juridiske kunnskapsmiljøer innen olje og gass, oljeservice og fornybar kraft til landets største rådgivningsmiljø på energi, supplerer partner Odd Arne Kleveland i Kyllingstad Kleveland.

– IKKE FÆRRE MULIGHETER

Hun arbeider innen shipping og oljeservice, med hovedfokus på transaksjoner og M&A.

– På grunn av fleksibiliteten i jobben har det fint latt seg kombinere med familien, selv om det selvfølgelig er enkeltdager hvor det er vanskeligere, og man gjerne skulle hentet barna mens det er et viktig møte. Heldigvis er det sjelden vi må være i et møte mellom fire og syv.

Hun opplever et stort internt fokus på å få flere kvinner opp og frem, forteller hun.

– I min tid i BAHR har jeg aldri opplevd at jeg har hatt færre muligheter enn mennene. Partnerne i firmaet har hele tiden støttet meg i min karrierevei, og oppfordret til å satse.

Tilrettelegging etter permisjoner, egen mentorordning, og samlinger for firmaets kvinnelige advokater der det blir forklart hvordan løpet mot partner er, er gode interne tiltak, påpeker hun.

Michelet & Co inn i Schjødt

Michelet & Co ble etablert i 2015 som et spesialisert advokatfirma innenfor olje-, gass- og offshorebransjen med kontorer i Oslo og London. Fra nyttår er firmaet fusjonert med Schjødt.

– Michelet & Co har siden oppstarten imponert oss med sin meget sterke posisjon i markedet. De har noen av fagmiljøets ypperste kapasiteter, samtidig som de har lyktes med å ha en tilstedeværelse ved mange av de viktigste og største transaksjonene,

– LITT SKREMMENDE

Partneropptakene i BAHR de siste par årene viser at ledelsens satsning ikke bare er tomme ord, mener hun. På samme tid i fjor ble for eksempel Charlotte Håkonsen tatt opp i partnerskapet.

– Da jeg fikk tilbud om å bli partner ble jeg selvfølgelig veldig glad. Det har vært fint å utvikle seg, og å få mer ansvar overfor klienter og medarbeidere. Samtidig er det også litt skremmende å gå inn i en ny rolle man ikke helt vet hva innebærer.

Foreløpig opplever hun ikke veldig stor forskjell på partnertilværelsen kontra å være senioradvokat.

– Overgangen fra studenttilværelsen til fullmektig var nok sånn sett mye mer overveldende. Men jeg er selvfølgelig bevisst på at det er et stort ansvar å skulle gå inn som eier i et firma, og ha et ansvar for BAHRs fremtid og overfor alle de ansatte.

sier Schjødt-styreleder Olav Kolstad til firmaets hjemmesider.

– Etter flere alternative muligheter har vi funnet at den juridiske, kommersielle og strategiske internasjonale erfaringen til vårt norske og engelske team i nært samarbeid med Schjødts ledende kompetansemiljøer setter oss i stand til å nå vår visjon om å skape den klart ledende aktøren i Norge, sier partner Christian Fredrik Michelet.

Mål: En tredjedel kvinner

Advokatfirmaet Wiersholm har satt seg et konkret mål om å nå 33 prosent kvinnelige partnere innen ti år.

– Vi har god erfaring med og stor tro på våre interne prosesser, sier Wiersholms managing partner Morten Goller.

– Vi skal nå vår målsetning gjennom å ha høyest mulig grad av kjønnsbalanse på alle stillingsnivåer, med solid oppfølging av partnerkandidater og individuell tilrettelegging, sier Wiersholms managing partner Morten Goller.

VIKTIGE FORBILDER

Han legger til at firmaet har erfart at gode forbilder er viktig for å inspirere og motivere partnerkandidater til selv å tre inn i partnerrollen.

– Blant de store forretningsadvokatfirmaene er det i dag Wiersholm som har flest kvinnelige partnere, og dermed mange gode forbilder for våre kvinnelige talenter, sier Goller.

Firmaets syv kvinnelige partnere utgjør en andel på omtrent 18 prosent av partnerskapet.

– Selv om vi har et stykke igjen før vi når målsetningen om en tredjedel, tror vi det er mulig å nå dette i løpet av de neste ti årene.

INGEN KVINNER OPP NÅ

Han forteller at firmaet har individuelt tilpasset oppfølging, både før og etter partneropptak, for å forberede og motivere kandidatene for en ny rolle, og å hjelpe dem til å lykkes som partnere.

– Det er derfor ekstra stas når vi tar opp interne kandidater som vi har lært opp selv.

– Sett i lys av Wiersholms siste partneropptak; Hvordan går arbeidet deres med å få opp og frem kvinnelige talenter?

– Vi er veldig stolte over at Georg Abusdal Engebretsen og Hans Augun Parmann, som har vært i Wiersholm nesten hele sine karrierer, nå tiltrer partnerskapet. Vi jobber målrettet og langsiktig med å få både våre kvinnelige og mannlige talenter opp og frem.

– I fjor tiltrådte Christel Søreide som partner, mens Kristine Hasle Øverby ble partner året før – begge etter å ha vært i Wiersholm i majoriteten av sine karrierer. Dette forteller oss at vi jobber riktig med talentutvikling, sier Goller.

Thommessen avventer

– Det er litt tilfeldighet at det ikke ble noen nye partnere nå ved nyttår, men vi har heldigvis behov fremover for flere partnere og har mange gode kandidater internt for å fylle de rollene i årene som kommer, opplyser managing partner Sverre Tyrhaug.

Nye partnere

BAHR

Anne Dahl Frisak, Markus Nilssen og Magnus Tønseth.

Wiersholm

Georg Abusdal Engebretsen og Hans Augun Parmann.

Selmer

Remi Christoffer Dramstad, Jon Fredrik Johansen, Daniel Løken Høgtun, Mari Helen Gulsvik og Are Fagerhaug.

Arntzen de Besche

Berit Svensli Solseth, Svein Terje Tveit, Vidar Løhre, Henrik Braavold Johansen, og Jens Beumann Melberg.

Simonsen Vogt Wiig

Yannis Litinas.

SANDS

Ylva Axelsen.

Kluge

Kyrre Tangen Andersen, Nicolai René Nielsen og Samuel Skrunes

Haavind

Vebjørn Krag Iversen, Pål Martin Abell, Terese Negaard Sørli, Jøran Sandvik og Herman Roksun.

Schjødt

Helle Kjærstad, David Gardner og Torkjel Kleppo Grøndalen.

Wikborg Rein

Utnevnt to juniorpartnere.

ANNONSE

Finansavisen JUS 2019

Finansavisen Jus er ikke bare et magasin for dem med juridisk embetseksamen. Historiene er like verdifulle for ledere, gründere og ansatte i norsk næringsliv, organisasjoner og offentlig forvaltning.

Finansavisen Jus dekker endringene i advokattøringen, vi bringer deg nyhetene, enten det er snakk om konkrete saker eller om aktørene. Vi gir sakene større bredde, som igjen gir leserne bedre innsikt.

Magasinet distribueres med Finansavisen.

Oppslag: 40 000

4 utgaver i 2019:
14/2-23/5-26/9-28/11

FOR ANNONSEINFORMASJON OM MAGASINET OG ELLERS I AVISEN KONTAKT:
Caroline Reed Smith-Meyer
Tlf.: 900 15 283 | E-post: caroline@hegnar.no
www.businesskanalen.no

VI OVERVÅKER NÆRINGSLIVET

Står sammen mot

nedleggelse av tingretten

Advokater i Midt-Hålogaland frykter konsekvensene hvis Vesterålen tingrett på Sortland legges ned. – En nedleggelse vil forringe det juridiske miljøet som er blitt bygget opp her de siste ti årene, sier kretsleder Trude Marie Wold.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD / FOTO: MARIUS BIRKELAND

Advokatene i Vesterålen møtte opp i hopetall for å vise sin støtte til å beholde Vesterålen tingrett. Fra venstre Rune Nielsen, Tom Lindbeck, Tove Julin Pettersen, John Petter Karlsen, Daniel Riibe-Stokland, Trude Marie Wold, Gard Rødsand Kvernmo, Hanne Elise Skare, Monicha Harjang, Elise Riibe-Stokland, Kjartan Kjærvik, Emilie Kael's Kalleberg, Silje Rognlien Brekke, Thea Ekran Gustavsén, Håkon Torgersen, Frank Steiro, Oddmund Enoksen og Stian Auglend.

VESTERÅLEN: Helt siden 2002 har Trude Marie Wold drevet advokatfirma i Sortland. I alle disse årene har advokatene i området ifølge Wold, vært engstelige for at distriktets domstol, Vesterålen tingrett, skal bli lagt ned.

Når domstolkommisjonen i oktober (se faktaboks) skal legge frem forslag til ny domstolstruktur, frykter Wold nok en gang at Vesterålen tingrett blir foreslått lagt ned.

Kommisjonen har opplyst at det er behov for endring av domstolstrukturen til større enheter. Signaler fra ulike hold kan tyde på at tingretten på Sortland, der det i dag er én dommer og to dommerfullmektiger, er en av domstolene som ligger tynt an.

– Slik det er i dag må advokatene her reise til *alt* - utenom tingretten, som nå altså er truet igjen. Blir den nedlagt må vi jammen meg reise til den også, sier Wold, og kikker ut av vinduet der hun kan skimte Hurtigruten seile forbi.

BREDT ENGASJEMENT

Nå maner hun advokatene i Sortland til å stå sammen. Og det er liten tvil om at saken engasjerer: Når Advokatbladet er på plass for å skrive om saken, ofrer hele nitten advokater lunsjpausen og møter opp for å vise sin støtte. Det tilsvarer bortimot ett hundre prosent av byens advokater!

Idet hun viser oss veien ut døren, og over parkeringsplassen til tingretten, strømmer advokatene til.

– Dette er jo noe vi må stille opp på, er gjennomgangstonen fra advokatene.

Engasjementet gleder kretslederen.

– Hvis våre argumenter skal bli hørt, må vi stå samlet. Vi kan selvfølgelig ha ulike meninger, men hvis ikke vi er engasjerte, og møtes for å diskutere ting, vil ingen bry seg om oss. Det er *vi* som må bære frem denne problemstillingen, for det er *vi* som lever med trusselen om nedleggelse, og som føler dette på kroppen, sier Wold. ➔

Fra kontoret sitt på Sortland har advokat Trude Marie Wold panoramautsikt til Hurtigrutens innseiling.

– Alle advokatene her ser at Vesterålen tingrett har stor betydning for hvor vidt det er grunnlag for å drive som advokat i området, sier Oddmund Enoksen.

Firmaet hennes tilbyr tjenester innen flere fagområder, og selv er hun spesialisert i barnevernssaker og som bistandsadvokat.

– Jeg skjønner selvfølgelig at man ikke kan ha kirker, skoler og domstoler på hvert eneste nes rundt omkring, men vi omfatter faktisk en region med over tretti tusen mennesker. Barnevernet her i byen har over tretti saksbehandlere, og egen advokat, sier Wold, som deltar på opptil to-tre avhør i uken.

– SKINNARGUMENT

Også i Advokatfirmaet Enoksen & Steiro, et par hundre meter unna, er de bekymret for at domstolen står i fare. Med fem advokater og to advokatsekretærer er de byens største firma.

– Der man har domstoler, er det behov for advokater, mens der man ikke har det, er det mer marginalt, sier partner Oddmund Enoksen til Advokatbladet.

Han har drevet som advokat på Sortland i tjue år.

– Mitt inntrykk er at de aller fleste advokatene her har nok å gjøre.

Han kjøper ikke Domstoladministrasjonens argumenter om at det er behov for et større fagmiljø.

– Jeg skjønner ikke dette argumentet. Å være dommer i retten er et ensomt yrke, og sakene ledes av én dommer i samråd med meddommere. Behovet for et større fagmiljø oppfatter jeg som et skinnargument for å sammenslå domstolene til større enheter, fastslår Enoksen.

KAN FÅ STORE KONSEKVENSER

Trude Marie Wold er redd at det med en nedleggelse av domstolen vil bli mindre attraktivt å etablere seg som advokat i distriktet.

– Om domstolen her legges ned vil det forringe det juridiske miljøet som er blitt bygget opp i Vesterålen de siste ti årene. Noen av de eldste advokatene vil nok bli igjen, men det vil bli veldig vanskelig for oss å rekruttere nyansatte, spår Wold.

Ifølge henne vil også de tre politiadvokatstillingene på Sortland høyst sannsynligvis da forsvinne.

– Hva sier du til kritikerne som hevder at færre domstoler, og dermed et større fagmiljø, også vil gi høyere faglig kvalitet på dommene?

– Jeg ser den, men samtidig mister man også noe annet. Om den nye domstolen skulle bli lagt til Harstad, slik mange her tror er planen, vil ikke dommerne der inneha den samme kunnskapen om lokale forhold som de har hos oss.

– I tillegg vil publikum miste nærheten til domstolen. Jeg tror heller ikke det er noe særlig økonomisk å vinne på det, fordi reisebelastningen på vitnene vil bli så stor at vinningen vil gå opp i spinningen.

FLERE ADVOKATER

Å reise fra Sortland til Harstad tar i dag mellom halvannen time og en time og førtifem minutter – om alt

Domstolstruktur i endring

- Tingrettene Sandefjord, Nordre Vestfold, Larvik og Tønsberg opphørte som selvstendige domstoler ved årsskiftet, og Vestfold tingrett ble etablert. Sammenslåingen var ønsket av alle domstolene.
- På sikt er det planlagt et felles tinghus i Vestfold, men dette vil trolig ta flere år. Ledelsen og administrasjonen har inntil videre kontorsted i Tønsberg tinghus.
- Også i Østfold ønsker DA å sammenslå domstolene, men der har flere motsatt seg dette.
- Tingrettene i Halden og Fredrikstad har allerede fått felles ledelse, noe

Advokatforeningen Østfold og Follo krets uttalte seg kritisk til. «Vi er bekymret for om konsekvensen av forslaget vil være redusert dømmende kapasitet ved begge domstoler.», het det i et brev signert av kretsleder Elna Holbye og nestleder Lars Winsvold.

- I Rogaland har ifølge Rett24 alle tilslutsvalgte og alle ansatte ved Dalane, Jæren og Stavanger tingrett gått inn for å slå de tre domstolene sammen. – Dette er en prosess som går parallelt med at vi nå planlegger et helt nytt tinghus i Stavanger, der den nye stordomstolen skal lokaliseres, uttalte sorensskriver Helge Bjørnstad til Rett24 like før jul.

klaffer. Men ifølge Wold er det ikke uvanlig at fergen står på grunn av værforholdene.

– Selv om vi kanskje har Norges dårligste lokaler, er domstolen her i byen velfungerende. Hvorfor fjerne noe som fungerer? undrer Wold.

På drøyt ti år har det ifølge Wold gått fra å være seks advokater til om lag tjue advokater på Sortland.

Og firmaene fortsetter å ansette – selv om langt fra alle næringsaktørene i området bruker dem.

– Noen tenker nok at de må til Oslo, Tromsø eller Bodø for å få tak i advokat, men etter hvert som vi beveger oss i miljøet, og vi nevnes i media, blir folk mer oppmerksomme på oss. Det er en grunn til at vi ansetter en ny advokatfullmektig nå. Det er heller ikke lenge siden et annet stort firma her ansatte. Advokatene her har mer enn nok å gjøre, sier Wold.

DIAMANTKORT I SAS

En annen konsekvens hvis domstolen legges ned, er at det kan bli ytterligere reiseaktivitet på advokatene.

– Mange synes sikkert det er fantastisk å reise. Det gjør jeg også – privat. Å reise i jobb er en kjempestor belastning. Om de legger ned tingretten vil det medføre enda mer reising. Og den halverte reisesatsen gjør at vi tjener enda mindre.

For å oppnå diamantkort i SAS må man fly mer enn de fleste: Hele 90 enkeltturer eller 90.000 grunnpoeng i løpet av et år kreves. Det klarte Wold til gangs.

Hun hadde i fjor hele 140 enkeltflyreiser, hvorav flesteparten var til Bodø og Tromsø for henholdsvis tilrettelagte avhør på barnehusene, samt saker i lagmannsretten og fylkesnemnda.

En reise dit tar opp mot to og en halv time.

– For meg som jobber mye med de tre saksområdene, blir det veldig mye reising. Det er ikke uvanlig at jeg er borte to-tre dager i uken. Jeg har diamantkort i SAS og et livslangt platinium-kort i hotellkjeden Choice. I Bodø får jeg personlig hilsen fra hotellet på bursdagen min. Å ha saker i tingretten her i byen blir nesten som en hvilepause, sier advokaten.

Hun understreker at hun tenker seg nøye om før hver tur til et avhør.

– Jeg tar alltid en nøye vurdering før jeg reiser til avhørene i Barnehusene fordi jeg vet at det er et økonomisk tapsprosjekt. Hadde det enda vært slik at man fikk full sats så lenge det var kontortid, men det gjør man heller ikke. Jeg kan jo sitte her å høre på avhøret via video, men det blir ikke det samme. Representerer du en 15-åring, bør du være der 15-åringen er, sier Wold. ➔

ANNONSE

Advokater Advokatfullmektiger

KPMG Law Advokatfirma er i vekst, og søker nå etter advokater/advokatfullmektiger innenfor områdene skatt, avgift og forretningsjus til våre kontorer i:

- Oslo
- Bodø
- Stavanger
- Tromsø
- Vestfold
- Ålesund

Dette er en fin mulighet for deg som har ambisjoner og ønske om å være en del av et hektisk og spennende miljø lokalt, og samtidig være en del av KPMGs nasjonale og globale nettverk.

Se utlyste stillinger kpmglaw.no/karriere, samt åpen søknad for erfarne.

Slaget står i oktober

Allerede til høsten skal Domstolkommisjonen levere en delutredning med forslag om hvor norske domstoler bør være lokalisert.

Ifølge sorenskriver Yngve Svendsen, som leder den regjeringsoppnevnte Domstolkommisjonen, er ingenting avgjort på nåværende tidspunkt.

– Domstolkommisjonen skal levere en delutredning om struktur i oktober. Arbeidet med dette pågår for fullt. Kommisjonens argumenter og konklusjoner vil fremkomme i utredningen. Det er mange vanskelige spørsmål. Ingenting er på dette tidspunktet avgjort i kommisjonen, opplyser kommisjonens leder sorenskriver Yngve Svendsen.

Det er i dag 63 alminnelige førsteinstansdomstoler, der mer enn en tredjedel er bemannet med to eller tre dømmende årsverk. I tillegg er det 34

jordskifteretter, nesten halvparten med ett eller to dømmende årsverk.

Domstolkommisjonen skal komme med sin endelige utredning om domstolenes organisering innen 11. august 2020.

Her er kommisjonens mandat:

- Foreslå overordnede kriterier for rettskretsinndeling og lokalisering på første- og anneninstansnivå.
- På et prinsipielt nivå vurdere hvilke oppgaver, både av dømmende og forvaltningsmessig art, som bør utføres av de alminnelige domstolene og jordskifterettene.
- Vurdere om domstolene kan utføre sine oppgaver på måter som gir økt effektivitet, kvalitet og tilgjengelighet for publikum.

- Vurdere om ankeadgangen bør begrenses.
- Utrede hvilke krav til uavhengighet for dommere og domstolene som statsmakt som følger av konstitusjonelle og internasjonale normer.
- Vurdere om det bør gjøres endringer i dagens system for styring av domstolene, herunder hvilket forhold det bør være mellom Stortinget og regjeringen på den ene siden, og domstolene som statsmakt og DA på den andre.
- Vurdere forholdet mellom DA og den enkelte domstol, og hvilke krav som kan stilles til domstolledere og administrative ledere.

– Bør ha 8-10 dømmende årsverk

Ifølge Domstoladministrasjonen (DA) bør fremtidens domstoler ha minst åtte–ti dømmende årsverk. DA-direktør Sven Marius Urke mener dette vil gi rom for en planmessig kompetanseutvikling og en moderat spesialisering av dommere.

Urke mener større domstoler vil styrke det faglige miljøet, og gi et godt og mer likeverdig domstoltilbud i hele landet.

– Utviklingen viser at sakene har blitt mer komplekse og tidkrevende, med høyere krav til domstolen og den enkelte dommer. En større kollegial domstol vil bidra til en bedre samlet faglig kompetanse. Større domstoler vil også gi økt mulighet for moderat

spesialisering av dommere, og planmessig kompetanseutvikling, sier Urke.

Samtidig vil større domstoler ifølge Urke gi bedre vilkår for å avvikle ressurskrevende saker, spesielt rettssaker med flere dommere.

Det vil ifølge Urke også forenkle digitaliseringen av domstolene.

– En del investeringer vil være rimeligere og bedre kunne tas i bruk ved større enheter. Det gjør at brukere av domstolene i større grad kan løse oppgaver uten personlig oppmøte i domstolen, for eksempel ved veiledning i skiftesaker. Det vil også underlette for investeringer til rettssaler som er tilrettelagt for papirløse møter, fjernmøter og fjernavhør, sier Urke.

Han forteller at flere domstoler selv har tatt initiativ til å slå seg sammen.

– Det har for eksempel ledet til at fire tingretter i Vestfold fra årsskiftet er

– Større domstoler vil gi mindre sårbarhet ved sykefravær og ferieavvikling, sier Sven Marius Urke. Foto: Monica Kvaale

slått sammen. I senere år har det også ledet til de sammenslåtte Sogn og Fjordane tingrett og Kongsberg og Eiker tingrett, sier Urke.

– Felles ledelse for to eller flere domstoler skal frigjøre ressurser fra administrasjon til domstolenes kjernevirksomhet. Det forandrer ikke på antallet tingretter eller rettssteder, men gir økt fleksibilitet.

– Juss er juss, uansett hvor i Norge man praktiserer. Der det bor folk og er næringsvirksomhet, er det også et marked, sier Hanne Elise Skare

– Stor verdiskapning i vår region

Etter seksten år i Oslo ble Hanne Elise Skare (41) advokat i lille Melbu i Vesterålen. Selv om det er visse ting hun savner fra hovedstaden, angrer hun ikke på valget.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

MELBU I VESTERÅLEN: Drøye førti minutters biltur fra Sortland ligger det lille tettstedet Melbu, med om lag 2200 innbyggere. Stedet huser blant annet en av fabrikkene til hjørnestensbedriften Lerøy Seafoods. Siden 1982 har også Advokatfirmaet Øraker holdt til på Melbu.

I firmaet jobber tre advokater, én advokatfullmektig og én kontorleder, deriblant advokat Hanne Elise Skare.

STØRRE MARKED

– Markedet vårt er i hele Vesterålen, ikke bare Melbu. At firmaet vårt har drevet advokatfirma her siden 1982 viser at det faktisk går an å sette opp firmaskiltet på en liten plass, og å ha sitt virke i distriktet også, sier Skare, som også er styremedlem i Advokatforeningen Midt Hålogaland krets.

Hun vokste opp i Melbu, men flyttet til Oslo for å studere juss. Der ble hun værende i seksten år, før hun i 2011 flyttet med familien til Stokmarknes, midt mellom Melbu og Sortland.

– Vi fikk to barn på rappen, og det var vanskelig å få barnehageplass i Oslo. Med null logistikkproblemer var det som en drøm å komme tilbake hit, sier Skare.

STOR AKTIVITET

I 2011 fikk hun jobb som dommerfullmektig i Vesterålen tingrett, før hun startet som advokat på Melbu i 2014.

– Å få en kompetansearbeidsplass i distriktet er ofte en utfordring, spesielt når man er et par. Da jeg var ønsket i tingretten, og mannen min fikk jobb som ingeniør, var det enkelt å dra.

Hun er opptatt av å få frem at det skjer mye i regionen – og er nesten litt lei av dem som lurar på hvordan det er å være advokat så langt i «gokk».

– Sannheten er at det skjer masse i regionen vår, eksempelvis investeres det i milliardklassen og skjer det en særdeles stor verdiskapning her innen sjømatindustrien, påpeker Skare, som har ganske varierte arbeidsoppgaver.

De fleste advokatoppdragene er innen strafferett, arbeidsrett og for næringsklienter.

– Vi får ikke den samme dybdekompetansen som det spesialiserte advokater får. Det må vi ha en bevissthet rundt, og vite når det er behov for å henvise til en spesialist, påpeker Skare.

ADVOKATETIKK I PRAKSIS

Mange av kundene verdsetter ifølge Skare å kunne bruke advokater som

kjenner regionen, næringslivet, og folkene som bor der godt.

Selv om Skare stortrives i regionen, erkjenner hun at det selvfølgelig er noe hun savner fra storbylivet.

– Man vil ikke kunne være anonym på en mindre plass. I tillegg savner jeg nisjebutikker, og å ha et mer variert restauranttilbud, sier Skare.

Som advokat på et mindre sted opplever hun ofte å møte på klienter i andre sammenhenger.

– Det er ingen tvil om at de advokatiske retningslinjene er aktivt i bruk her. Jeg er for eksempel ofte inne for å se på retningslinjene om klientkollisjon.

Ifølge advokaten gjelder problemstillingen for mange andre yrker i distriktet også, både lærere, leger, og sykepleiere.

– Jeg var spent på hvordan det ville bli før jeg flyttet hjem, men i praksis går det veldig fint. Jeg opplever at folk er avslappet, og ganske proffe på det. Det er ikke akkurat sånn at man begynner å diskutere sak når man treffer noen kjente på butikken!

I likhet med advokatkollegene i distriktet er hun nå bekymret for hva som vil skje om Vesterålen tingrett legges ned, der hun deler et fast forsvarer verv med en annen advokat.

– Vesterålen tingrett er en velfungerende domstol der sakene ikke hopper seg opp. Hvorfor endre noe som fungerer, undrer Skare.

FOR STORE KVALITETSFORSKJELLER blant dommerne, mener advokater

Kvalitetsforskjellene mellom dommerne i Oslo tingrett er for stor, og gjør domstolsbehandlingen uforutsigbar, mener Hanne Harlem, kommuneadvokat i Oslo.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Den tidligere justisministeren, som har vært kommuneadvokat i Oslo siden 2011, var en av flere aktører som var invitert til aktør-konferanse i Oslo tingrett i begynnelsen av januar for å gi innspill til domstolen om hva som fungerer bra, og hva som kan gjøres bedre i sivile saker.

– For oss er det viktig å få ærlige innspill fra brukerne, så vi får et godt grunnlag til å finne ut hvor godt vi skjønner jobben, innledet sorenskriver Yngve Svendsen.

– Samfunnet og advokatverdenen er blitt stadig mer spesialisert. Spørsmålet er om vi på utvalgte saksområder bør ha dommere som i tillegg til å være generalister har spesiell kompetanse. Vi har i dag noen områder der vi bruker spesialisering, og vi har satt i gang en prosess for å vurdere om vi skal gjøre mer av dette, sa Svendsen.

Kommuneadvokat Harlem hadde innhentet innspill fra sine kolleger.

– Hjertesukket jeg fikk fra så å si alle advokatene hos oss, er at det er stor variasjon blant dommerne. Mange er bra, men noen er ikke fullt så bra. Det er for lite

forutsigbarhet i møte med den enkelte dommer. Dommeren gir sjeldent uttrykk for hva han eller hun foretrekker eller forventer. Kanskje det er slik at den enkelte dommer i for liten grad er klar over hvordan han eller hun utfører sin dommergjerning i forhold til hva som er det normale for andre dommere, spurte Harlem.

Dette fører til uforutsigbarhet, mente Harlem.

– Et eksempel er planmøtene. Både innholdet og tidsbruken i planmøtene avhenger av hvem som er dommer i saken. Det er også stor variasjon i hvor godt dommeren har gjort seg kjent med saken, om det reises relevante spørsmål, eller om dommeren er tilbakeholdt. Også forventningene til advokatenes grundighet varierer, sa Harlem.

Hun spurte om det ville være mulig for domstolen å innhente synspunkter fra brukerne av domstolen på en anonym måte.

– Jeg har flere ganger opplevd at advokater har kommet tilbake fra retten og fortalt om situasjoner som egentlig burde ha kommet domstolen for øre, men så vil

– Jeg ønsker meg aktive, godt forberedte dommere som følger opp og er involvert hele veien, sa kommuneadvokat i Oslo, Hanne Harlem.

ikke advokatene ta det videre, fordi advokaten trolig vil møte den samme dommeren igjen om kort tid. Kanskje man kunne finne en måte å formidle tilbakemeldinger på, uten at vedkommende advokat må stå frem, selv om jeg ser svakheter ved en slik ordning, sa Harlem.

FARE FOR SENTRALISERING

KNUT BOYE, partner i Simonsen Vogt Wiig og sertifisert mekler

– Hvis Oslo tingrett innfører spesialisering, hvordan skal man da gjøre det for eksempel i Salten tingrett? Hvordan unngå at alle tingretter slås sammen til store, regionale enheter for å få den bredden som skal til for å oppnå moderat spesialisering? Alternativt; skal alle store saker havne i Oslo? Dette perspektivet må man tenke over, før Oslo tingrett starter med spesialisering, uten å vurdere hvilke konsekvenser dette vil kunne få.

– RENE BUDBRINGERE

EDVARD BAKKE, advokat i LO

– Det er lett å si seg enig med kommuneadvokat Harlem. Det er stor forskjell på dommere, og dommerne er uforutsigbare. Mange av meklerne i Oslo tingrett er middelmådige, for lite kreative, og opptrer som rene budbringere av krav og tilbud. Mitt syn er at de bør være mer aktive i å tilby løsninger og si hvordan de vurderer holdbarheten i partenes sak.

JA TIL MODERAT SPESIALISERING

KETIL BØE MOEN, ledergruppen, Regjeringsadvokaten

– Det er en utfordring at mange tvistesaker gjøres for store. I hovedforhandling kan den godt forberedte dommeren dra litt i brekket og spørre om tidsbruken virkelig er nødvendig. Regjeringsadvokaten mener generelt at spesialisering av dommere ikke er nødvendig, men at moderat spesialisering kan være veien å gå.

Hanne Skaarberg Holen, Christian Reusch og Ketil Bøe Moen holdt innlegg på Oslo tingretts aktørkonferanse for sivile saker. Til høyre regjeringsadvokat Fredrik Sejersted.

– SPESIALISERING NØDVENDIG

OLAV HUSTAD, vice president Legal, Equinor

– Generelt har Equinor foretrukket generelle domstoler fremfor voldgift. Vi føler at vi stort sett får riktige avgjørelser og effektiv saksbehandling.

– Vi opplever store forretningsjuridiske tvister, med store verdier, komplekse faktum og spesialisert juss, som den største utfordringen. Tunge, kommersielle tvister bør behandles av dommere som har erfaring med næringsliv og næringslivskonflikter. Vi tror en slik spesialisering vil føre til flere riktige avgjørelser i første instans.

– BEGRENST TIDSBRUKEN

ARE STENVIK, partner i Bahr og leder for lovutvalg for immaterial- og markedsføringsrett

– Kanskje er aktiv saksstyring vanskelig uten å gå ganske radikalt til verks og i stor grad gi parten beskjed om hva retten ønsker å høre og ikke. Et slikt system ville gå utover verdier som mange setter pris på med det norske systemet, at retten viser åpenhet overfor partenes synspunkter så lenge saken ikke er tatt opp til doms.

– Jeg tror det kunne være mye å oppnå ved å begrense tiden som avsettes til hovedforhandling.

Erfaring tilsier at man utvider spesialiseringen, mente han, og pekte på konkurranserettssaker, entrepriser, og tilvirkningskontrakter som områder der moderat spesialisering ville være verdt fullt.

MER SKRIFTLIGHET

CHRISTIAN REUSCH, advokat i Simonsen Vogt Wiig og leder av lovutvalg for sivilprosess og voldgift

– I nåværende tvistelov er det mye å hente på mer aktiv saksstyring fra dommernes side. Loven gir et visst spillerom for at saken tilpasses. Særlig i mer kompliserte saker er potensialet ikke fullt ut utnyttet. Kanskje man skulle prøve ut en kombinert skriftlig og muntlig behandling, slik vi kjenner fra Efta-domstolen, EU-domstolen og EMD.

– Jeg ser ikke så mange negative effekter av spesialisering, men det må innebære at dommeren ikke mister kontakten med andre rettsområder, fordi rettsaker ofte må vurderes i et bredere perspektiv.

STATSVENNLIG PERSPEKTIV

HANNE SKAARBERG HOLEN, partner i Thommessen og leder for Advokatforeningens skattelovutvalg

Om planmøtet er kort eller langt spiller ikke så stor rolle i det store bildet. Viktigere er hva som skjer mellom planmøtet og hovedforhandling, mente Holen.

– Min erfaring er at bevisfremleggelse har bidratt til å løse saker allerede før hovedforhandling. Hvis man får fakta på bordet, er det lettere for advokaten å rådgi om sannsynlig utfall, og lettere for klienten å gå inn i en forlikssituasjon.

Spesialisering er ikke et enkelt tema, mente hun.

– Det kan godt hende at det gode svaret er at det kommer an på, det kan variere fra ett felt til et annet. I skatterett kan spesialisering for eksempel tiltrekke seg dommere fra Skatteetaten og Finansdepartementet, noe som kan gi et noe statsvennlig perspektiv.

Nye retningslinjer for sivile saker

Et arbeidsutvalg har laget felles retningslinjer for behandling av sivile saker i tingrett og lagmannsrett, med spesielt vekt på saksforberedelser, planmøter og et vurderingsskjema for ferskinger.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

– Det var en veldig god utvikling med tvisteloven for elleve år siden. Samtidig har det vært ulik praksis i de ulike domstolene, noe som for advokatene skaper unødvendig merarbeid og potensielt stress for særlig yngre kollegaer, forteller partner i Wikborg Rein, Ola Ø. Nisja.

Nisja er medlem av Advokatforeningens lovutvalg for sivilprosess og voldgift, og sammen med Knut Boye i Simonsen Vogt Wiig representerte han foreningen i arbeidsgruppen som står bak forslaget til retningslinjer.

– Det andre og viktigere er at det ligger mye uutnyttet potensial i tvisteloven, slik som bruk av planmøte eller skriftlig saksbehandling. For min del ble derfor arbeidet med retningslinjene viktigere etter hvert som det skred frem, da vi så nye områder hvor det var mulig å ta ut mer, i tråd med det lovgiverne tenkte da tvisteloven ble vedtatt, fortsetter han.

FORBEREDELSE VIKTIGST

Arbeidsgruppen har utarbeidet egne retningslinjer for tingrettene og for lagmannsrettene, men de «bygger likevel på de samme grunnleggende utgangspunktene og er i stor grad utformet på samme måte», heter det i forslaget.

Gruppen legger særlig vekt på felles standarder for planmøter og innkalingsbrev, samt gjennomføring av hovedforhandlinger. Alt er tilgjengelig på domstolens nettsider, domstol.no.

– *Hvorfor har dere lagt så mye vekt på forarbeid og planmøter?*

– Vi mener det er der det er mest å hente, og man får flere positive effekter av det i gjennomføringen. Hvis arbeidet i tvistens tidlige fase gjøres på en bedre måte, øker sannsynligheten for tidlig forlik, saksforberedelsen og hovedforhandlingene blir mer spisset rundt det som er de egentlige tvistepunktene, og man får brukt tiden sin mer hensiktsmessig, sier Nisja.

– EN OPPLAGT FORDEL

Samtidig sparer man ressurser ved at man ikke holder på med masse uenighet som i praksis viser seg å gjelde irrelevante temaer, mener han.

– I lagmannsretten er tanken at det skal spisses ytterligere fordi man har en dom fra tingretten i bunn. Den effekten vil komme dersom innholdet i retningslinjene blir gjennomført. I mange saker vi er involvert i, kjenner vi oss igjen i statistikken som viser at lagmannsretten setter av mer tid til ankeforhandling enn tingretten gjorde for hovedforhandlingen.

– *Hva innebærer retningslinjene for advokater?*

– Siktemålet er, og det er helt i tråd med tvistelovens føringer, at mye mer skal være ferdig tidlig i prosessen. Dermed kan rot, kaos og stress på slutten reduseres. Det er en praktisk konsekvens av retningslinjene, som jeg mener er en opplagt fordel for både partene, dommerne og advokatene, svarer Nisja.

Arbeidsutvalget bestod av fra v. tingrettsdommer i Fredrikstad, Tina Bergstrøm, tingrettsdommer i Oslo tingrett, Hanne Sofie Bjelland, advokat i Wikborg Rein, Ola Ø. Nisja seniorrådgiver i DA, Merethe B. Ranum, advokat i Simonsen Vogt Wiig, Knut Boye, rådgiver i DA, Kari H. Gjervold, lagmann i Gulating, Per Jordal, lagdommer i Borgarting, Christian Lund og høyesterettsdommer Espen Bergh. Foto: Nina Schmidt

MOMENTLISTE FOR FERSKINGER

I tillegg har arbeidsgruppen laget et forslag til momentliste som kan brukes av advokatfullmektiger eller ferske advokater som ønsker tilbakemelding fra dommeren på sin opptreden i retten.

Nisja mener det er en god service at advokater kan ringe dommeren og forhøre seg om prestasjonen i retten, og mener det er noe alle burde gjøre fra tid til annen – uavhengig av alder og erfaring.

– Vi håper momentlisten vil føre til at flere kontakter de aktuelle dommerne for en slik vurdering, samt at den kan lette arbeidet for dommeren som skal gi tilbakemelding, sier Nisja.

PRAKTISK HJELP

Det er høyesterettsdommer Espen Bergh som har ledet arbeidet med forslag til felles retningslinjer for behandlingen av sivile saker, under slagordet: «Ny giv for tvisteloven». Han mener

det var på tide med en påminnelse om tvistelovens hensikter.

– Da tvisteloven kom for elleve år siden ble det lagt ned et veldig stort arbeid for å ta loven i bruk, og man har oppnådd ganske mye, men som tiden går, har man kanskje sklidd litt tilbake, slik at det er behov for en påminnelse. Loven inneholdt mye nytt som det kanskje var vanskelig å ta i bruk med en gang, men det bør hvert fall tas i bruk nå, sier han.

Langsommere i lagmannsretten

To av utvalgets medlemmer, Christian Lund og Per Jordal, har analysert hvor lang tid lagmannsrettene bruker på saksbehandling sammenliknet med tingrettene.

Noe av hensikten med tvisteloven, er at det ikke skal være nødvendig med en ny behandling i andreinstans, men at lagmannsretten skal konsentrere seg om tvistepunktene. Det betyr

– *Hvilken betydning får retningslinjene for dommerne?*

– De skal veilede dommerne til å få saken inn på riktig spor, samtidig som at de kan bistå i dialogen med advokatene. Tanken er at de skal kunne være til praktisk hjelp, og inneholder blant annet et forslag til kjøreplan for planmøter.

– GLIMRENDE

Arbeidsgruppen bak retningslinjene bestod av representanter fra Domstoladministrasjonen, Dommerforeningen og Advokatforeningen.

– Det vi har fått er etter min vurdering et glimrende arbeid, som er et fantastisk godt grunnlag for å få tvisteloven til å virke bedre, sa Dommerforeningens leder Wiggo Storhaug Larssen da han introduserte de rykende ferske retningslinjene tidlig i januar.

Også Merete Smith, generalsekretær i Advokatforeningen, er fornøyd.

– Det er et viktig arbeid som er gjort med å utforme retningslinjene. Advokatforeningen er opptatt av at alle virkemidlene som ligger i tvisteloven tas i bruk for å tilpasse prosessen til tvisten. Kjernepunktet i tvistelovens reform var nettopp å oppnå en rask, prosessøkonomisk og forsvarlig behandling, sier hun.

– Jeg vil takke for det gode samarbeidet vi har hatt med Dommerforeningen og DA i dette arbeidet. Advokatforeningen mener at vi bør få mer samhandling mellom aktørene i rettsalen. Dommere og advokater burde møtes oftere, for å avstemme forventninger dem imellom – noe som er gjort her. Vi håper det blir mer av det!

også at saksbehandlingen i teorien skal være kortere, men slik er det ikke, viser undersøkelsen Lund og Jordal har gjort av totalt 493 saker fra 2017.

Målt i antall rettsdager, viser tallene et merforbruk i lagmannsretten på over seks prosent i snitt. Der tingrettene brukte 1061 rettsdager totalt på sakene, brukte lagmannsrettene 1128,5.

Refset Fylkesnemnda på

Facebook

– ilagt advarsel

f I oktober 2016 skriver advokaten en Facebook-uttalelse hvor han indirekte navngir det barnet eller de barna saken gjelder, ved å skrive hva foreldrene i den aktuelle saken heter.

Disiplinærnemnden: Uavhengig av om foreldrene har gitt samtykke eller ikke, er uttalelsen brudd på RGA punkt 2.3.2 om taushetsplikt.

f **Advokaten skriver:** «...TRAGISK at nemndledere i Fylkesnemnda i X har vært med på å støtte lovbruddet Y kommune har begått via sine vedtak. Jeg har ført saker som gjør enhver av oss med en viss sans for rettferdighet og medmenneskelighet flau og trist...»

Disiplinærnemnden: Uttalelsen er under tvil innenfor advokatens ytringsfrihet. Han frifinnes for denne.

f **Advokaten skriver:** «Enda et nytt barn skal hjem til familien etter 4,5 år i barnevernets terror med en god porsjon støtte fra inkompetente nemndledere i Fylkesnemnd i (XX). Både barnevernet og nemndledere har all grunn til å skamme seg.»

Disiplinærnemnden: Brudd på RGA punkt 2.4.2 om omtale av saker hvor advokaten selv er engasjert, samt punkt 4.1 om opptreden overfor retten.

En advokat er ilagt en advarsel fra Disiplinærnemnden etter blant annet å ha karakterisert saksbehandlere i Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker på Facebook som «sinnsløve» og for å ha «grandiose tanker om egen juridisk kompetanse».

TEKST: THEA N. DAHL

Advokaten er ilagt advarselen etter brudd på hele seks bestemmelser i Regler for god advokatskikk (RGA) etter å ha navngitt to klienter og kommet med negative karakteristikk av Fylkesnemnda på Facebook.

Det er den aktuelle fylkesnemnda som selv har klaget inn advokaten. Da saken ble behandlet i første runde i disiplinærutvalget i juli i fjor, ble advokaten frifunnet for ett av forholdene, mens de øvrige forholdene ble avvist som foreldet.

Fylkesnemnda anket saken til Disiplinærnemnden, som kom til en annen konklusjon, og mente at bare noen av forholdene var foreldet.

Siden 2015 har advokaten hatt i alt tolv prosessoppdrag for private parter ved Fylkesnemnda, og klagen gjelder advokatens opptreden og håndtering av disse i perioden 2015 til 2017.

Advokaten har etter Disiplinærnemndens mening kommet med «usømmelig kritikk av et avgjørelsesorgan» gjennom flere innlegg på Facebook, i tillegg til å ha navngitt to foreldre som var klienter i en barnevernssak.

Advokaten har i sitt tilsvare anført at uttalelsene ble skrevet av ham som privatperson, og at de omfattes av ytringsfriheten i Grunnloven § 100 og EMK art.10.

«BAGATELLER»

I sitt tilsvare til Disiplinærnemnden skriver advokaten at «de påklagede forhold er av bagatellmessig art og det foreligger ikke brudd på regler for god advokatskikk. De påklagede forhold er videre tatt ut av kontekst eller gjengitt på en unøyaktig måte.»

Fylkesnemnden er på sin side bekymret for om advokaten klarer å ivareta sine klienters interesse i tilstrekkelig grad, og mener han har brutt advokatens etiske retningslinjer mange ganger.

NAVNGA KLIENTER

Totalt har nemnda klaget inn seks ulike uttalelser publisert på Facebook, hvorav fem er blitt behandlet i disiplinærsystemet. Disiplinærnemnden konkluderer med at disse er skrevet i egenskap å være advokat – både på advokatens private Facebook-profil, så vel som på profilen til advokatfirmaet.

Disiplinærnemnden legger ekstra vekt på at advokaten har navngitt to klienter, samt en saksbehandler i barnevernet, i to ulike uttalelser. Dette mener de er spesielt alvorlig.

Nemnden vektlegger også at Facebook er et sosialt medium hvor uttalelser vil være tilgjengelig for

enhver som ønsker å lese dem, så lenge de har tilgang til brukerens profil.

SNAKKET MED BARNET

Under et prosessoppdrag i 2015 skal advokaten ha snakket direkte med et barn i en Fylkesnemnd-sak, hvor barnet var motparten under barnevernet. Av hensyn til barnets beste mener Disiplinærnemnden at regelen om at advokater ikke skal henvende seg direkte til motparten skal tolkes spesielt strengt. Advokaten felles dermed for brudd på RGA punkt 5.3.

Advokaten felles også for brudd på RGA punkt 3.2.2 om dobbeltrepresentasjon, ved å representere begge foreldrene i en sak med stor risiko for motstridende interesser. Han felles

også for brudd på RGA punkt 1.3 om advokatens opptreden.

Advokaten er tidligere felt for to liknende forhold, hvor han ble meddelt irrettesettelse og kritikk. Disiplinærnemnden mener dette er skjerpende og advokaten ble derfor ilagt en advarsel.

Forholdene som gjaldt advokatens arbeidsmåter og kompetanse ble avvist, i likhet en uttalelse på Facebook fra 30. januar 2017.

«Disiplinærnemnden ser alvorlig på forholdene med tanke på at sakene klagen gjelder er saker som involverer barn. I slik saker skal hensynet til barnets beste veie tungt, og det må kreves at en advokat er bevisst på sin rolle og opptre profesjonelt», skriver nemnden.

Ni må tilbakebetale salær

I perioden 20. september til 8. januar ble det behandlet 116 klagesaker i disiplinærutvalg og -nemnd. Totalt ble femten advokater felt for brudd på god advokatskikk.

Av disse ble 35 forhold avvist, og 51 forhold endte med frifinnelse. Tre advokater fikk advarsel, åtte advokater fikk irrettesettelse, ni advokater fikk nedsatt salær, fire advokater fikk kritikk, tre advokater måtte tilbakebetale penger og to advokater måtte betale saksomkostninger.

f **Advokaten skriver:** «Jeg foreslår å legge ned fylkesnemnda i (XX) og finne på en bedre-mer human og medmenneskelig. Etter at Staten ansetter mer kyndige kompetente mennesker der istedenfor en gjeng med jurister som ikke har opplevd særlig mye i livet, så skal de prøve å forstå familiene som har havnet i vanskelige situasjoner, som ofte er forbigående.»

Disiplinærnemnden: Uttalelsen er under tvil innenfor advokatens ytringsfrihet. Han frifinnes for denne.

f **Advokaten skriver:** «...Klagers alvorlige handling gir signaler på 2 mulige grunner: 1. Den svake avgjørelsen ble fattet impulsivt og med en viss grad av sinnssløvhet, samt manglende juridisk kompetanse. 2. Personlig arroganse, akademisk hovmod og dypereleggende grandiose tanker om ens juridiske kompetanse. (...) viser sannheten noe annet når hun mot bedre viten fattet uforståelig vedtak uten lovhjemmel...»

Disiplinærnemnden: Dette er klart i strid med RGA punkt 4.1 om opptreden overfor retten.

Aktuelle fagtilbud våren 2019 – meld deg på!

Arbeidsrett Fagforum i arbeidsrett Det årlige arbeidsrettskurset, Bergen Kollektiv arbeidsrett – sentrale emner	25.APR.–10. OKT. 14.–15. MAR. 1. APR.
Advokatenes fagdager Advokatenes fagdager 2019 Familie-, arv- og skifterett, forsvarerkurset, næringseiendom, arbeidsrett, selskapsrett og aktuelle temaer	23.–24. MAI
Barnerett Det årlige barnerettskurset	4.–5. APR.
Bistandsadvokater Det årlige bistandsadvokatkurset	7.–8. MAR.
Bolig- og eiendomsrett Det årlige næringseiendomskurset	13. FEB.
Byggekontrakter og entrepriserett Entreprisedagen	24. APR.
Bygnings- og reguleringsrett Innføring i planlegging etter plan- og bygningsloven Innføring i bygningsrett	4. FEB. 14. FEB.
Børs- og verdipapirrett Børsrettsdagene	28.–29. JAN.
Energi- og miljørett Det årlige kurset i energi- og miljørett	5.–6. MAR.
Erstatningsrett Erstatningsutmåling i personskaderetten – Bergen Erstatningsutmåling i personskaderetten – Oslo Personskadeerstatningsrett – hovedlinjer og utvalgte emner	10. APR. 7. MAI 13.–14. MAI
Etikk Advokatetikk – noen problemstillinger	E-kurs
Forvaltningsrett og statsrett Forvaltningsrett – nyheter og ajourføring Kurs i ny kommunelov	26. FEB. 7. MAI
Forhandling Profesjonell forhandling – den gode forhandler Profesjonell forhandling – forhandlinger med flere parter Forliksforhandlinger – mål, strategi, resultat Forhandlingskurs på Harvard-campus – 4 day Negotiation Workshop	21.–22. MAR. 14. MAI 6. JUN. 18.–21. JUN.

Helse- og trygderett Det årlige trygderettskurset Innføring i helserett	Se jus.no for dato 11. APR.
IKT Det årlige IKT-rettskurset	21.–22. MAR.
Konkurs Det årlige konkursrettskurset i Kristiansand	13.–14. JUN.
Konkurranserett Det årlige statsstøttekurset	4.–5. APR.
Kontraktsrett Sentrale emner i kontraktsretten	19.–20. MAR.
Offentlige anskaffelser Svalbardkurset – Fordypningskurs i offentlige anskaffelser Det årlige kurset i offentlige anskaffelser	7.–10. MAR. 7.–8. MAI
Opphavsrett Det årlige opphavsrettskurset	14.–15. MAR.
Regelteknikk Praktisk regelteknikk Regelteknikk – gjennomføring av EU/EØS forordninger og direktiver	7.–8. MAR. 4. JUN.
Samerett Kurs i samiske rettsspørsmål	14.–15. MAR.
Sivilprosess Ankeforberedelse og prosedyre for Høyesterett Argumentasjon og prosedyreteknikk Avhør av parter og vitner	18. MAR. 2. APR. 18.–19. MAR.
Skatterett Det årlige skatterettskurset i Oslo	4.–5. FEB.
Skjønns-, ekspropriasjons- og vassdragsrett Det årlige ekspropriasjonsrettskurset	26.–27. MAR.
Strafferett og straffeprosess Praktisk strafferett – Forsvareroppgaver og rolle	11. APR.
Tingsrett Det årlige tingsrettskurset	7.–8. FEB.
Tvangsfullbyrdelse og inkasso Det årlige kurset i tvangsfullbyrdelse og inkasso	8.–9. APR.

Se [jus.no](#) for fullstendig kursoversikt og program

På spørsmål om hva som er hans styrke som advokat, svarer Kjensli at det har han egentlig ikke tenkt på. – Men jeg er blitt fortalt at jeg har evnen til å sette meg inn i klientens situasjon, og å bygge tillit til klienten. Og så er jeg god til å forberede meg, og evner å fremstille ting på en tydelig måte.

– Vil pokker ikke inn i noe mønster

Etter å ha stått uten advokatbevilling i tolv år, kunne Morten Kjensli (66) i oktober i fjor endelig ikle seg advokatkappen igjen. Nå har han overtatt etter John Christian Elden i Lime-saken, og er glad for å være tilbake i manesjen.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

– Med tiden ble det viktig for meg å få på meg den kappen igjen, jeg var en sirkushest som gjerne ville tilbake, sier Morten Kjensli.

Den tidligere profilerte forsvarsadvokaten fikk en rørende mottagelse da han i fjor høst endelig fikk tilbake bevillingen. På Facebook haglet det med lykkeønskninger til «the comeback kid».

– Jeg fikk hundrevis av meldinger og «likes», jeg har aldri sett maken, både fra dommere, fra representanter fra påtalemyndigheten, fra venner og gamle klienter, og fra bømtevis av gamle kolleger. Det var veldig, veldig hyggelig. Det har absolutt ikke vært vanskelig å komme tilbake, sier Kjensli.

Morten Kjensli var i en årrekke en av Norges mest profilerte forsvarsadvokater. Han har blant annet vært forsvarer for Lars Grønnerød i Orderud-saken, for travkusken Atle Hamre, for næringslivslederen Torgeir Stensrud i Finance-Credit-saken og i Landås-saken, der en kvinne

ble mistenkt for å ha drept flere eldre pasienter mens hun arbeidet som hjelpepleier ved Landås sykehjem. Kvinnen ble løslatt etter cirka 130 dager i varetekt.

NEDTUR ETTER NEDTUR

Så kom nedturene: I 2006 ble han slått personlig konkurs, etter å ha gitt kausjoner på mer enn ti millioner kroner til Rune Johansen, som drev det kjente, tidligere utestedet Baronen og Baronessen i Oslo.

Til Dagbladet uttalte Kjensli at «sett i ettertid er dette det dumme jeg har gjort i mitt liv. Det har kostet meg dyrt. Jeg står på bar bakke. Så har en vel lært noe da kanskje».

Konkursen og tapet av bevilling kom på toppen av et større personlig tap: I årene forut, mistet Kjensli flere av sine nærmeste.

– Jeg kausjonerte for en venn som gikk konkurs. Han ble hengt ut som jappetidens store skurk. Det kostet meg

mange millioner. Huset mitt ble tvangs-solgt, jeg gikk konkurs som advokat, og måtte innlevere bevillingen. Som følge av dette hadde jeg et stort inntektstap. I årene rett forut mistet jeg kona, moren min, faren min, og en onkel som var som en reservefar for meg. Jeg hadde inntrykk av at jeg kjørte folk inn på sykehuset, og bar dem ut igjen av kirker. – Da konkursbegjæringen kom, hadde jeg ikke mulighet til å gjøre noe. Men i tiden etterpå var på mange måter takknemlig for at jeg kunne være tilstede for de to gutta mine, som var seks og ti år da kona døde, og jeg fant det meningsfylt å skulle forholde meg mye mer aktivt til foreldrerollen enn jeg hadde gjort med mitt første barnekull. Og så fikk jeg veldig god støtte i annen, nær familie, forteller Kjensli.

VAR HJERTESYK

Etter tapet av bevilling livnærte han seg som advokatmedhjelper og juridisk

rådgiver, og jobbet mye hjemmefra. Siden august 2016 har han vært rettslig medhjelper i Advokatfirmaet Rogstad i Oslo sentrum, dit advokat Kim Gerds nylig har meldt overgang, og der Steingrim Wolland, Thomas Klevenberg og Fridtjof Feydt også er en del av staben.

– Men så fikk jeg trøbbel med helsa; først nyresvikt, og så galleblærebetennelse, og i fjor sommer hadde jeg trippel bypass, og det jeg vil kalle en full 60-års-service, sier Kjensli.

Nå er han sunnere enn på mange år – røyker ikke, rører ikke alkohol – og føler seg ti år yngre. Kollega Steingrim Wolland bistod ham i arbeidet med å få tilbake bevillingen.

– Jeg hadde krav mot meg på drøye tre millioner kroner fra det offentlige, og jeg så ikke for meg at jeg skulle kunne klare å betale dem. Men en kollega hjalp meg å finne en løsning med kemnerkontoret, og jeg vil nå være gjeldfri i løpet av 2019. Da dette så ble dokumentert overfor Tilsynsrådet, fikk jeg tilbake bevillingen.

– Jeg fikk beskjed en fredag klokka ti over halv fem, da jeg stod inne på fullmektig-kontoret her. Da gikk jeg inn på et kontor og lånte en advokatkappe fra en annen advokat, og spurte om noen kunne ta et bilde av meg. Det var en veldig stor glede, sier Kjensli.

FEIL I LIME-SAKEN

Siden oktober i fjor har han rukket å ha fem rettsalsopptredener i lagmannsretten og i tre forskjellige tingretter, og nå er han altså blitt forsvarer for den hovedtiltalte i Lime-saken, som frem til nå er blitt forsvart av John Christian Elden.

– Når man har en klient i så lang tid, oppstår det fort en slitasje mellom parten og advokaten. I nittini av hundre tilfeller vil det være riktig å skille lag. Så denne overgangen skjer i full forståelse med Elden. Vi har et godt samarbeid, og han er svært behjelpelig, sier Kjensli.

Han synes det er gøy å jobbe med Lime-saken, og mener at det foreligger en rekke, tunge saksbehandlingsfeil i første instans.

– Saken gikk elleve måneder i retten, og så tok det halvannet år før dommen falt. Dette er helt uten sidestykke i norsk rettspraksis. Jeg mener det er rimelig klart at tiden det tok før dommen falt, kan karakteriseres som en saksbehandlingsfeil. Dette er ett av spørsmålene vi nå prøver å få inn for Høyesterett, forteller han.

– Limesaken viser også at det på en måte eksisterer et lovtomt rom. I alle andre relasjoner har domstolen mulighet til å styre advokatene og påtalemyndigheten, men ikke i denne situasjonen. I det øyeblikket påtalemyndigheten klasker en tiltale på rettens bord, må retten ta tak i den, selv om omfanget ser ut til å gå over alle støvleskaft. Saken kan ikke gjennomføres uten at det blir betydelige problemer med saksbehandlingsreglene, men likevel er det ingen mulighet for domstolen å si til påtalemyndigheten at de må dele opp saken. Men selv Riksadvokaten har gitt uttrykk for at vi ikke kan ha en ny Limesake, sier Kjensli.

«Jeg vil ha individualistene inn, ellers blir det ikke noen utvikling i rettspolitikken i det hele tatt.»

Morten Kjensli

LEGFOLK BRUKER HUE

Mye har skjedd på de tolv årene Kjensli har stått utenfor retten.

– Det mest iøynefallende er at vi dessverre har mistet juryen. Det lege element er viktig i saker der man bør «bruke huet», og ikke bare vurdere alt ut fra jussen.

Han var tilstede på Forsvarergruppens høstseminar der førstelagmann Magni Elsheim i Gulating lagmannsrett la frem informasjon om en ny dommerveileder som er under utarbeidelse ved domstolen.

– Jeg fikk gåsehud da jeg hørte at Gulating lagmannsrett har laget en slags mønsterplan for domstolen, for at allmennheten skal vite hva man kan forvente av dommerne, og dommerne

Morten Kjensli (66)

- Var først advokatfullmektig hos advokat Fridtjof Feydt, deretter hos Tor Erling Staff. Jobbet senere i fellesskap med blant andre Tor Kjærvik og Benedict de Vibe.
- Hadde en rekke profilerte forsvareroppgaver og var en kjent advokat i offentligheten inntil han mistet bevillingen i 2006, etter å ha blitt slått konkurs. Ble også etterforsket for hvitvasking, men saken ble henlagt.
- Jobbet etter konkursen som juridisk rådgiver i advokatfirmaet Klevenberg & Co og deretter i advokatfirmaet Drevland & Grape før han begynte i advokatfirmaet Rogstad.

skal vite hva de kan forvente av advokatene. Men vi skal da pokker ikke inn i noe mønster! Domstolen handler om mennesker, men det virker det som om mange har glemt.

– Denne mønsterdefineringen som jeg føler at brer om seg, om at du skal opptre slik og slik som forsvarer eller prosessfullmektig, det stritter jeg imot med alt jeg har. Jeg vil ha individualistene inn, ellers blir det ikke noen utvikling i rettspolitikken i det hele tatt.

TRETEN SPRÅK PÅ KONTORET

Han er full av lovord om sin nye arbeidsplass.

– Jeg har jo fått en helt utrolig mottagelse her i firmaet. Den følelsen jeg fikk da jeg kom inn på kontoret her etter hjerteoperasjonen, den kan ikke beskrives. Det stod en kø av yngre jurister i gangen, «har du fem minutter, jeg skulle gjerne spurt deg om noe», og jeg tenkte; i all verden, er det noen som har bruk for dette gamle skinnen her. Og at firmaet var villig til å ta omkostningen ved å sette en mann til å forhandle med kemnerkontoret og få til den løsningen, det er jeg så takknemlig for. Arbeidsmiljøet her er helt utrolig bra, det snakkes i alt tretten språk på kontoret. Vi har

Advokathverdagen er spennende i flerkulturelle Rogstad, forteller Kjensli. – Vi får tilgang på veldig mange saker fra personer med helt ulike bakgrunner, og kan turnere folk på deres eget språk.

Morten Kjensli har sørget for å holde seg oppdatert med å ha tilgang til Lovdata hele veien, og har også fulgt med på rettspraksis. – Men jeg kjente, da kappen var på plass, at jeg bruker litt mer tid enn tidligere på å forberede meg. Ellers er det litt som å sykle; har du lært det, så kan du det.

jurister fra Pakistan, Tyrkia, Iran, Polen og Romania.

– Dette er et utradisjonelt advokatkontor med flat struktur. Ledelsen er veldig innstilt på at folk skal glede seg til å gå på jobb. Firmaet tiltrekker seg folk som er glade i å gå i retten, glade i å jobbe med mennesker, og som er villige til å jobbe for 1040 kroner timen.

Også privatlivet gir ham mange gleder. Han har fire barn og fire barnebarn, og bor i en leilighet rett ved siden av sine to yngste sønner. De to er nå midt i tyveårene; en studerer medisins, og en studerer jus.

RIKTIG MED YRKESFORBUD?

At advokater som går konkurs automatisk mister bevillingen, har han brukt en del tid på å reflektere over.

– Er det rimelig at en advokat skal få yrkesforbud fordi han eller hun går konkurs, når det ikke foreligger straffbare handlinger, og det ikke mangler en penny til klientene? Noen bør kanskje tenke litt gjennom de reglene. Jeg har tenkt at det føles litt urimelig.

Han har lite til overs for skyhøye salærer.

– Det er tradisjon for at prosedyreadvokater setter ord på ting, og jeg

har lyst til å si at de advokatene som sitter nede på brygga og fakturerer fire-fem tusen kroner i timen, de har jeg vanskeligheter med å forholde meg til. Jeg tror ikke det finnes et menneske i Norge som er verdt den prisen, annet enn kanskje en meget dyktig kirurg. Jeg kjenner ikke en eneste advokat som er verdt den prisen, og er livredd for at folk får en oppfatning om at høye salærer er det advokater står for, og ikke det som er den egentlige jobben, nemlig å hjelpe folk.

ANNONSE

VOGT ADVOKATFIRMA
— ESPAÑA SL —

- Fast eiendom
- Arv/Skifte
- Forretningsjuss
- Skatte representant
- Skatt
- Regnskap & Selvangivelser

Vogt Advokatfirma España S.L.
Ricardo Solano 65 - 2º S // 29601 Marbella - Spain
Telefon: (+34) 952 776 707
E-post: info@vogtlaw.com // www.vogtlaw.com

Nå kan du ringe oss fra SKANDINAVIA til lokal tidstid:
Norge: 219 846 48
Sverige: 840 300 148
Danmark: 767 333 48
Finnland: 968 076 276

Avant Legal 365 IT-løsning for advokatbransjen

- › Oversiktlig klientregister
- › Integrert med Outlook og MS Office 365
- › Rask opprettelse av dokumenter fra sak
- › Oversikt over selskapets avtaler
- › Personlig dahsboard for timeføring og åpne oppgaver
- › Lagre all kommunikasjon, kontakter, dokumenter, kalenderhendelser, fakturaer og underlag
- › Hold orden på rettsdatoer, klientmøter

www.avantlegal365.no

- › All kommunikasjon på ett sted
- › Økt produktivitet
- › Rapportering

- › Effektiv planlegging
- › Statistikk
- › Gir bedre grunnlag for datadrevne beslutninger

Bestill Demo av advokatløsningen
Avant Legal 365

www.avantlegal365.no

Skann QR kode for
å bestille demo

Advokater vil spare tid for
dokumentbehandling ved bruk
av vår innovative løsning -
Avant DocHandler

www.avantlegal365.no

JU\$NYTT nr. 1/2019

Advokatens fagsider er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, Per Racin Fosmark. Han har over 25 års erfaring som advokat og møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

► Ingen alminnelig rett til å fremme direktekrav i entrepriseforhold

Høyesterett avsa 27. november 2018 dom (dissens 3 – 2) – **HR-2018-2256-A** – som gjaldt hvorvidt en entreprenør kunne fremme direktekrav mot to underrådgivere som var engasjert av entreprenørens avtalepart. *Flertallet* (Kallerud, Møse og Utgård) kom til at det ikke forelå direktekravsadgang etter ulovfestet rett. Dommen er viktig og avklarer adgangen til å fremme direktekrav i entrepriseforhold etter ulovfestet rett.

Kort om sakens bakgrunn: Statsbygg (byggherre) inngikk avtale med et entreprenørselskap om rehabilitering av deler av «Midtbygningen» på Det juridiske fakultet i Oslo. Entreprenøren inngikk på sin side kontrakt med et arkitektfirma, som skulle stå for rådgivning. Arkitektfirmaet engasjerte to underrådgivere til å bistå seg (anke-motpartene i Høyesterett). Arkitektfirmaet gikk konkurs, og entreprenøren fremsatte erstatningskrav direkte overfor underrådgiverne, men fikk ikke medhold i noen instans.

Avtalen mellom entreprenøren og arkitektfirmaet var basert på **NS 8402 «Alminnelige kontraktsbestemmelser for rådgivningsoppdrag honorert etter medgått tid»**. Denne standarden har ikke bestemmelser om direktekravsadgang. Det var intet avtaleforhold mellom entreprenøren og de to underrådgiverne, men de ble ved en muntlig avtale engasjert som assisterende byggeledere innenfor sine fag.

Flertallets syn: Det var enighet om at det i norsk kontraktsrett ikke er etablert en alminnelig ulovfestet direktekravsrett. Førstevoterende (Kallerud) gikk gjennom de fem aktuelle dommene, Rt-1976–1117 (**Siersta**), Rt-1981–445 (**Davanger**), Rt-1995–486 (**Nordland**), Rt-1998–656 (**Veidekke**) og HR-2018–648-A (**bruktbil**), og oppsummerte **avsnitt 63 – 64**:

«... Det har vært en forsiktig utvikling i retning av større aksept for direktekrav på ulovfestet grunnlag. Det er imidlertid tale om få avgjørelser over et nokså langt tidsrom fra ulike rettsområder. Argumentasjonsmønsteret har felles trekk, men vel så karakteristisk er at begrunnelsene er nøye forankret i det aktuelle saksforholdet.

Veidekke-dommen er nok den dommen som tydeligst markerer en rettsutvikling, særlig fordi det der ikke bygges på noen form for overtakelse av kontraktsposisjon. Konkret avgjør imidlertid ikke dommen mer enn at direktekrav aksepteres dersom en underentreprenør har en nærmere beskrevet «særlig stilling». Er forholdene som i Veidekke-dommen, vil det altså være grunnlag for direktekrav. Jeg er imidlertid åpen for at det etter en konkret vurdering i den enkelte sak kan ligge til rette for å godta rett til direktekrav i et videre omfang enn det som ble gjort i de tidligere dommene. ...»

Etter å ha sett på utviklingstrekk i lovgivningen og NS-standardene, konkluderte førstvoterende **avsnitt 80**:

«Generelt står nok adgangen til å fremme direktekrav noe sterkere i dag enn da Veidekke-dommen ble avsagt i 1998. Men det er fortsatt ikke grunnlag for konstatere at det eksisterer noen alminnelig rett til å fremme direktekrav i entrepriseforhold. Tilfeller som faller utenfor det lov- eller avtaleregulerte må fremdeles vurderes konkret ut fra de momenter som er fremhevet i rettspraksis.»

I den konkrete vurderingen kom flertallet til at entreprenøren ikke tillates å fremme direktekrav mot de to underrådgiverne. Da saken reiste tvilsomme spørsmål, ble sakskostnader ikke tilkjent for noen instans.

Mindretallet (Falch og Ringnes) kom til motsatt resultat. De oppsummerte sitt syn på rettsstillingen slik **avsnitt 127**:

«På denne bakgrunn mener jeg [Falch] at rettsstillingen på entreprisemarkedet kan oppsummeres slik: Dersom skyldneren har hatt en «særlig stilling» under utførelsen av kravshaverens oppdrag, slik Høyesterett fant var tilfellet i Veidekke-dommen, kan direktekrav fremsettes etter den såkalte dobbeltbegrensningsmodellen. Men direktekrav er ikke utelukket selv om dette kriteriet ikke er oppfylt. I så fall må det gjøres en nærmere avveining av behovet og betenkelighetene. Slik mener jeg rettsstillingen også var da avtalene ble inngått i 2011.»

► Lovendringer

23. november 2018
Nærings- og fiskeridepartementet:
LOV-2018-11-23-89 om endringer i stiftelseslova (**tilgang til opplysninger i Folkeregisteret**), § 7 **nytt femte ledd**. Endringen gjør at Stiftelsestilsynet fortsatt kan innhente opplysninger fra Folkeregisteret uten hinder av taushetsplikten i saker etter stiftelsesloven, arve-loven og dekningsloven, jf. folkeregister-loven § 10-2. Opplysninger som er underlagt taushetsplikt, skal bare inn-hentes når det er nødvendig for å løse de lovpålagte oppgavene etter disse lovene.

20. desember 2018
Justis- og beredskapsdepartementet:
LOV-2018-12-20-116 om endringer i personopplysningsloven (**bekjempelse av arbeidslivskriminalitet**), **ny § 12 a**. Offentlige myndigheter kan utlevere personopplysninger til hverandre når det er nødvendig for å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet. Dette gjelder ikke der noe annet er bestemt i eller i medhold av lov, og det er ikke adgang til utlevering av opplysninger som er omfattet av lovbestemt taushetsplikt.

1. januar 2019 (se også Ju\$nytt nr. 12/2018). Totalt tre nye lover (lov om Bankenes sikringsfond, sikkerhetsloven og fagskoleloven) og 44 endringslover

Barne- og likestillingsdepartementet:
LOV-2017-12-19-116 om endringer i folketrygdloven (**forenklinger i foreldrepengeordningen**), *delt ikraftsetting*.

LOV-2018-12-07-90 om endringer i folketrygdloven (**tredeling av foreldrepengeperioden ved 80 prosent uttak**). Endringene innebærer at hver av delene som er øremerket henholdsvis mor og far er utvidet til 19 uker når det velges en dekningsgrad på 80 prosent av forelderepengegrunnlaget (reduisert sats). Den delen av stønadperioden som foreldrene kan dele fritt, er

reduisert fra 26 til 18 uker, da den totale lengden på stønadperioden ikke er endret. Endringene får virkning for de tilfellene der uttak av stønadperioden startet 1. januar 2019 eller senere.

Helse- og omsorgsdepartementet:
LOV-2018-12-07-91 om endringer i spesialisthelsetjenesteloven (**god-kjenning av virksomheter og helse-tjenester**). Endringene innebærer at påbudet om at sykehus må være offentlig godkjent er fjernet. Hensikten med endringen er å bidra til en mest mulig hensiktsmessig regulering av helsetjenesten, både i privat og offentlig sektor.

LOV-2018-12-20-113 om endringer i sprøyteromsloven m.m. (**utvidelse av type narkotiske stoffer m.m.**). Tidligere var sprøyterommene kun åpne for brukere som injiserer heroin. Begrepsbruken er endret til «bruker-rom» og «brukerromsordningen», og korttittel på loven er «*brukerromsloven*». Denne endringsloven gjør også at Statens strålevern har endret navn til *Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet*. Yrkestittelen «helsesøster» er endret til den mer kjønnsnøytrale betegnelsen «*helsesykepleier*».

LOV-2018-06-22-76 om endringer i alkoholloven, atomenergiloven, folke-helseloven, legemiddeloven, lov om medisinsk utstyr og strålevernloven (**overtredelsesgebyr mv.**), *delt ikraft-setting*.

Finansdepartementet:
LOV-2018-12-14-92 om endringer i finansforetaksloven (**forsikrings- og pensjonsforetaks investeringer i forsikringsfremmed virksomhet**). Den tallfestede grensen på 15 % er opphevet, men forbudet mot å drive forsikringsfremmed virksomhet gjelder fortsatt.

LOV-2017-12-19-121 og **LOV-2018-06-22-57** om endringer i skatteloven.

Det ble i statsråd 20. desember 2018 sanksjonert 14 endringslover for blant annet å bestemme skatter, avgifter og toll i 2019: **LOV-2018-12-20-99** til **112**. Alle lovene ligger ikke under Finansdepartementet.

Nærings- og fiskeridepartementet:
LOV-2018-12-14-95 om endringer i aksjelovgivningen mv. (**oppøsning og avvikling, mellombalanser m.m.**), *delt ikraftsetting*, det meste av loven trådte/trer i kraft 1. jan. og 1. mars 2019. Det er enklere og billigere å avvikle aksjeselskaper, og det sittende styre skal stå for avviklingen. Kravet om at aksjeselskaper må angi forretnings-kommunen i vedtektene fjernes fra 1. mars 2019. Endringer i reglene om mellombalanser trer i kraft senere, da det blant annet må gjøres tekniske endringer i Regnskapsregisteret og Foretaksregisteret. Det er også andre endringer som trådte/trer i kraft h.h.v. 1. jan. og 1. mars, f. eks. ivaretagelse av oppgaver tillagt daglig leder i selskaper uten daglig leder.

Samferdselsdepartementet:
LOV-2018-12-14-96 om endringer i vegtrafikkloven (**krav til CO2-utslipp**).

Arbeids- og sosialdepartementet:
LOV-2018-06-15-30 om endringer i lov om Statens pensjonskasse, lov om samordning av pensjons- og trygde-ytelser og enkelte andre lover (**til-pasning av alderspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning til alderspensjon fra folketrygden opptjent etter nye regler – leve-aldersjustering og samordning**).

LOV-2018-12-20-98 om endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover, *delt ikrafttredelse* (1.1 – 1.3–1.7.2019). Loven retter opp feil («inkurier») i 20 lover, samt oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak om pleiepenge-ordningen.

Justis- og beredskapsdepartementet:
LOV-2018-12-20-117 om endringer i utlendingsloven (**tilbakeholdelse og innbringelse m.m.**). Nye hjemler for tilbakeholdelse og innbringelse i inntil fire timer når en utlending stanses i alminnelig utlendingskontroll eller inn- eller utreisekontroll, en ny hjemmel for pågrepelse i inntil 24 timer i tilfeller hvor en utlending som stanses i inn-reisekontroll mest sannsynlig vil bli nektet innreise og bortvist eller utvist. Det er åpnet for å gi pålegg om melde-plikt og bestemt oppholdssted i slike situasjoner, dersom meldeplikt eller bestemt oppholdssted anses tilstrekkelig, eller en pågrepelse vil være et uforholds-messig tiltak. De nye reglene gjelder ikke asylsøkere.

LOV-2018-12-20-118 om endringer i rettsgebyrloven (**justering av gebyrer**). Reduserte gebyrer for ulike tjenester i domstolene og politiet, men gebyret for forliksrådet er økt til 1,15 ganger rettsgebyret, selv om forliksklagen senere blir trukket eller avvist.

Olje- og energidepartementet:
LOV-2018-05-25-21 om endringer i energiloven, *delt ikraftsetting*.

Forsvarsdepartementet:
NY: LOV-2018-06-01-24 om nasjonal sikkerhet (**sikkerhetsloven**). Den nye loven skal beskytte Norge bedre også mot *dataangrep*. Loven skal forebygge, avdekke og motvirke sikkerhetstruende virksomhet. Den tidligere sikkerhetslov la stor vekt på beskyttelse av gradert informasjon. Den nye loven har ikke endret på det, men den skal også kunne omfatte informasjonssystemer, infra-struktur og objekter av sentral betydning for nasjonal sikkerhet. Dette vil være virksomheter innenfor de aller fleste samfunnssektorene, som for eksempel virksomheter av sentral betydning for forsvars- og beredskap, økonomisk stabilitet, samferdsel og strømforsyning, i tillegg til de sentrale delene av stats-forvaltningen.

► Tryggere bolighandel

Regjeringen har i **Prop. 44 L (2018–2019)** fremsatt forslag om endringer i avhendingsloven som etter formålet skal gjøre bolighandelen tryggere. Forslagene skal søke å sikre at det ved salg av bolig i *forbrukerforhold* som omfattes av avhendingsloven, foreligger tilstrekkelig informasjon om boligen. En viktig endring er at «*som den er*»-**forbehold** og tilsvarende alminnelige forbehold ikke skal ha virkning overfor en for-brukerkjøper, jf. forslaget til § **3-9 nytt andre ledd**. Det samme gjelder for-behold som i og for seg fremstår som spesifiserte, men som reelt sett fungerer

► Innhenting av opplysninger fra syke-journal uten samtykke

Høyesterett avsa 21. desember 2018 enstemmig dom – **HR-2018-2452-A** – som gjaldt spørsmål om en pensjonert overlege som var engasjert som sak-kyndig for forsikringsselskapet i en erstatningssak om personskade, hadde opptrådt grovt uaktsomt ved å tilegne seg opplysninger fra saksøkerens legejournal uten at det forelå samtykke til det, jf. **helsepersonelloven § 67** sammenholdt med § **21a**. Han hadde kontor på sykehuset og derfor fortsatt tilgang til dets pasientjournaler. For Høyesterett var det ubestridt at den sakkyndige handlet i strid med § 21 a: «Forbud mot urettmessig tilegnelse av taushetsbelagte opplysninger.» Spørsmålet var om det forelå *grov uaktsomhet* etter straffebestemmelsen i § 67.

Høyesterett kom til at ved som sakkyndig å benytte den tilgang til journalnotatene som han hadde i egenskap av lege med kontor på sykehuset, hadde han opptrådt grovt uaktsomt. Han hadde ikke forsikret seg om at skadelidte hadde gitt samtykke

som alminnelige forbehold. Denne *ugyldighetsregelen* gjelder også fritidsboliger. Det alminnelige mangelsbegrepet er presisert, og det er foreslått endringer i reglene om arealmangler, Når det gjelder kjøperens undersøkelsesplikt, skal kjøperen anses å kjenne til forhold som er tydelig beskrevet i tilstandsrapport eller annen relevant salgsdokumentasjon, jf. § **3-10 første ledd**. Formålet med dette er å bevisstgjøre kjøperen på at han eller hun må sette seg grundig inn i salgs-dokumentasjonen *før* det inngis bud. Det må forventes at Stortinget behandler lovforslaget i vårsesjonen 2019.

til innsyn. Lovbestemmelsen var klar, og helsepersonells taushetsplikt ivaretar grunnleggende verdier som er gitt sterk beskyttelse. Straffen ble satt til en bot på 15 000 kroner.

Dommere: Møse, Høgetveit Berg, Bull, Indreberg og Matningsdal.

Prikker for ulovlig bruk av mobiltelefon under kjøring

FOR-2003-09-19-1164 om prikkbelastning er endret fra 1. januar 2019. Endringen inne-bærer at ulovlig bruk av *håndholdt* mobiltelefon under kjøring med motorvogn vil føre til illeggelse av *2 prikker*, alternativt *4 prikker* for personer med førerett «på prøve». Tidligere gav brudd på forbudet kr 1 700 i bot.

► Om å gjøre et testament ugjenkallelig (arvepakt)

Høyesteretts enstemmige dom 18. desember 2018 – **HR-2018-2424-A** – tok stilling til om et felles testament kunne tilbakekalles av den lengstlevende testatoren. Ut fra en tolkning av testamentet, hvor det ble lagt avgjørende vekt på *formålet* med testasjonen, kom Høyesterett til at det ikke kunne kalles tilbake. Det interessante i dommen er særlig den rettledning den gir for at et felles testament også kan være en arvepakt, jf. **avsnitt 39 – 43**.

Utgangspunktet er klart: En testator kan fritt endre eller tilbakekalle et testament, jf. **arveloven § 55**. Testatoren kan likevel,

ved arvepakt i testaments former, binde seg til ikke å gjøre, endre eller tilbakekalle testamentet, jf. **§ 56**. Man bør merke seg at arvepakten behøver ikke å være inngått med den som er tilgodesett i testamentet.

Ordlyden i § 56, sammenholdt med tolkningsregelen i **§ 65 første ledd**, taler isolert sett for at frafall av retten til å endre testamentet ikke trenger å være eksplisitt, men kan følge av en tolkning av testamentet hvor man også kan legge vekt på omstendigheter som ikke er nedfelt i selve testamentet. Uttalt at det som fremgår av **NOU 2014: 1 Ny arvelov side 104** gir uttrykk for gjeldende rett. Her fremgår

det blant annet at viljen til å binde testasjonskompetansen må ha tilstrekkelig forankring i det formbundne dokumentet. Man bør ha ganske sterke holdepunkter for å legge til grunn at arvelateren har ment å binde testasjonskompetansen. At et testament bruker formuleringer som «min siste vilje» er ikke tilstrekkelig til å konstatere at det foreligger en arvepakt. Ved tolkningen må det også tas i betraktning at arvepakter er ganske uvanlig. Det følger av dommen at en arvepakt behøver ikke å være uttrykkelig avtalt.

Dommere: Høgetveit Berg, Kallerud, Møse, Noer og Indreberg.

► Heving av avtale om kjøp av tomt til boligformål

Høyesterett avsa 10. desember 2018 enstemmig dom – **HR-2018-2346-A** – som gjaldt krav om å heve et tomtekjøp til boligformål fordi tomten var ubebyggelig på grunn av offentligrettslig byggeforbud. Høyesterett kom til at det forelå en mangel som gav kjøperne rett til heving og erstatning, og dommen er et godt eksempel på at selgerne kan ha risikoen for lovbestemte rådighetsinnskrenkninger som gjør at en eiendom ikke kan utnyttes til det formål den er markedsført som.

Det viste seg at kjøperne av en tomt i Bodø kunne ikke bygge bolig på eiendommen på grunn av forbudet i **vegloven § 29 andre ledd** mot å bygge nærmere riksvei enn 50 meter. Eiendommen var annonsert som en

tomt til boligformål, og kjøperne hadde fått oversendt fradelingstillatelsen med den samme formålsangivelsen. Fradelingstillatelsen hadde også opplysninger om eiendommens utnyttelsesgrad, og om at det var gitt tilkoplings- tillatelse til kommunalt VA-anlegg samt avkjørselstillatelse for ny parsell. Kjøperne og selgerne hadde en felles forutsetning om at tomten skulle bebygges til boligformål, noe også tomteprisen avspeilet. Det viste seg senere at det allerede på fradelingstidspunktet forelå forhold som gjorde at vegvesenet ikke kunne gi dispensasjon fra byggeforbudet slik at eiendommen var ubebyggelig.

Dommere: Arntzen, Bergsjø, Normann, Bull og Bårdsen.

Forsinkelsesrenten 8,75 %

Fra 1. januar 2019 er forsinkelsesrenten øket fra 8,5 % til 8,75 %.

Salærsatsen og rettsgebyret 2019

Fra 1. januar 2019 er salærsatsen øket med kr 20 til **kr 1 040** pr. time. Rettsgebyret er også økt med kr 20 til **kr 1 150**. Når det gjelder salærfastsettelsen, skal salær- oppgaven honoreres etter den timesats som gjaldt da oppdraget ble avsluttet. I tillegg kommer mv.

Rentesats etter ekteskapsloven og skifteloven

Fra 1. januar 2019 er denne renten **3,55 prosent p.a.**

► Norwegian-ansatte tapte i Høyesterett

Høyesterett avsa 12. desember 2018 enstemmig dom – **HR-2018-2371-A** – som gjaldt piloters og kabinansattes krav om arbeidsgiveransvar for andre selskaper i Norwegiankonsernet enn de konsernselskapene der arbeidstagerne formelt er ansatt. Kravet ble begrunnet med *dels* ulovlig innleie, jf. **arbeidsmiljøloven § 14–12 første ledd**, og *dels* i arbeidsgiveransvar på særskilt grunnlag, jf. **arbeidsmiljøloven § 1–8 andre ledd**.

Høyesterett kom til at morselskapet Norwegian Air Shuttle ASA (NAS) ikke har arbeidsgiveransvar for pilotene og kabinansatte, som er ansatt i egne norske pilot- og kabinpersonellselskaper. Disse selskapene er eid av NAS gjennom NAS' irske datterselskap Norwegian Air Resources Limited (NAR). Dette selskapet har inngått avtaler med NAS og driftsselskapet Norwegian Air Norway (NAN) om levering av pilot- og kabin- tjenester til den flyvirksomheten disse selskapene driver («flyselskapet Norwegian»).

Sakens hovedspørsmål var om disse kontraktene bare går ut på innleie av arbeidskraft, eller om de utgjør levering av en mer omfattende tjeneste, omtalt som entreprise. Ettersom ordningen er ment å være varig, vil den ikke være lovlig dersom den må anses bare å innebære innleie av arbeidskraft.

Høyesterett bygget på de kriteriene som er nedfelt i forarbeidene til arbeidsmiljøloven. Det viktigste er om oppdragstager (NAR) eller oppdragsgiver (NAS og NAN) har ansvaret for å lede arbeidet, og hvem som har ansvaret for resultatet av arbeidsinnsatsen. Er det oppdragstager, taler det sterkt for at det foreligger en entreprise. På grunnlag av de inngåtte kontraktene og praktiseringen av dem var det NAR som i alt overveiende grad har dette ansvaret, og ikke NAS eller NAN. De kontrollfunksjonene som NAS og NAN har, gikk ikke ut over det en oppdragsmottager naturlig vil ha. Andre trekk ved avtaleforholdet kunne heller ikke føre til at avtaleforholdet hadde karakter av innleie.

Pilotene fikk heller ikke medhold i kravet om at de er ansatt i et datterselskap som hadde vært deres arbeidsgiver i en begrenset periode. Uttalt at det skal mye til for å anse to ulike selskap for å ha felles arbeidsgiveransvar for en ansatt.

Dommen gir veiledning om grensen mellom entrepriseforhold og arbeidsinnleie, om arbeidsgiveransvar på «særskilt grunnlag», og om rett til ansettelse ved brudd på innleiereglene.

Dommere: Bull, Høgetveit Berg, Ringnes, Noer og Matningsdal.

Straff for skriftlig fremstilling av seksuelle overgrep mot barn og krenkelse av ektefelles fred

Høyesterett avsa 5. desember 2018 dom (dissens 4 – 1) – **HR-2018-2315-A** – som gjaldt *straffutmåling* for en mann som over en treårsperiode hadde via Skype chattet med andre og beskrevet seksuelle overgrep mot barn samt deltatt i chatt som seksualiserte barn. I skildringene, som var fiktive, utgav han seg for å være ektefellen

som forgrep seg på egne barn, og delte ved flere anledninger bilder av henne med den han chattet med. Den samlede straff ble fastsatt til fengsel i *ett år*. En dommer (Noer) dissenterterte og ville ha fengsel i ni måneder.

Dommere: Møse, Noer, Berglund, Kallerud og Indreberg.

► Ikke krav på sykepenges

Høyesterett avsa 10. desember 2018 enstemmig dom – **HR-2018-2344-A** – som gjaldt overprøving av Trygde-rettens kjennelse, hvor spørsmålet var om en person hadde krav på syke-
penger etter **folketrygdloven § 8-4 første ledd**, som bestemmer:

«Sykepenges ytes til den som er arbeids-ufør på grunn av en funksjonsnedsettelse som klart skyldes sykdom eller skade. Arbeidsuførhet som skyldes sosiale eller økonomiske problemer o.l., gir ikke rett til sykepenges.»

Fastlegen sykmeldte en pasient med diagnosen «psykisk ubalanse situasjons-betinget» (P02), etter at pasientens sønn hadde blitt alvorlig syk. Senere ble syk-meldingen forlenget, etter at pasienten hadde kommet i konflikt med arbeids-giveren som beskyldte henne for tryg-desvindel. Høyesterett kom til i likhet med NAV, Trygderetten og lagmanns-

rettens mindretall at det *ikke* var sann-synliggjort at pasienten selv var syk. Hun hadde derfor ikke krav på syke-penger etter § 8-4. I vurderingen la Høyesterett vekt på at hverken lege-journalen eller utfyllende brev fra fast-legen til NAV inneholdt opplysninger om symptomer og funksjonsnivå som viste at pasienten hadde en «sykdom» i lovens forstand. Man kan merke seg at det fikk ikke avgjørende betydning at fastlegen og pasienten hadde gitt utfyllende opplysninger i lagmanns-retten flere år senere. Det måtte legges stor vekt på de *begivenhetsnære bevisene* og mindre vekt på forklaringene i lag-mannsretten, jf. **avsnitt 40 – 41**. Det følger av dommen at leger kan ikke «bare» sykmelde folk som synes livet er vondt og vanskelig. Det må doku-menteres at pasienten blir syk av det.

Dommere: Falch, Arntzen, Normann, Bergsjø og Bårdsen.

Ni nye forskrifter om allmenn-gjøring av tariffavtaler

Tariffnemnda har fastsatt ni nye forskrifter om delvis allmenn-gjøring og allmenngjøring av tariffavtaler og allmenngjøring av overenskomster i arbeidslivet, jf. **allmenngjøringsloven § 5 – ikrafttredelse 1. desember 2018**. Det gjelder byggeplasser, renholds-bedrifter, skips- og verftsindustrien, jordbruks- og gartnerinæringene, overnattings-, serverings- og cateringsvirksomheter, person-transport med turbil, fiskeindustri-bedrifter, godstransport på vei og elektrofagene.

Pålegg om fremleggelse av advokatregnskap med bilag som bevis i en rettssak

Høyesterett avsa 18. desember 2018 enstemmig kjennelse i avdeling – **HR-2018-2403-A** – som gjaldt krav om bevis tilgang hos en advokat som er forvalter av en tidligere advokats virksomhet. Bakgrunnen for saken var at den tidligere advokaten hadde tegnet ansvarsforsikring i AIG, som hadde utbetalt ca. 8 millioner kroner til tidligere klienter av advokaten. AIG gikk til sak mot det regnskapsbyrået som hadde vært regnskapsfører for advokaten, og byråets forsikringsselskap.

AIG fremsatte krav om bevis tilgang hos advokaten som forvaltet den tidligere advokatens virksomhet. Kravet om bevis tilgang var angitt å gjelde «klientkontoen og klientkonto-regnskapet for tidligere advokat [x] sin eiendomsmegler og advokatvirksomhet

med bilag for 2007–2014». Tingretten kom til at forvalteren hadde plikt til å fremlegge det angitte materialet, men at det måtte tas ut opplysninger som var omfattet av bevisforbudet i **tvisteloven § 22-5 første ledd**. Anke til lagmannsretten ble forkastet.

Høyesterett kom til at tingrettens og lagmannsrettens kjennelser, som påla fremleggelse, bygget på en uriktig lovtolkning. Dokumenter med opplysninger som er omfattet av en advokats taushetsplikt, er underlagt bevisforbud etter **tvisteloven § 22-5**. Høyesterett uttalte at det likevel kan foreligge plikt til å fremlegge deler av dokumenter – foreta sladding – dersom man ved dette oppnår at bevisforbudet ikke krenkes. For at det skal gis pålegg om å fremlegge sladdede

dokumenter, må det *for det første* kreves at det etter gjennomført sladding er mulig å legge frem dokumentene med en stor grad av sikkerhet for at bevisforbudet ikke krenkes, jf. **tvisteloven § 26-7 andre ledd**. For det *andre* må kravet til proporsjonalitet i **tviste-loven § 26-5 tredje ledd** være oppfylt. Høyesterett kom til at tingretten og lagmannsretten ikke hadde anvendt disse bestemmelsene riktig. Vurderingene måtte skje med utgangspunkt i at kravet om fremleggelse var rettet mot en tredjeperson (forvalteren), og at det her var tale om et meget omfattende materiale, ca. 33 000 sider. Kjennelsene ble opphevet.

Dommere: Bergh, Arntzen, Normann, Noer og Webster.

Bøker og lesestoff

Imponerende om Høyesterett under krigen

Professor Hans Petter Graver har nylig utgitt «Okkupasjonstidens Høyeste-rett». Utgangspunktet for boken er at samtlige dommere i Høyesterett i desember 1940 forlot sine stillinger i protest mot okkupasjonsmaktens an-grep på domstolenes uavhengighet. Bokens hovedtema må anses å være hvordan de nye dommerne som ble utnevnt av NS-statsråd Riisnæs allere-de i begynnelsen av januar 1941, og som nesten alle var medlemmer av NS, utøvde sitt virke i Høyesterett under krigen. Domstolen i denne perioden omtales gjerne som den kommissari-ske høyesterett.

Den tradisjonelle oppfatningen har vært at de som mottok dommerutnev-nelsene var uverdige, og at Høyesterett fra 1941 var en politisk domstol som kun ivaretok okkupasjonsmaktens interesser. Professor Graver tar et dris-tig oppgjør med dette bildet. Etter å ha analysert sakstall, rettsavgjørelser og dokumenter fra krigen og rettsoppgjø-ret, mener Graver at okkupasjonstidens Høyesterett preges mer av kontinuitet enn brudd med fortiden. Har Graver rett, eller er det slik at dommerne som virket i Høyesterett fra 1941 i all hovedsak var lojale støttespillere for NS?

I forbindelse med sine vurderinger, ser Graver i boken blant annet på hvem disse «okkupasjonsdommerne» var, hvordan de virket i Høyesterett og eventuelt ble formet av Høyesterett, hvordan den kommissariske høyeste-rett ble oppfattet i samtid, samt hvor-dan dommerne ble bedømt i ettertid (alle ble fengslet rett etter frigjøringen og de fikk dommer på fengsel og tvangsarbeid fra seks år til livstid m.m.).

I en kort anmeldelse som denne fokuserer jeg på bokens hovedtema, nemlig hvordan okkupasjonsdom-merne utøvde sitt virke i Høyesterett. Dette drøftes særlig i tre av bokens

Anmeldt av advokat (H) Per M. Ristvedt, Schjødt

totalt tolv kapitler (bokens side 84-146). Graver viser til at i fremstil-lingen om Høyesteretts historie skriver Erling Sandmo at andelen sivile saker falt dramatisk, og at den kommissariske høyesterett etter hvert ble en ren straf-fedomstol. Graver mener bildet er mer nyansert. Han viser til at basert på sak-stilforselen og sammensetningen av saker, synes virksomheten i praksis å ha vært preget av stor grad av kontinuitet med Høyesterett før krigen. Selv om antallet sivile saker i okkupasjonsårene gikk noe ned, mener Graver at det ikke var tale om en dramatisk nedgang i forhold til årene før.

Under og etter okkupasjonen dan-net det seg en oppfatning om at den kommissariske høyesterett var en poli-tisk domstol til støtte for NS og okku-pasjonsmakten. I kapitlet om «Rettens praksis» søker Graver etter spor etter nasjonalsosialistisk ideologi i sakene domstolen avgjorde. Generelt mener Graver at Høyesterett under okkupa-sjonstiden ikke la seg på noen utpreget nasjonalpolitisk linje. Blant annet mener Graver at dommerne ikke lot seg presse til å behandle jødiske parter strengere eller annerledes på grunn av deres jødiske opphav.

Spor som viser at retten var preget av tilknytningen til Nasjonal Samlings ideologi finner man imidlertid. Graver viser for eksempel til at dommerne i Høyesterett under krigen, i likhet med Nasjonal Samling, i noen avgjørelser var skeptiske til domstolskontroll med statens myndigheter. Videre viser Gra-

ver til at domstolen i denne perioden viste tegn til villighet til å revidere og tilpasse rettstilstanden der dommerne mente det var begrunnet, og dermed å ta avstand fra den mer formalistiske rettsanvendelse Høyesterett utøvde før krigen (antiformalisme var et av kjen-netegnene for den tyske nasjonalsosia-listiske rettsoppfatningen). Det under-strekes likevel i boken at det ikke er grunnlag for å karakterisere den kom-missariske høyesterett som utpreget frirettslig eller ubundet av rettskildene.

I 2015 utkom Graver med «Dom-mernes krig – den tyske okkupasjonen 1940-1945 og den norske rettsstaten». Han behandlet ikke der okkupasjons-tidens Høyesterett, men har nå gjort det på en imponerende måte i sin nye bok. Man kan være enig eller uenig med Gravers beskrivelse og oppfatning av Høyesterett under krigen, men «Okkupasjonstidens Høyesterett» er uansett interessant lesning og gis de beste anbefalinger.

Hans Petter Graver, Pax forlag 2019, 275 sider, 323 kroner.

Savner advokat-debatt om salærer

Lagdommer Mats Stensrud i Trondheim har gitt ut en bok der han forteller om stort og smått fra sine 28 år som dommer i Frostating lagmannsrett. Boken har blant annet et eget kapittel om advokat-salærer.

TEKST: NINA SCHMIDT

I kapittelet «Salergaloppen» skriver Stensrud at både klienter og myndigheter «fortviler» over advokatenes salærnivå, og mener det skyldes ti år-saker. Her er disse, forkortet:

- Rettshjelploven av 1980 er blitt en svøpe, som bare fokuserer på timetall og timesats. «Advokatene gjør som drosjesjåførene og setter på taksameteret, uavhengig av hvem som er passasjer.»
- Moms på advokattjenester, innført i 2001, gjorde det over natten 24 prosent dyrere å gå til advokat.
- Innrapporteringen til momsmyndighetene annenhver måned gir rigid timetelling.
- Tvisteloven av 2005 som krever at salær spesifiserer antall timers arbeid, virker prisdrivende.
- Mens fullmektiger og yngre tidligere viste ydmykhet og benyttet lavere timesats, har rettshjelploven gjort timesatsen lik for alle.

Lagdommer Mats Stensrud skriver i bokens forord at boken ikke er vitenskapelig, men en bok om hans hverdag, og om saker og erfaringer som har gjort inntrykk på ham. Foto: Thor Nielsen

- Store advokatkontorer gir inntjeningspress og krav om flest mulig fakturerte timer.
- Flere advokater pr. oppdrag.
- Forarbeidene til tvisteloven anslo at partenes kostnader ville reduseres med tretti prosent, noe som ikke har slått til. I saker der rettsmekling mislykkes, blir det mer arbeid, og partene må betale for fyldige hjelpedokumenter.
- Regjeringsadvokatens timesats er femti prosent over satsen for fri retts hjelp, og den har signaleffekt.
- I Advokatbladet pågår en evig kamp for å øke timesatsen for fri

retts hjelp. Hvor er debatten om for høye salærer? Hva er en rimelig og anstendig årsinntekt for en privatpraktiserende advokat?

I boken utdyper Stensrud også den kritikken mot Domstoladministrasjonen som han også har gitt uttrykk for i diverse avisinnlegg, og konkluderer slik: «DA har dessverre vist minimal interesse for dommeres uavhengighet. Dommerrollen svekkes. Det vil i neste omgang ramme rekrutteringen.»

Han skriver også om store straffesaker som har fått mye medieomtale, som Fritz Moen-saken og Bjugn-saken, og er innom en lang rekke temaer som han mener bør oppta dommere. Om spesialisering skriver han blant annet: «Det er ikke sjelden vi har følgende konstallasjon i rettsalen: Dyktige spesialister på hver side og middels gode generalister som dommere. Det kan man jo mene noe om.»

Boken, som er gitt ut privat og har tittelen *I justitias tjeneste, en dommers hverdag i Frostating lagmannsrett*, ble levert Advokatbladet med følgende dedikasjon: Leve uavhengigheten!

Mats Stensrud jr, privat utgivelse, 330 sider.

Vandel. Om politiattester og vurdering av skikkethet

To professorer ved Politihøgskolen har sammen utforsket regelverket knyttet til vandelskontroll. Deres erfaring er at

reglene ikke er så lette å få oversikt over, og bare i liten grad er rettsvitenskapelig utforsket, skriver de i forordet. I bokens første del tar de for seg begrepene vandel, egnethet og skikkethet, ser nærmere på grunnleggen-

de verdier og hensyn, samt rettskildesituasjonen.

Del to handler om vandelskontroll og politiattester, og om kravene til de ulike attestene. Del tre handler om skikkethets- og vandelskrav i utvalgte

profesjoner, mens del fire omhandler rettspolitiske spørsmål.

I denne delen kommer de med flere forslag for å gjøre reglene klarere og enklere å forstå, og at like tilfeller bør behandles likt, om det bør være større rom for skjønnsutøvelse, for å nevne et utvalg.

Morten Holmboe og Tor-Geir Myhrer, Universitetsforlaget 2018, 400 sider, 599 kroner.

Rettslig regulering av norsk akvakultur

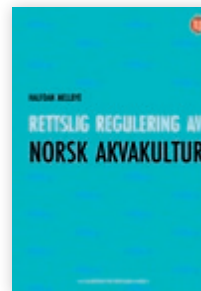
«Akvakultur, særlig oppdrett av laks og ørret, har utviklet seg til å bli en av de viktigste næringene i Norge, med en eksportverdi som i 2017 var på over 67 milliarder kroner», innleder forfatteren, som er advokat i Simonsen Vogt Wiig, og har tretti års erfaring på feltet, blant annet som forsker og undervisningsansvarlig ved UiB. Boken beskriver reguleringen av akvakultur i Norge, som han peker på et «godt eksempel på de utfordringene samfunnet står overfor med kryssende aktverdige hensyn» knyttet til verdens matproduksjon, miljø og bærekraft.

Boken har egne kapitler om utvikling av lovgivningen, privatrettslig adgang til å bruke sjøareal, offentligrettslig saksbehandling, offentlige tillatelser til å etablere oppdrettsanlegg, retten til lokalisering, driftskrav, kontroll og sanksjoner, akvakulturregisteret og dets funksjoner, omsetning av oppdrettsanlegg og tillatelser, og til sist spørres det om reguleringen av akvakulturnæringen er hensiktsmessig.

I dette siste kapittelet foreslår det flere forenklinger, for eksempel at kontroll- og tilsynsansvaret bør ligge i ett, felles organ.

Boken har også en litteraturliste og en oversikt over rettsavgjørelser, lover og forskrifter.

Halfdan Mellbye, Universitetsforlaget 2018, 240 sider, 499 kroner.

JUS – Juristenes utdanningscenter

Start året med faglig påfyll og nettverksbygging

De årlige kursene for våren 2019 er nå publisert på jus.no. Meld deg på nå for å sikre din plass.

ringseiendomsseminar ser vi nærme-re på disse problemstillingene.
13. februar, Oslo, 2700 kroner.

INNFØRING I BYGNINGSRETT

Få en god innføring i byggesaker. Denne våren arrangerer vi flere innføringskurs for deg som skal begynne å jobbe med plan- og byggesaker. Her vil vi gå gjennom søknadsplikt, søknadsprosesser, materielle krav og roller i byggesaker. Se også kurset «Innføring i planlegging etter plan- og bygningsloven», der lovens systematikk, plansaker og midlertidig forbud.

14. februar, Lillestrøm, 3850 kroner.

DET ÅRLIGE TRYGDERETTSKURSET

Vi har invitert flere av landets fremste eksperter for å ajourføre kursdeltagerne på fagområdet. Oppdatering på reglene om uføretrygd, praktiske konsekvenser av innstramminger i arbeidsavklaringspenger, ESAs innspill om aktivitetsplikt ved foreldrepenger og GDPR på trygderettsområdet. Det blir også en rundbordskonferanse, der advokatenes rolle i trygdesaker settes på agendaen. Er det slik at man alltid må ha en advokat? Hvordan opplever de ulike aktørene møtet med NAV?

14.–15. februar, Asker, 5450 kroner.

DET ÅRLIGE NÆRINGSEIENDOMSKURSET: RISIKOFORDELING VED BYGNINGSMESSIG SKADE

Når en bygning påføres skade, for eksempel på grunn av vanninntrenging, brann eller lekkasje, oppstår spørsmålet om hvem som har ansvaret for dette, og hvilke konsekvenser dette kan ha for henholdsvis utleier, leietaker, kjøper eller selger. I årets næ-

DET ÅRLIGE KURSET I ENERGI- OG MILJØRETT

Vi ønsker å samle de ulike aktørene i bransjen til faglig input og relasjonsbygging. I løpet av halvannen kursdag får du et variert program, med oppdatering av rettsområdet og utvalgte emner. I år kan du blant annet velge mellom fire temaer fordelt på to parallellsesjoner. Vi skal innom temaer som Vinterpakken, vindkraft til havs, tredje energimarkedspakke, elektrifisering av transport for å nevne noe.

5.–6. mars, Sandefjord, 5450 kroner.

PRAKTISK REGELTEKNIKK

Vi gjennomgår emner du som jurist trenger å kjenne til for å utarbeide lover, forskrifter, instruksjoner og veiledninger for offentlig forvaltning. Kurset er praktisk innrettet og gir grunnleggende kjennskap til prinsippene i lovteknikk og til andre spørsmål som man bør være oppmerksom på.

7.–8. mars, Oslo, 7700 kroner.

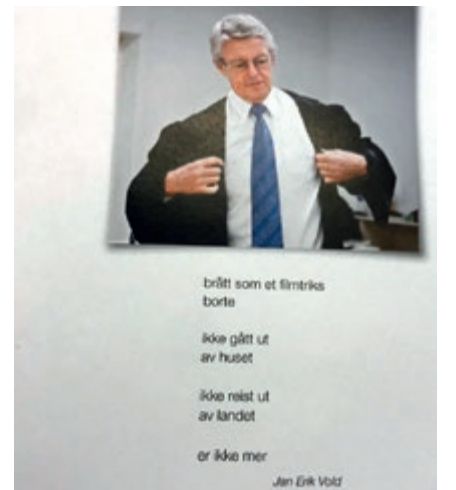
Stipendiat Jon Christian Fløysvik Nordrum fra UiO, også kalt Norges første «klarspråkjurist» underviser i lovgivningslære på kurset Praktisk regelteknikk. Foto: UiO

Berit Reiss-Andersen talte om Harald Stabell som advokatkollega og venn.

Artist Ole Paus spilte «O bli hos meg» i et vakkert pyntet Vestre Gravlund kapell da Harald Stabell ble bisatt torsdag 3. januar.

Brått som et filmtriks / borte. Dikt av Jan Erik Vold på baksiden av programmet til bisettelsen.

Tok siste farvel med advokat Harald Stabell

– Han sto for et intelligent forsvar

Harald Stabell ble ved sin død omtalt som en av Norges beste forsvarere.

HARALD STABELL

Var i en årrekke en av Norges mest kjente forsvarsadvokater, og var blant annet advokat for Per Orderud, Lars-Erik Andersen (NOKAS), Arne Treholt, Terje Bogen, Torgeir Stensrud, Mulla Krekar, Lars Lillo-Stenberg og Gerd Liv Valla.

Var i mange år tillitsvalgt i Advokatforeningen, sist som medlem i Rettssikkerhetsutvalget.

Stabell stod politisk langt til venstre, og var på 1970-tallet aktiv i AKP (m-l), og stod så sent som i 2009 på partiet Røds valgliste.

Stabell har også vært dommerfullmektig og arbeidet i Arbeidstilsynet og ved Universitetet i Oslo. Har vært fast forsvarer både i Oslo tingrett, Borgarting lagmannsrett og i Høyesterett.

Advokat Berit Reiss-Andersen holdt minneord i advokat Harald Stabells bisettelse. – De sier det er en tid for å le – og en tid for å gråte. I dag bør vi gjøre begge deler. Det er i Haralds ånd, sa Reiss-Andersen.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Torsdag 3. januar ble advokat Harald Stabell bisatt fra Vestre Aker Gravlund i Oslo. Stabell gikk bort like før jul, etter kort tids sykeleie, 71 år gammel.

En lang rekke venner og familie, samt advokatkolleger, og andre aktører fra domstolen var tilstede i bisettelsen.

Også noen av hans tidligere klienter, som Bjørnar Moxnes og Arne Treholt, var til stede i det fullstappede kapellet. Blant dem som talte i den vakre bisettelsen, som ble gjennomført uten prest, var advokat Berit Reiss-Andersen.

– Det er med sorg i hjertet jeg taler i Haralds bisettelse. Harald var min venn og kollega i over tretti år. I ti av årene jobbet vi ved samme advokatkontor. Han foretrakk klienter som sto langt til venstre i politikken. Enhver oppvigler var hans drømmeklient – og han ble også deres drømmeforsvarer. Med sin bakgrunn i AKP-m-l, og senere Rødt, hadde han et

ideologisk bånd til klientene sine – men han var ikke dem, innledet Reiss-Andersen, og viste til en oppdatering fra Stabells tidligere klient Stein Lillevolden.

«Jeg er dypt berørt, selv om han som den pene og ordentlige mannen han var, egentlig ikke likte meg. Likevel gikk han en ekstra mil for meg i retten og i fengselet. Takk!», skrev Lillevolden på Facebook.

– EN ENER

Reiss-Andersen påpekte at en slik attest fra en klient er en stor kompliment.

– Erkjennelsen av at han kanskje ikke var likt av advokaten sin, men likevel er dypt takknemlig for jobben som ble utført, sa Reiss-Andersen.

– Unntaksvis deltok Harald i demonstrasjoner, men aldri i gateslag, sa Reiss-Andersen til lett humring i forsamlingen, og tilla;

– Hans arena var rettssalen, og der var han en ener!

– Han var av legning en nøysom og beskjeden person, samtidig som han var sterk i sak når det gjaldt å ivareta sine klienters interesse, sier Erik Keiserud.

Advokat Berit Reiss-Andersen og andre tilstedeværende utenfor kapellet var berørte etter den vakre seremonien.

KNACK KODENE

Få advokater nyter ifølge den tidligere advokatkollegaen like stor respekt som det Stabell gjorde, både hos påtalemyndigheten, domstolene, og blant klientene.

– Haralds metode var en kombinasjon av egenskaper som var å finne både i hans bakgrunn – og i hans personlighet, sa Reiss-Andersen, og viste til en borgerlig oppvekst på Ris i Oslo, en oppvekst Stabell senere tok «forsiktig avstand fra».

– Men oppveksten hadde gitt ham en ballast med sikker språksans, arbeidsdisiplin og gode manerer. Med dette knakk han raskt kodene som gjaldt i rettssalen, og tok den plass hans synes sakene fortjente. Nøkkelen i hans

metode var respekt. Den respekten han viste alle han kom i kontakt med. Og han viste både nærhet og distanse til klientene, sa Reiss-Andersen.

– STO FOR ET «INTELLIGENT FORSVAR»

Hun tilla at Stabell alltid var ærbødig, men aldri underdanig overfor dommerne.

– Når kolleger skrek høyt og gikk i klinsj med dommeren, ristet Harald på hodet. Han kunne derimot erklære uenighet og opposisjon uten at dommerne ble støtt, snarere imponert over elegant og slagkraftig argumentasjon med forankring i jussen. Den respekt Harald nøt blant dommerne var ikke

fordi han forsvarte Lillevolden og andre, men for måten han forsvarte dem på.

– Begrepet «aktivt forsvar» har nesten blitt en klisjé. Harald sto for det intelligente forsvar – et eksempel til etterfølgelse. Selv påtalemyndigheten hadde Harald et godt forhold til, med forståelse for jobben de skulle utføre.

Han tok ifølge Reiss-Andersen avstand fra laugsmentaliteten blant advokater og kritiserte gjerne kolleger for grådighet eller dårlig arbeid, hvis det var på sin plass.

– Til tross for denne refsende tonen har han blitt hyllet av et samlet forsvarerkorps ved sin død, konstaterte Reiss-Andersen.

Kritisk til tabloidadvokater

Johanne Ugulen Bærland er kritisk til tabloide kolleger som gir inntrykk av at de har samme syn som klienten. Advokaten må fremstå som uavhengig, sier senioradvokaten i Sands i Tønsberg.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Advokat Johanne Ugulen Bærland har nettopp kommet tilbake til Sands etter et tre måneder langt vikariat som konstituert tingrettsdommer, og brenner for alternativ tvisteløsning. Økt spesialisering og fusjoner i større fellesskap er en trend som preger advokater i Tønsberg-området, forteller hun, og tror at generalist-advokatens dager snart er talte.

– HVA ER DEN STØRSTE UTFORDRINGEN I FIRMAET DITT AKKURAT NÅ?

– Firmaet mitt er inne en spennende periode. I år skal det blant annet implementeres nytt ERP-system og nytt økonomisystem. Det innebærer nye rutiner og nye måter å jobbe på. Firmaet har også hatt fokus på vekst de siste årene, og det er både ansatt mange nye advokater og tatt opp mange nye partnere. Det er derfor en spennende utfordring å bli kjent med alle de flinke nye menneskene i vårt firma.

(Red.anmerk: ERP står for «enterprise resource planning» og er programvare som styrer og integrerer ulike deler av selskapets forretningsprosesser, for eksempel tidsforbruk pr. sak, frister, saksstyring, drift, dokumenthåndtering, personalrapportering, og HR-ressurser.)

– OG DEN STØRSTE UTFORDRINGEN FOR BRANSJEN SOM HELHET?

– En generell utvikling i advokatbransjen er økt spesialisering og at advoka-

ter går sammen i større fagmiljøer. De siste årene har dette også vært utviklingen i Tønsberg, som historisk har vært en by med mange advokater i mindre advokatfellesskaper. I et stadig mer lovregulert og spesialisert samfunn tror jeg det i fremtiden vil være utfordrende å være enkeltstående «generalist».

– DEN STØRSTE SAKEN DU HAR JOBBET MED DET SISTE ÅRET, HVA HANDLET DEN OM?

– De siste tre månedene har jeg hatt permisjon for å være konstituert tingrettsdommer i Tønsberg tingrett. Den største saken jeg jobbet med før dette, var en stor aksjonærkonflikt. Jeg har også jobbet med flere store omstillingsprosesser det siste året.

– ER DET UTVIKLINGSTREKK I ADVOKATYRKET SOM DU ER KRITISK TIL?

– Jeg synes det er uheldig at noen advokater uttaler seg i media i tabloide vendinger, og på en måte som gir inntrykk av at de identifiserer seg med sin klients syn. Det følger av Regler for god advokatskikk at en advokat må fremstå uavhengig og ikke gå på akkord med sin profesjonelle standard for å tekkes klienten. Jeg synes dette er en viktig og god leveregel for alle advokater.

– OG TREKK DU SYNES ER POSITIVE?

– Jeg er veldig opptatt av alternativ tvisteløsning. Advokater som profesjonelle aktører i konflikter har en plikt

til å bidra til å forsøke å finne en løsning for klienten utenfor rettsalen. Det er derfor positivt at det de siste årene har vært større fokus på mekling.

– Det er også veldig positivt at kvinner stadig er mer synlige som advokater, også i de store forretningsadvokatfirmaene. Jeg vil i den forbindelse trekke frem min egen arbeidsgiver, som de siste årene har hatt en bevisst satsing på å rekruttere gode kvinnelige advokater og som også har lyktes med å øke andelen kvinnelige partnere i firmaet.

– Alle advokater har dessuten et særskilt ansvar for å heie alle de unge flinke advokatfullmektigene opp og frem, og forsøke å være gode rollemodeller overfor de yngre.

– HVA ER DEN VIKTIGSTE POLITISKE SAKEN FOR ADVOKATFORENINGEN Å JOBBE MED I ÅR?

– Jeg er enig med lederen i Advokatforeningen, Jens Johan Hjort, i at det bør skje en sterk økonomisk styrking av domstolene. Et effektivt og velfungerende domstolsapparat er bærebjelken i vår rettstat. Det er derfor positivt at Advokatforeningen engasjerer seg for å få økt bevilgningene til domstolene for å sikre vår fremtidige rettstat.

– HVORDAN REAGERER DU PÅ FORSLAGET TIL NY ADVOKATLOV?

– Det å gi juridisk rådgivning er en viktig og ansvarsfull oppgave som skal og må være godt regulert. Advokatrollen er også i stadig utvikling, og det er

Navn: Johanne Ugulen Bærland

Alder: 45

Stilling: Senioradvokat i Sands

Skrev masteroppgave om: Skatterett

Familie: Mann, to barn (ti og tolv år) og en irsk setter

Bosted: Adal i Horten kommune

Opprinnelig fra: Re

viktig at lovreguleringen holder følge med denne utviklingen. Jeg oppfatter at forslaget til ny advokatlov er et uttrykk for at mye er veldig bra med dagens ordning, men at reguleringen på noen områder kan bli enda bedre.

– HVORDAN TROR DU AT ADVOKATHVERDAGEN DIN VIL FORANDRE SEG I LØPET AV DE NESTE FEM ÅRENE?

– Det vil bli en enda mer digital hverdag, og kravene til effektivitet og rask oppfølging av saker vil bare øke. Akørportalen som nå er innført i alle domstoler, vil innebære at all dokumentasjon i rettsaker heretter vil være elektronisk, og denne utviklingen vil

kreve økt digital kompetanse hos alle advokater.

– HVOR LENGE HAR DU ARBEIDET SOM ADVOKAT I TØNSBERG?

– Jeg begynte som advokatfullmektig på Oslo-kontoret til Sands i 2007. Etter noen år utenfor firmaet, blant annet i offentlig sektor og som dommerfullmektig, kom jeg tilbake til firmaet som senioradvokat høsten 2016.

– OG HVOR ER DRØMMESTEDET Å PRAKTISERE SOM ADVOKAT?

– Personlig har jeg alltid sett på Regjeringsadvokaten som en av de mest spennende arbeidsplassene for advokater. Her får man omfattende prosedyreerfaring og ikke minst anledning til å jobbe med spennende og prinsipielle saker.

– HVEM ER DEN SVAKESTE PARTEN I DEN NORSKE RETTSSTATEN, SYNES DU?

– Det er nok dessverre slik at de generelt svake gruppene i samfunnet

også er blant de svakeste partene i den norske rettstaten. Jeg tenker da først og fremst på personer som har begrensede ressurser enten intellektuelt eller økonomisk. Det er også mange personer med innvandrerbakgrunn som sliter med å bli hørt i det norske rettsvesenet, både som følge av språkutfordringer og kulturelle barrierer. Det finnes heldigvis flere flinke flerspråklige advokater som gjør en fantastisk innsats for å bedre rettssikkerheten for personer med utenlandsk opprinnelse.

– JOBBER DU NOE PRO BONO?

– Nei, ikke i min stilling.

– HVIS DU FIKK VÆRE JUSTISMINISTER FOR EN DAG, HVA VILLE DU HA GJORT?

– Jeg ville avtalt en dags møte med sivilombudsmann Aage Thor Falkanger for å høre hva han synes er de største utfordringene i den enkeltes rettigheter i møte med forvaltningen.

Johanne Ugulen Bærland er tilbake i Sands etter tre måneder som konstituert tingrettsdommer.

Bredt advokat-engasjement – og viktige rettsavklaringer

NYHETER

På tampen av 2018 intervjuet Advokatbladet en rekke advokater i nettserien Advokat-jul. Her får du et gjensyn med noen av svarene vi fikk.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD OG THEA N. DAHL

1. Hvilken sak krevde mest av deg i året som gikk?

2. Hvilken lov bør endres fortest mulig?

3. Hva var det beste som skjedde på ditt fagfelt i 2018?

NB! Svarene er kortet ned. Vil du lese mer? Se Advokatbladet.no!

Vil avkriminalisere rusmisbrukere

TORSTEIN BAE, advokat-firmaet Legalis

1. – Sjakk-VM i London var en krevende hovedforhandling over tre uker. Det så bra ut til å begynne med, men deretter fikk motparten et overtak. Det sies jo at alle rettssaker er avgjort før prosedyren, men denne gang var det her duellen ble avgjort, og det med et smell. Med noen andre oppdrag attåt og småunger hjemme var jeg temmelig sliten ved veis ende. Men moro var det!

2. – Kriminaliseringen av rusmisbrukere er overmoden for endring. Det er også en skamlett for vårt samfunn at det blir stadig vanskeligere å få fri rettshjelp. Vi må gjøre en større innsats for at folk ikke bare har rett, men også får rett.

3. Det er vanskelig å si. På flere områder inkludert advokatvirksomhet er det prosesser underveis som kan gi viktig oppdatering av eldre regler.

Forbud mot moltekart-plukking

GUNHILD DUGSTAD, partner i Wiersholm

1. – Vanlegvis har eg alltid ein stor transaksjon som pregar heile arbeidsåret. I år har det vore mange ulike saker som det er vanskeleg å velje blant. Eg trur difor nesten eg må svare personleg – at det var å fylle 40. Overgangen frå å vere den unge og lovande til å bli ein av dei etablerte.– Av heilt personlege årsaker ønskjer eg å attinnføre

2. – Lov om forbud mot plukking av moltekart. Heilt visjonært ønskjer eg å reformere heile verdas skattesystem.

3. – Eg ventar framleis på at nokon skal revolusjonere interbanksystemet. Det er tech, ikkje juss, som er flaskehalsen for ein transaksjonsadvokat i dag.

Håper på advokatlov

SUSANNE MOE, advokat i Sørlandsadvokatene

1)– Jeg tenker at alle saker er viktige for mine klienter og at det derfor blir feil av meg å fremheve en spesiell sak.

2)– Justeringer i rettshjelpsloven med forskrifter må til, dersom ordningen med fri rettshjelp skal fungere etter sin hensikt.

3) – Usikker, men endringene i barnevernloven har vært bra for barn og foreldre. I tillegg håper jeg at advokatforeningens arbeid med ny advokatlov vil gi positive resultater for oss advokater.

Gass-avklaring

CHRISTIAN FREDRIK MICHELET, partner i Schjødt

1. – Høyesterettssaken om Gassled over åtte dager i mai og juni. Saken gjaldt vederlag for transport av gass fra norsk kontinentalsokkel. Den omfattet forhold fra hele den norske petroleumsvirksomheten over omtrent førti år, og saksdokumentene var på tretten tusen sider. Det utfordrende i saken var å få konsentrert fremstillingen for Høyesterett innenfor den tilgjengelige tiden. Assisterende regjeringsadvokat Tolle Stabell og jeg var

prosessfullmektiger for staten, som vant frem.

2. – Inkassoloven. Kostnadene som belastes skyldnere av småkrav er altfor høye, og namsmyndighetene belastes med altfor mange små inndrivelsessaker.

3. – Høyesterettsdommen i Gassled-saken. Dommen gir gode avklaringer på flere sentrale rettsspørsmål knyttet til petroleumsvirksomheten. I tillegg avsluttet den domstolprosessen, som hadde medført en delvis stans i videreutviklingen av det norske gasstransportssystemet gjennom flere år.

Monarki: Nei takk

STIG BECH, tidligere partner i BAHN, nå konsernsjef i eiendomsutvikleren Solon Eiendom

1)– Den mest krevende aktiviteten i 2018 har vært vervet som styreleder i Boligbygg, der vi har gjennomført en serie endringer og omfattende granskning fra både Kommunerevisjonen og Deloitte. Jeg er stolt av den jobben staben i Boligbygg har gjort gjennom en vanskelig periode.

2) – Grunnloven! Det er trist at vi ikke gjennomfører den endelige overgangen til demokrati. Å holde seg med et kongehus er en pussig anakronisme.

3) – Det må være at Bygg21 leverte en serie gode anbefalinger til eiendomsbransjen og offentlige aktører. Om alle mottakerne tar disse rådene til seg, så tar bransjen et kjempesteg fremover på rekordtid.

(Red.anmerk: Bygg21 er et samarbeid mellom bygg- og eiendomsnæringen og statlige myndigheter der målet er å legge til rette for at næringen kan løse utfordringer innen bærekraft, produktivitet og kostnadsutvikling).

– Urimelig lovverk

ANDERS H. ROSENBERG, advokat-firmaet Andersen

1) – Trygdesaker knyttet til det nye og grovt urimelige lovverket om forlenget arbeidssavklaringspenger (AAP) som trådte i kraft 01.01.2018. Her bør det være grunnlag for en noe mer liberal tolkning av lovverket enn NAV har lagt seg på, men under enhver omstendighet er det lovverket i seg selv som representerer det største problemet. Derfor har flere advokater, inkludert meg selv, engasjert seg noe

rettspolitisk den siste tiden, blant annet i media.

2) Se over!

3) – Den «samlingen i bønn» som forargelse knyttet til det nye AAP-lovverket har medført. Det blåser en iskald, kynisk vind over velferdsstaten, i hvert fall når det gjelder sykdomsytelser. Det er da godt å observere mange som ikke går på akkord med grunnprinsipper og engasjerer seg, både advokater og andre som er knyttet til problematikken, også internt i NAV-systemet.

– leverandør av e-kurs med høy faglig og pedagogisk kvalitet til fornuftig pris

E-kurssenter drevet av professor Morten Kjelland. Tilegn deg kunnskap variert og utbytterikt tilpasset din timeplan, uten reise- og losjikostnader.

Flere kurs er under produksjon. I denne omgang har vi gleden av å presentere:

Anne Grethe Kjelland og Tom Grinaker

NY Barneerstatning

ved skader etter ulykker og alle typer voldshendelser. Med regneeksempler i Compensatio

Kursbevis utstedes for 2 juridiske godkjente timer

Beate Fahre og Tom Grinaker

Pensjonstap ved personskader

Utmåling av pensjonstap med regneeksempler i Compensatio

Kursbevis utstedes for 3 juridiske godkjente timer

Morten Kjelland

Oppreisningserstatning

etter fysiske og psykiske krenkelser

Kursbevis utstedes for 2 juridiske godkjente timer

Borgar Høgetveit Berg

Voldgift

Hovedlinjer og utvalgte emner

Kursbevis utstedes for 4 juridiske godkjente timer

Jørgen Vangsnes

Sivilprosess

En praktisk innføring

Kursbevis utstedes for 3 juridiske godkjente timer

Thomas Frøberg

Strafferett

En praktisk innføring

Kursbevis utstedes for 3 juridiske godkjente timer

Sverre Blandhol

Etikk og risikohåndtering

Hvordan unngå etisk svikt?

Kursbevis utstedes for 4 godkjente etikktimer

Thomas Glott

Spesialisterklæring

Fra oppdrag til erklæring i personskadesaker

Kursbevis utstedes for 2 juridiske godkjente timer

Anne Kjersti Befring

Behandling av pasientopplysninger

i lys av sentrale helselover og GDPR

Kursbevis utstedes for 4 juridiske godkjente timer

Arne Roger Nilsen

Artroseutvikling

Årsaksvurderinger etter ortopediske skader, med juridiske merknader av Morten Kjelland

Kursbevis utstedes for 3 juridiske godkjente timer

Etterutdanningskravet

– nå i ny og enklere utgave

KOMMENTAREN

Jeg legger til grunn at alle er enige om at advokater må være faglig oppdaterte. Vi må være i stand til å yte tjenester av høy kvalitet. Dette betinger at advokatene etterutdanner seg, og at etterutdanningen må representere et minimum av hva som er nødvendig for å holde seg a jour med rettsutviklingen og det advokatetiske regelverket. Her stopper kanskje også enigheten, i hvert fall hvis jeg skal tolke de mange innspill Advokatforeningen mottar om etterutdanningskravet for foreningens medlemmer. Enten de kommer på telefon eller epost, eller som leserinnlegg i mediene.

Så er da også etterutdanningsordningen et vanskelig tema, og det kan organiseres, kontrolleres og sanksjoneres på mange ulike måter. Det største problemet med dagens ordning er selvsagt at den ikke gjelder alle. Advokater som ikke er medlem i Advokatforeningen, behøver i dag ikke ta etterutdanning. Dette problemet kan bare myndighetene løse. I Advokatlovutvalgets utredning i NOU 2015: 3 beskrives den løsningen Advokatforeningen lenge har jobbet for: Et etterutdanningskrav, på samme nivå som Advokatforeningen praktiserer i dag, foreslås lovfestet med virkning for alle advokater. Dette er mer rettsikkert for klientene, mer rettferdig for advokatene, og enklere for Advokatforeningen – som slipper å kontrollere og illegge sanksjoner mot våre egne medlemmer.

Advokatforeningens nåværende etterutdanningsordning må selvsagt fungere best mulig så lenge den gjelder. I forbindelse med at vi avsluttet forrige etterutdanningsperiode ved nyttår, har foreningens øverste organ, Representantskapet, vedtatt viktige endringer for den femårsperioden vi nå har gått inn i.

Omfanget i kravet, 80 timer på fem år, videreføres. Det er ved-

tatt noen endringer i reglene for hva som skal telle som etterutdanning, og jeg velger å fremheve at minstekravet for kursenes varighet, endres fra to til én time.

Den store nyheten handler imidlertid om hvordan gjennomføringen kontrolleres. Med unntak av kurs i regi av JUS og Advokatforeningen, måtte alle kurs tidligere godkjennes av Advokatforeningen etter søknad – med krav om dokumentasjon som kursprogram, kursbeskrivelse, eventuelt kursbevis, noen ganger også deltakerliste. Dette regimet la beslag på et betydelig saksbehandlingsapparat i Advokatforeningen. Og det gjorde at du og medlemskollegene dine måtte bruke tid og ressurser på å utforme og dokumentere søknader – der innfrielsen av de aller fleste var rene formaliteter.

Herken Sverige eller Danmark har et krav om godkjenning. Det var Representantskapets oppfatning at vi kunne effektivisere etterutdanningsordningen gjennom å fjerne kravet også her. Som en bonus ville foreningen slippe å innta en ubehagelig rolle som sine medlemmers kontrollører – mens medlemmene slipper å oppleve sin forening som dette. Byråkratiet reduseres, ressurser frigjøres, og relasjonen mellom foreningen og medlemmene blir bedre og mer tillitsbasert.

Du behøver ikke være bekymret for at dette representerer en nedprioritering av kompetanseutvikling og advokatetikk fra foreningens side. Det vil bli sendt ut minst like mye informasjon om etterutdanning, og gitt minst like mange og gode kurstilbud rundt om i hele landet.

Så hva skal du gjøre i praksis, nå som etterutdanningskravet organiseres og kontrolleres på en enklere og mer tillitsbasert måte?

De fleste kurs for advokater arrangeres av JUS eller Advokatforeningen. Her registrerer du deg ved gjennomføring, som tidligere, og timene legges automatisk inn under din profil på «Min side» på Advokatforeningens nettsted. Dersom du går på kurs i eget firma eller hos andre arrangører, og mener disse er innenfor ordningens krav, skal du ikke sende søknad og dokumentasjon til foreningen som tidligere, men selv vurdere om timene innfrir kravene. For å holde oversikt over hvor mange timer du avlegger på denne måten, kan du velge selv å registrere dem på Advokatforeningens «Min side». Det er uansett en god ide å ta vare på dokumentasjon.

Ved slutten av etterutdanningsperioden vil du bli bedt om å erklære hvor mye etterutdanning du har tatt, og det kan bli tatt stikkprøver hos tilfeldig utvalgte medlemmer.

På vegne av hovedstyret håper jeg at du opplever endringene som forbedringer av vår etterutdanningsordning, og ønsker deg lykke til med gjennomføring av mange lærerike og spennende kurs de neste fem årene. Samtidig håper jeg Advokatforeningen kan nedlegge ordningen i god tid for dette – fordi myndighetene overtar det ansvaret de burde ha hatt for lengst.

LEDER
i ADVOKATFORENINGEN
jens.johan.hjort@steenstrup.no

PROSEDYREKRAVET: – TILSYNSRÅDETS JURIDISKE ARGUMENTASJON BYGGER ETTER MITT SYN PÅ UNØYAKTIGE TOLKNINGER

Av ANDERS BØHN,
tidligere lagdommer og
ekstraordinær lagdommer
i Borgarting lagmannsrett

I innlegg i Advokatbladet 29. desember i fjor har Tilsynsrådet for Advokatvirksomhet, ved assisterende direktør, svart på merknaden min i Lovdata til domstolloven § 223 om rådets praksis med å nekte å godkjenne prosedyreerfaring for advokatfullmektiger i en del tilfeller.

Det er to hovedtyper av saker: Den ene er at domstolen har oppnevnt fullmektigen personlig som forsvarer i straffesaker (eventuelt i en sivil sak) i stedet for, slik retten burde gjort, å gi tillatelse til at fullmektigen opptre på vegne av den advokaten som er oppnevnt. Det andre er at det viser seg at fullmektigen ikke er registrert som autorisert for den advokaten som er oppgitt som prinsipal / prosessfullmektig / ansvarlig advokat / forsvarer i saken.

Det siste kan skyldes at fullmektigene opprinnelig har vært autorisert for samtlige advokater i firmaet, men når det kommer nye advokater, glemmer firmaet å ajourføre autorisasjonene eller er unøyaktige med dette. Begge typetilfellene skyldes feil, men skal feilene gå ut over fullmektigen? Skal / må reglene forstås slik at saken ikke kan telle som prosedyreerfaring?

Som ventet forsvarer Tilsynsrådet denne praksisen, den er langvarig, og det skal som kjent mye til å snu. Man kan ikke vente at argumenter fra en aldrende lagdommer skal gjøre at rådet endrer syn. Men rådet bør merke seg at Oslo tingrett skriver i Advokatbladet at man ikke uten videre er enig med rådet når det gjelder

det første typetilfellet, personlig oppnevning i straffesaker. Tingretten skal eventuelt dømme i en sak om gyldigheten av en slik nektelse. Men advokatfullmektiger saksøker seg ikke til advokatbevilling, så noen avklaring får vi nok ikke før departementet eventuelt foretar seg noe.

I Tilsynsrådets innlegg står det ikke ett ord om et etter mitt syn viktig spørsmål: Gir denne regelforståelsen og denne praksisen rimelige resultater? Grunnen er åpenbart at for Tilsynsrådet er rimelighet irrelevant her: Regelverket er krystallklart og gir ikke rom for alternative tolkninger.

Dette er ikke riktig. Jeg viser til merknaden min i Lovdata om dette.

Regelforståelsen gir etter mitt syn klart urimelige resultater. En fullmektig går gjennom den påkjenningen det åpenbart er å stå i retten de første gangene, man kan være sikker på at forberedelsene er de grundigste, hen spør om råd, ofte både hos advokater i firmaet og andre fullmektiger. Hen gjennomfører en to dagers straffesak, den første «prøvesaken», samler opp tre saker i løpet av tre år og søker Tilsynsrådet om bevilling.

Så får hen beskjed om at den første saken ikke kan godkjennes fordi hen i rettsboken og dommen står oppført som forsvarer

personlig! Eller at hen ikke var autorisert for den oppnevnte forsvareren, det vil si den advokaten som kjente saken og som fullmektigen drøftet den med og søkte råd hos! Fullmektigen må vente på å få en ny sak, og det kan være mange fullmektiger om beinene i firmaet.

Innlegget fra Tilsynsrådet bringer ikke noe nytt, og en replikk fra meg blir lett gjentakelse av argumentene i merknaden. Men jeg har noen kommentarer til det rådet skriver:

«En del kan vi enes om. Vi er neppe uenige om utgangspunktet for advokatfullmektigordningen, og når en advokat etter domstolloven § 223 har rett til å opptre ved fullmektig. **Som Bøhn skriver, er det egentlig ingen grunn til å benytte hjemmelen i straffeprosessloven § 95 annet ledd annet punktum.** En advokat kan være oppnevnt som forsvarer i en straffesak, og skal foruten klientens samtykke bare ha rettens aksept for å la seg representere ved en autorisert advokatfullmektig.

Så enkelt kan det gjøres. Bøhn kunne derfor like gjerne ha rettet sin misnøye mot domstolens praksis, eventuelt mot enkelte advokaters mangelfulle oppfølging av sine fullmektiger på dette punktet.» (min uthevelse)

Det utheverte er ikke riktig:

Hvis fullmektigen i det hele tatt skal kunne opptre under ankeforhandlingen i seksårssaker for lagmannsretten, må hen oppnevnes personlig etter § 95. «Like gjerne rette sin misnøye mot domstolens praksis? Vel, jeg skriver jo nettopp at det

ikke er noen grunn for tingretten til å gjøre det den åpenbart gjør i en del tilfeller. Utenom seksårssakene er det etter det jeg kan se ingen grunn, verken for tingretten eller lagmannsretten, til å bruke denne bestemmelsen og oppnevne fullmektigen personlig som «skikket person».

Faksimiler fra Advokatbladet

Forsvarerforholdet skal i rettsbok og dom angis som «Forsvarer: Prinsipal A ved advokatfullmektig B». Og B skal ikke «oppnevnes», men gis tillatelse til å opptre hvis retten mener det ikke er nødvendig at forsvareren selv utfører oppdraget, et oppdrag som som utgangspunkt er personlig, og klienten aksepterer det.

Dette har som nevnt Oslo tingrett svart fornuftig på. Men det er mange dommere, og akkurat dette er naturlig nok ikke noe dommere har lengst framme i bevisstheten. Her kan det bli mange feilskrivinger og misforståelser. (Å holde orden på forsiden av dommer i Lovisa er i seg selv en ganske krevende oppgave, systemet er ikke akkurat lettstyrt!)

Om selvsagt er det domstolene (og firmaene / advokatene) som skal passe på alt dette. Men det er ikke grunnlag i regelverket for at slik oppdragelse av firmaer og domstoler skal skje gjennom urimelig tolking av reglene om prosedyrekrav.

Videre skriver Tilsynsrådet:

«I stedet skriver han at adgangen til å oppnevne en advokatfullmektig som forsvarer etter straffeprosessloven § 95 annet ledd annet punktum er lovmessig helt klar, og antyder samtidig at Tilsynsrådets lovbrudd kan leses direkte ut av domstolovens forarbeider. Men dette blir feil. I Ot.prp.nr. 3 (1999-2000), underpunkt 5.5, fremmer departementet det stikk motsatte syn. Ved oppnevning etter straffeprosessloven § 95 annet ledd annet punktum presiserer departementet følgende:

«Då er det ikkje som fullmektig at vedkommande vert oppnemnd, og avgrensinga i domstollova § 223 vert følgjeleg ikkje aktuell.»

Det betyr at en person som er gitt tillatelse av retten til å opptre etter straffe-

prosessloven § 95 annet ledd annet punktum, ikke opptre på vegne av en advokat. All tvil om dette spørsmålet er altså ryddet av veien i forarbeidene, noe også Bøhn burde ha fanget opp før han konkluderte med at Tilsynsrådets praksis er lovstridig.»

Ja, all tvil er ryddet av veien når det gjelder spørsmålet om fullmektigen opptre på vegne av prinsipalen: Det gjør hen utvilsomt ikke ved oppnevning etter § 95. Det har jeg faktisk «fanget opp». Men poenget er et annet, noe det ikke virker som Tilsynsrådet har «fanget opp»: Det er ikke dermed sagt at dette skal få noen innflytelse på spørsmålet om den rettsopptredenen som advokatfullmektigen faktisk gjennomfører, skal kunne godkjennes som prosedyreerfaring eller ikke.

Lovgiver har uttrykkelig gitt en advokatfullmektig mulighet til å påta seg den ganske formidable oppgaven å opptre i seksårssaker for lagmannsretten, altså i de mest alvorlige straffesakene for ankedomstolen, fram til 2019 kanskje til og med med jury. Etter min mening er det utenkelig at det har vært denne lovgiverens mening at en slik rettsopptreden ikke skulle kunne tjene som prosedyreerfaring. Allerede dette viser at det ikke har vært meningen at formalitetene knyttet til fullmektigforhold og oppnevnesbeslutninger nødvendigvis skal være utslagsgivende når man vurderer reglene om hva som kan godkjennes som prosedyreerfaring.

Tilsynsrådets juridiske argumentasjon bygger etter mitt syn på unøyaktige tolkninger av og vage anførsler om «sammenheng» i reglene i domstolloven og forskriften, der en rundskrivsuttalelse med lav trinnhøyde og med flere tolkingsmuligheter synes å bli tillagt nærmest avgjørende vekt. Jeg viser til merknaden min.

En advokatfullmektig har skrevet slik til meg:

«Jeg får spørsmål fra mine kollegaer om hvilket navn man skal sende inn prosesskriv i, om man får skrive sitt eget eller om man må alltid passe på å signere på vegne av prinsipalen sin. Og hvordan man sørger for at man i Aktørportalen fremstår som underlagt en navngitt prinsipal (dette er umulig å vite i dagens Aktørportal). Eller at man i hver eneste korrespondanse må passe på å si muntlig eller skrive skriftlig at man kun er advokatfullmektig og at X er saksansvarlig.

Det vi ender opp med å tenke er at advokatfullmektigen for Guds skyld må passe på å spesifisere dette i rettsmøttingssamtale eller hovedforhandling og sørge for at dommeren skriver det ned i rettsboken, for det er den eneste måten å være sikker på at Tilsynsrådet forstår at man ikke har opptrådt på egne vegne.»

Jeg registrerer at Tilsynsrådet mener mitt syn på reglene er svakt begrunnet. Men i tillegg anføres det at mitt syn er «ikke basert på kunnskap om Tilsynsrådets praksis». Det er godt å være dommer. Da kan man spørre en prosessfullmektig i retten om slikt: «Men advokat A, er det egentlig noen tvil om hva som er Tilsynsrådets praksis her? Vet vi ikke egentlig nok om den? Dreier ikke saken seg om hva som er en riktig forståelse av regelverket om prosedyreerfaring?» Min erfaring sier meg at mange advokater ville svart: «Jo, jeg er enig i det.»

DEBATTINNLEGG

sendes til
redaksjonen@advokatbladet.no. Frist til
neste utgave er 11. februar. Skriv maks
4700 tegn, inkludert mellomrom, eller
etter avtale med redaksjonen. Legg ved
bilde av forfatteren. Debattinnlegg
kan også bli publisert på
Advokatbladet.no.

Advokatansvar

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat Toralf Wågheim ved Advokatfirmaet Riisa & Co i Bergen. Wågheim er forfatter av boken *Advokaters erstatningsansvar*.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

Ansvar ved eiendomsutvikling

En advokat bistod et selskap med et eiendomsalg. Kjøperen fikk hjemmel til eiendommen før kjøpesummen var betalt i sin helhet. Kjøperen gikk konkurs, og konkursboet tok beslag i eiendommen. Selgeren krevde erstatning av advokaten, men var for sent ute, da kravet var foreldet.

Dette fremkommer i en avgjørelse fra Oslo tingrett 10. desember 2018 (sak 18-066329TVI-OTIR/08). Bakgrunnen for saken var at selskap A hadde arbeidet med å få en eiendom regulert til bolig (heretter «Eiendommen»). Etter at slik regulering ble vedtatt av kommunen, solgte selskapet deler av Eiendommen til selskap B. Selskap A engasjerte advokat C for bistand ved gjennomføring av avtalen.

Ved gjennomføringen mottok selskap A et deloppgjør av kjøpesummen ved overtakelsen. Restkjøpesummen skulle gjøres opp basert på senere utbygging. Advokat C overførte likevel hjemmelen for hele Eiendommen til selskap B. Selskap B skulle på egenhånd matrikulere sitt utbyggingsområde. Eierskapet til Eiendommen utover dette lå fortsatt til selskap A. Grunnbokshjemmelen ble likevel ikke tilbakeført til selskapet, men det ble utstedt blankoskjøte.

I 2011 gikk selskap B konkurs. Da selskap B fortsatt stod som hjemmelshaver til Eiendommen, tok boet beslag i den. Advokat C anførte til boet at beslaget var urettmessig, men det førte ikke frem. Selskap A fremmet krav i boet med 3.880.000 kroner. Dividende ble utbetalt med 104.617 kroner.

Høsten 2016 ble avholdt et møte mellom selskap A, advokat C og en ny advokat som selskapet hadde engasjert. Den nye advokaten ga uttrykk for at advokat C burde ha sikret selskap A sine interesser i Eiendommen, enten ved å overføre hjemmelen eller tinglyse en sikringsobligasjon. Det ble deretter fremmet krav om erstatning mot advokat C med kr 3 880 000 med fradrag for mottatt dividende. Advokaten avviste å være ansvarlig, og rettslige skritt ble tatt i november 2016.

FORELDELSE

Tingretten la til grunn at et erstatningskrav mot advokat C var foreldet, jf. foreldelsesloven § 3, jf. § 2. Fristen er tre år, og startet å løpe da fordringshaver tidligst kunne kreve oppfyllelse. Ifølge retten kunne et krav mot advokaten fremsettes etter konkursen i selskap B i 2011, ved at tapet oppstod i forbindelse med boets beslag. Kravet var da foreldet i 2014, tre år etter konkursen.

TILLEGGSFRIST GRUNNET RETTSVILLFARELSE

Selskap A anførte at det forelå grunnlag for tilleggsfrist etter forel-

delsesloven § 10. Etter bestemmelsen inntretr foreldelse tidligst ett år etter den dag da fordringshaveren fikk eller burde skaffet seg kunnskap om kravet. Selskap A anførte at de ikke visste om noe krav mot advokat C før høsten 2016, etter engasjement av ny advokat. Selskap A mente seg videre forledet av advokat C til å tro at boets beslag av Eiendommen var urettmessig, og at de derfor ikke hadde noe erstatningskrav mot advokaten.

For at manglende kunnskap skulle kunne gi grunnlag for tilleggsfrist, la retten til grunn at uvitenheten måtte være unnskyldelig. Retten pekte her på at selskap A var kjent med hvordan advokat C hadde ordnet hjemmelforholdene, og at boet hadde tatt beslag i Eiendommen. Selskap As villfarelse knyttet seg således til de rettslige følgene av advokatens oppdragsutførelse. For at manglende kunnskap om rettsregler skulle anses unnskyldelig, måtte det etter rettens syn være begrunnet i helt spesielle forhold. Retten la i denne forbindelse vekt på at tapet hadde utspring i klare regler av sentral betydning for aktører i eiendomsbransjen. Selskap A kunne videre ha avklart tidligere, på en enkel måte, om boets beslag var rettmessig eller ikke. Uvitenheten var følgelig ikke unnskyldelig, og kravet var foreldet.

Advokat C ble frifunnet og tilkjent sakskostnader med 93.000 kroner. Dommen var ikke rettskraftig da Advokatbladet gikk i trykken.

Månedensadvokat

Hans
Henrik
Klouman

– Et grunnleggende spørsmål for oss i Equinor er hvordan vi kan bidra til «energy transition» - altså være en del av løsningen for et bærekraftig samfunn i fremtiden. Her ser vi at jussen spiller en sentral rolle, og da må våre advokater ha god kompetanse på dette området, sier Hans Henrik Klouman. Foto: Ole Jørgen Bratland / Equinor

– Et langt stykke fra intensjoner til handling

Equinors juridiske direktør Hans Henrik Klouman (57) mener advokatbransjen må gå fra ord til handling, som å vurdere å ta et kortsiktig økonomisk tap for å få flere kvinner opp i ledelsen, og oppfordrer bransjen til å tenke nytt rundt partnerskapsmodellen. Også kvinner selv bør være rausere med hverandre og senke forventningspresset, sier han.

TEKST: NINA SCHMIDT

Hans Henrik Klouman leder en juridisk avdeling med om lag 130 ansatte både i Norge og utlandet. Avdelingen har ansvar for alle rettslige forhold og rettslig compliance-aktivitet knyttet til Equinors virksomhet i hele konsernet

overalt i verden, og rådgir inn i komplekse prosjekter i alle deler av forretningsvirksomheten.

Equinor omsatte i 2017 for 51 milliarder euro, og er med en markedsverdi på over 600 milliarder kroner Nordens

største bedrift. Equinor er i dag et bredt internasjonalt energiselskap, som er børsnotert i både Oslo og New York, og har virksomhet i over tretti land.

I dette intervjuet forteller Klouman blant annet at Equinor i år har klare

Månedensadvokat

forventninger om mangfold til sine samarbeidspartnere, og at selskapet forventer å se konkrete tiltak.

Klouman har jobbet i Equinor siden 2011, og har tidligere blant annet vært administrerende direktør i SEB Enskilda Norge, juridisk direktør i Storebrand og advokat i Thommessen. Han har en lang rekke styreverv.

Du har organisert juridisk avdeling, eller Legal som dere kaller den, slik at advokatene i Equinor arbeider svært tett på de ulike forretningsområdene, sammen med teknologer, forretningsutviklere og andre fagfolk. Hva er fordelene med denne strukturen?

– Juristene er organisert i en felles avdeling, men er delt inn i en teamstruktur som er et speilbilde av hvordan konsernet er organisert. Hvert av teamene ledes av en jurist som også er medlem av ledergruppen til det forretningsområdet vedkommende er ansvarlig for å støtte. Rettslige forhold blir dermed inkorporert i de beslutninger som skal tas – noe som gir grunnlag for bedre og riktige forretningsmessige avgjørelser.

Og hva er ulempene?

Det er viktig at advokatene til enhver tid er bevisste på å beholde sin uavhengighet som juridiske rådgivere når man arbeider så tett og integrert i konsernet. Dette innebærer også et ansvar for å sette foten ned og å gi upopulære råd når det er nødvendig. Forretningsområdenes ønske om å skape verdi og vekst innebærer alltid at man må ta risiko, og juristenes oppgave er både å bidra til å skape og beskytte selskapets verdier.

Hva er advokatene i Equinor skikkelig gode på?

– Å levere juridiske råd inn i en forretningsmessig kontekst. Dette er en forventning vi også har til våre samarbeidspartnere og eksterne advokatfirmaer; de må i mange tilfeller forstå selskapets strategi, det politiske landskapet vi ope-

rerer i og forventinger fra investorer og samfunnsaktører til selskapet for å kunne gi oss gode råd. Fremtidens advokater i energisektoren må også forstå hvordan energibildet er i ferd med å endre seg og hvilken betydning det kan få for jussen.

Equinor er Norges største bedrift og en vesentlig bidragsyter til velferdsstaten og samfunnsutviklingen i Norge. Føles det til tider tyngende å bære det juridiske ansvaret for denne enorme bedriften på dine skuldre?

Det å få være med å bidra til verdiskapning for aksjonærer og samfunnet gjennom å muliggjøre Equinors strategi, gir energi og pågangsmot. En viktig oppgave for en juridisk avdeling er å sørge for at selskapet unngår å havne i krevende situasjoner ved at vi fokuserer på proaktiv forebygging. Ansvaret for å beskytte Equinors virksomhet mot rettslig risiko er noe jeg tar på dypt alvor.

I en slik posisjon, blir man redd for å trå feil?

– Ingen er feilfrie, og når noe først går galt, har forhold en tendens til å bli rettsliggjort i dagens samfunn. Etter å ha hatt lignende roller i 25 år og sett hvordan ledelsen, herunder juridiske direktører, blir stilt til ansvar både av selskapene og samfunnet i slike situasjoner, har jeg lært at man verken bør ha illusjoner eller dårlige nerver i slike stillinger. Utviklingen har som nevnt gått i retning av at det nå er nulltoleranse for en del feil, blant annet innenfor integritetsområder.

Navn: Hans Henrik Klouman
Alder: 57 år
Tittel: Juridisk direktør i Equinor ASA
Bosted: Oslo
Opprinnelsessted: Tønsberg
Sivilstatus: Gift med Camilla, tre barn (Ella 14 år, Jacob 12 år og Peder 10 år).

Jeg føler meg privilegert som er omgitt av et dyktig lederteam og svært mange gode advokater både i vår juridiske avdeling og blant våre samarbeidspartnere, så jeg ligger heldigvis sjelden våken om natten og bekymrer meg, selv om enkelte saker selvsagt er mer krevende enn andre.

Er det en økende trend at store selskaper heller ansetter egne advokater, fremfor å bruke eksterne?

– Vi har ikke gått i den retningen – snarere tvert imot. Vi har hele tiden basert oss på at vi ikke skal ha spesialkompetanse eller kapasitet på alle områder, men at vi anser våre interne og eksterne advokater som en felles ressursbase som må jobbe tett integrert. Rettsliggjoringen av samfunnet gjør det nødvendig å styrke både intern og ekstern kompetanse innenfor nye rettsområder.

Dere har rundt femti prosent kvinneandel både i din ledergruppe og i juridisk avdeling sett under ett, og mange ulike nasjonaliteter tilknyttet avdelingen. Hvilken verdi skaper dette for Equinor?

– Vi er opptatt av mangfold i flere dimensjoner – herunder erfaringsbakgrunn, kjønn og nasjonalitet – fordi dette fører til økt verdiskapning. Vi opplever at ulike synspunkter og erfaringer i juridisk avdeling gjør oss som team bedre, blant annet ved at vi ser flere måter å løse problemstillinger på. Jeg er fornøyd med at vi lenge har hatt en kvinneandel på rundt femti prosent,

både i ledergruppen og juridisk avdeling totalt.

Andelen kvinnelige partnere blant de største advokatfirmaene er lav, under ti prosent, og har ikke endret seg mye det siste tiåret, til tross for at kvinner i mange år har vært i flertall på jusstudiet. Hva tror du dette skyldes?

– Til tross for stort fokus og mulighet til å håndtere skjevfordelingen, har utviklingen gått svært tregt. Etter å ha vært involvert i arbeidet med mangfold i flere tiår, er jeg den første til å innrømme at dette er utfordrende og sammensatt. Allerede fra min tid som juridisk direktør i Storebrand på 90-tallet var mangfold i fokus, og noe som spilte inn også i valget av eksterne advokatfirmaer.

– Etter et fjorår hvor media var preget av en advokatbransje med veldig gode intensjoner om mangfold, er det interessant å se fra bildebruken i media nå like over nyttår at de fleste partnerutnevnelser i advokatfirmaene fortsatt ser ut til å være menn. Og at det for eksempel fra invitasjoner til bedriftsjuristers faglige møteplasser fremgår at det stort sett er mannlige partnere fra advokatbransjen som stiller foredragsholdere, som på Industrijuristgruppens vinterseminar og Bedriftsjuristenes årlige vinterseminar.

– Da DN nylig hadde et oppslag om landets fremste konkursadvokater, ender de opp med å avbilde et helt fotballag av menn. Alt dette viser vel at det er et stykke fra gode intensjoner til handling, og det kan se ut til at hardere lut må til for å oppnå resultater knyttet til for eksempel det å vise frem hvilken kvinnelig fagekspertise man har.

Hva bør advokatbransjen gjøre, etter din oppfatning, for å få flere kvinner opp og frem, og synliggjøre kvinnelige advokater som ressurs?

– For Equinor er kompetanse grunnleggende for våre valg av samarbeidspartnere, og dyktige kvinner vil bli prioritert. I våre innkjøpsprosesser for advokattjenester i Norge vil vi i år være

tydeligere på hva det innebærer at vi fokuserer på mangfold. Ambisjoner om mangfold er en klar forventning til våre samarbeidspartnere, men vi vil også forvente å se konkrete tiltak, og at det kan vises til resultater. For å løse fremtidens komplekse utfordringer trenger vi dyktige kvinnelige advokater på partnernivå og i våre team, og vil hvor alt annet står likt, prioritere valg av kvinner.

Advokatfirmaene må være villig til å omsette ord til handling, dersom man virkelig er enig i at mangfold på lang sikt vil skape verdier, og antagelig også selv om dette på kort sikt kan ha en negativ økonomisk verdi for et eksisterende partnerskap, og kan redusere personlige muligheter for noen menn.

En utfordring for mange er trolig den tradisjonelle utformingen av partnerskapsmodellen, herunder timekrav og andre forutsetninger, som er skapt av og for menn. Dersom alle som i dag sitter i et partnerskap tenker gjennom hva som skal til for å lykkes, herunder de mange kravene som stilles til tidsbruk, tilgjengelighet, ledelsesarbeid, klienthåndtering og inntjening, er det ikke overraskende at resultatene innen mangfold uteblir. Advokatfirmaene må antagelig evne å tilby mer fleksible løsninger og foreta individuelle tilpasninger dersom man ønsker å beholde kvinnelige talenter.

Kvinner er nok også ofte «hovedleverandør» på svært mange av livets arenaer slik som familie, barn og oppfølging av vennekrets. Forventningene til det å være en god mor er for eksempel fortsatt ganske annerledes enn forventningene til en god far. På dette området tror jeg det er viktig at kvinner selv erause med hverandre, og bidrar til å senke forventningspresset i alle livets sammenhenger, samtidig som menn drar sin del av lasset. Jeg har selv en fantastisk «partner» (Camilla Magnus, også partner i Selmer, red.anm) og kjenner henne samlede utfordringer i hverdagen ganske godt.

Helt mellom oss; antagelig er hennes hovedutfordring meg og mine begrensede evner til å levere inn i en totalitet,

sett i sammenheng med forventninger som stilles på andre områder. Og jeg håper og tror nye generasjoner av partnere i advokatfirmaer (og ektemenn) forstår viktigheten av mangfold og kan bidra på en bedre måte enn hva fasiten (som antall kvinnelige partnere i dag) viser at min egen generasjon har oppnådd. Dessuten må også kvinner i partnerskapene, kvinner i lederposisjoner og på bred basis bidra til å løfte hverandre.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

– Snakker vi om faget jussen kontra andre fagdisipliner, vil jeg alltid se for meg ansiktet til Carsten Smith, med sine samfunnsperspektiver, sitt verdigrunnlag og syn på jussen som verktøykasse. Han var den som for mange tiår siden fikk meg til å snu i døren på NTH og dra til det juridiske fakultet. Det finnes ikke hans like i både det å promotere og representere jussen som et svært meningsfylt, interessant og viktig fag å vie arbeidslivet til.

Hvem er Norges beste advokat på ditt felt?

– Mitt felt har jo utviklet seg fra å være finans, forsikring og deretter fokus på transaksjoner og alminnelig næringslivsjus til å omfatte energirett i vid forstand ispedd internasjonal compliance / integritetsområder. Gjennom alle disse fasene er det en mann jeg på ulike måter har jobbet med som aldri slutter å imponere meg med sitt enorme faglige nedslagsfelt, arbeidskapasitet og analytiske evner – og det er Erling Selvig.

Hva driver du helst med, når du ikke jobber?

– Når jobb legges til side, er det fokus på de fire F'ene; familie, fritidssysler, fysisk fostring, friends og kanskje som en femte del i ny og ne skape en fest ut av hverdagen.

Hvilke TV-serier følger du med på?

– Jeg er en dårlig TV-titter og har ikke klart å sette av tid til gode TV-serier, men har fått med meg Lykkeland.

Dropper konkurs- og panterett

Det har vakt oppstandelse at Universitetet i Oslo har besluttet å legge ned faget konkurs- og panterett, et fag som ved UiO har vært valgfag siden 2011, men som i Bergen og Tromsø fortsatt er obligatoriske fag.

«Det er kanskje vanskelig for de fleste å fatte hvor skadelig dette er, sier Knut Ro i Ro Sommersnes til Dagens Næringsliv.

Avisen samlet ti konkursadvokater som alle protesterte mot nedleggelsen: Knut Ro,

Marius M. Gisvold, Kaare Christian Tapper, Håvard Wiker, Richard Sjøqvist, Kristoffer Hegdahl, Leif Petter Madsen, Pål Lieungh, Tor Herdlevær og Johan Astrup Heber.

De ti mener at kunnskap om konkurs- og panterett er viktigere enn noen gang, og peker overfor DN på at det bare i fjor var fem tusen konkurser i Norge, og sier de synes det er «sensasjonelt» at ingen av dem kjente til ned-

leggelsen før den var et faktum. Heller ikke Advokatforeningen eller Konkursrådet var orientert, ifølge DN.

«Det befester dessverre et inntrykk av at academia kan være svært virkelighetsfjernt», sier de.

Professor Erik Røsæg, som underviser i faget ved UiO, mener beslutningen er uheldig, og er kritisk til prosessen som førte til nedleggelsen.

– Fag som ble prioritert foran konkurs- og panterett viser da også klart at det ikke

var noen helhetsvurdering man hadde gjort. Når to varianter av sjørett, to varianter av forsikringsrett og to varianter av petroleumsrett er prioritert før konkurs- og panterett er vurderingen særdeles snever, sier Røsæg til Advokatbladet.

Faksimile fra DN

SMÅ OG STORE BRANSJENYHETER
tips@advokatbladet.no

Sørlandsmøte

Nylig møtte Aust-Agders kretsleder Ole Magnus Heimvik og hovedstyreprerentant Leif Oscar Olsen store deler av Stortingets sørlandsbenk i et møte i rådhuset i Arendal.

– Hensikten var å presentere den sørlandske advokatbransjen for politikerne, og fortelle hvor viktig det er for næringslivet å ha lokalt forankret advokatvirksomhet, forteller Leif Oscar Olsen.

– I vårt område har vi fire, fem advokatkontorer med mellom ti og tyve advokater, ellers har vi små advokatkontorer spredd rundt i fylket. Vi ser en tendens til at advokatkontorene sentrerer rundt bysentra, sier Olsen.

– Vi fikk også presentert betydningen av å ha en stedlig, god advokatstand med lokalkunnskap som gjør at vi også kan bistå de store, lokale næringslivsvirksomhetene på en faglig god måte. Vi poengterte også at vi er glade for at det er nedsatt et rettshjelpvalg, og om virkningene av halveringen av reisesalæret, sier Olsen.

Ektepar med møterett

Ekteparet Gro Hamre og Svein Arne Hagen, begge i Advokatfirma Tofte i Kristiansand, feiret nylig at de begge nå kan skilte med møterett i Høyesterett. Mens Hamre fikk møterett allerede i 2013, kunne mannen sette H etter navnet sitt rett før nyttår.

Thea Hjelmeland sang seg til Spellemannsprisen i 2014 med plata «Solar Plexus». Nå skal hun underholde på Oslo krets' årsmøte. Foto: Tore Sætre/Wikimedia Commons

Årsmøte med debatt og intimkonsert

21. mars arrangerer Oslo krets årsmøte i ærverdige Gamle Logen, med debatt om ytringsfrihet innledet av høyesterettsdommer Erik Møse, som nylig kom hjem etter sju år som EMD-dommer i Strasbourg.

TEKST: THEA N. DAHL

Sammen med ham i panelet sitter tidligere forlagsredaktør i Aschehoug og leder av Norsk PEN, William Nygård, konstituert direktør i Norges nasjonale institusjon for men-

neskerettigheter, Adele Matheson Mestad, og Asle Toje, statsviter og kommentator.

Anne Siri Koksrud Bekkelund, politisk økonom i Civita, skal styre ordet. Hun var tidligere byrådssekretær for Venstre, og er medlem av

redaksjonsrådet til det politiske tidsskriftet Minerva.

LEKENDE POP

Artist og komponist Thea Hjelmeland vil stå for underholdningen. Hjelmeland vant Spellemannprisen for

Refser effektivitets-reform

Den såkalte ABE-reformen, som har til hensikt å effektivisere offentlige virksomheter, svekker tilliten til og kvaliteten i domstolene, ifølge en ny rapport fra arbeidstakerorganisasjonen Parat.

Domstolene vil få problemer med å håndtere sine kjerneoppgaver, konkluderer rapporten:

«Med videreføring av ABE-reformen med tilhørende reduksjoner i årsverk-

sinnsatsen, en lengre overgangsperiode til digitale verktøy samt en forventning om mer komplekse saker vil det være utfordrende for domstolene å håndtere kjerneoppgavene sine med den kvaliteten som kreves for å opprettholde tilliten i befolkningen og befolkningens rettssikkerhet.»

Særlig er mindre tingretter utsatt, ifølge rapporten.

«De minste tingrettene har en særlig utfordring da det er en nedre grense for hvor mange sysselsatte en tingrett må ha. Mindre tingretter med fem eller seks årsverk i dag vil ha vanskeligheter med å redusere kapasiteten ytterligere uten at dette påvirker tjenestetilbudet, og gitt at ingen andre endringer i domstolene gjøres.»

Øvrige kretsmøter

Årsmøtene for alle de resterende 19 kretsene er ikke ferdig planlagt ennå, men her er en oversikt over møtene som er fastsatt:

Midt-Hålogaland krets: 25. januar på Kulturfabrikken i Sortland.

Sør-Rogaland krets: 21. februar på Scandic Stavanger City.

Trøndelag krets: 7. mars på Scandic Nidelven Hotell i Trondheim.

Møre og Romsdal krets: 8.-9. mars i Ålesund, sted ikke avgjort.

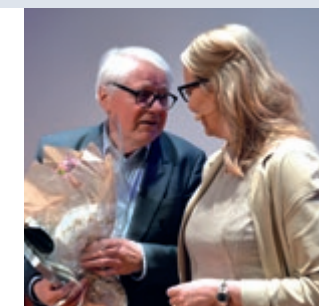
Hordaland og Sogn og Fjordane krets: 13. mars på Grand Hotel Terminus i Bergen.

Østfold og Follo krets: 13. mars i Fredrikstad, sted ikke avgjort.

albumet «Solar Plexus» i 2014, og kom i 2018 med oppfølgeren «Kulla». Den ferske plata beskrives som «en hyllest til livet» av Dagbladets musikkannmelder, etter «Solar Plexus» tunge, personlige tekster, som var et resultat av en tung periode, der Hjelmelands samboer ble syk og døde mens hun var gravid.

I år som i fjor skal også Oslo krets ærespris deles ut. I 2017 ble den tildelt Forsvarergruppen, mens den året før gikk til Kristian Andenæs og i 2015 til Sverre Koch.

Har du forslag til hvem som fortjener å bli æresmedlem? Send forslaget til Hege Moljord i Advokatforeningen, hm@advokatforeningen.no.

Kristian «Kikki» Andenæs vant Oslo krets ærespris i 2017. Her med tidligere kretsleder Marte Svarstad Brodtkorb. Foto: Nina Schmidt

9 vil bli dommer i Høyesterett

Til de to ledige embetene i Høyesterett er det kommet inn ni særdeles godt kvalifiserte søkere, ifølge justitiarius Toril Marie Øie.

Disse har søkt:

FILIP TRYEN (53), Bergen, partner i Wikborg Rein og professor ved Norges handelshøyskole, og tidligere lagdommer i Gulating.

SUSANN FUNDERUD SKOGVANG (43), Tromsø, lagdommer i Hålogaland og tidligere advokat i Arntzen de Besche og utreder i Høyesterett.

CHRISTIAN LUND (55), Oslo, lagdommer i Borgarting, tidligere partner i Thommessen og advokat ved Regjeringsadvokaten.

ARE STENVIK (52), Oslo, partner i BAHN og tidligere professor ved UiO.

ERIK THYNESS (57), Oslo, partner i Wiersholm og tidligere juridisk direktør i Hafslund Nycomed.

BJARTE ASKELAND (53), Isdalstø i Hordaland, professor ved UiB og tidligere konstituert lagdommer i Gulating.

KINE ELISABETH STEINSVIK (42), Oslo, lagdommer i Borgarting, fungerende riksmekler og tidligere advokat ved Regjeringsadvokaten.

TORIL KRISTIANSEN HØYLAND (54), Oslo, avdelingsdirektør i Justisdepartementet, tidligere utreder i Høyesterett og dommer i Oslo tingrett.

KARIN FLØISTAD (47), Oslo, partner i Simonsen Vogt Wiig og leder av Konkurranselagenemnda, tidligere advokat ved Regjeringsadvokaten.

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Svein A. Hagen,
Advokatfirma Tofte DA, KRISTIANSAND

Pål Sverre Hernæs,
Advokatfirmaet Hjort DA, OSLO

NYINNMELDTE

Bedriftsadvokater

Vibeke Eggen Berg, Oslo Universitetssykehus HF, OSLO

Advokatfullmektiger

Marianne Berg, Advokatfirmaet Geir Berg AS, LILLEHAMMER
Agnieszka Barbara Bulat, Advokatfirmaet Elden DA - Bergen, BERGEN

Kjersti Emilie Fjær, Advokatfirmaet Magnus Legal AS, BERGEN

Vanessa Martinsen, Advokatfirmaet Kjær DA, KRISTIANSAND
Lars Henrik Stoud Platou, Advokatfirmaet Zacco AS, OSLO
Ole Jakob Raa, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, OSLO

Øystein Velund, Advokatfirmaet Velund & Co, KRISTIANSUND

Fullmektig hos bedriftsadvokat

Maren Løvbrøtte Bruvik, Protector Forsikring ASA, OSLO
Alexander Hallingstad, Acapo AS, OSLO

Offentlig ansatt advokat

Svenn Wold Gaulen, Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten, BERGEN

Renate Støa, Akershus fylkeskommune, OSLO

Organisasjonsadvokat

Cecilie Lan Thi Nguyen Vålberg, Finansklagenemnda, OSLO

Fullmektig hos offentlig advokat

Sverre Johansen, Innovasjon Norge, OSLO

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

André Berka, Norsk Industri, OSLO

GJENINNMELDTE

Offentlig ansatt advokat

Jorun Bjerke, Akershus fylkeskommune, OSLO
Kristin Wangsbro, Troms fylkeskommune, TROMSØ

Privatpraktiserende advokater

Jan Joachim M. Bjerke, Advokatfirmaet BAHN AS, OSLO
Johan Storm Bull, Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS, STAVANGER

MEDLEMMER SOM HAR SKIFTET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

Christian Børve, MJØLKERÅEN
Erik Blaauw Evensen, ASKER
Torgeir Gullaksen, SKEDSMOKORSET
Jahn Knapstad, NÆRSNES
Viggo Thomas Kristensen, OSLO
Erik Nygaard, OSLO
Jarle Erik Sandvik, OSLO
Anders Storaker, STAVANGER
Ola Andreas Storaker, LEVANGER
Knut Paul Toftegaard, BÆRUMS VERK

50 år siden

SAVNET ØYEKONTAKT MED DOMMEREN

«Advokat Tor Lindheim klager over at det kan være vanskelig å oppnå den rette kontakt med dommeren. Som Lindheim nevner, kan dommeren være fordypet i sakens dokumenter. Eller dommeren noterer så omsorgsfullt at dette binder ham til papiert. Advokaten får ikke en «naturlig øyeforbindelse» med dommeren.

Det er også en annen og vesentlig grunn til at den rette kontakten mellom advokat og dommer ikke oppnås. Det er møbleringen i rettssalen: Det forvillede ordning med at advokatene står vendt mot hverandre til høyre og til venstre for dommeren istedenfor midt foran ham. De mister dermed den mulighet for å fange dommerens oppmerksomhet som de ville ha om de sto vendt mot ham. Slik som møbleringen nå er, blir det til at advokatene taler til hverandre og med sine argumenter og sitt blikk forsøker å imponere og betvinge motparten istedenfor å henvende sine ord til dom-

merne. Møbleringen er også uheldig for partene personlig.

Nå sitter de rett mot hverandre ved siden av sine advokater og må tåle det uønskede syn av hverandre. Høyesterett er et behagelig unntak. Der står advokatene vendt mot dommerne. For ikke å snakke om at de har bred og god plass til papirer og bøker – i motsetning til i rettssalene ellers hvor advokatene har noen elendige små pulter med plass til lite mer enn et frimerke.

Det er besynderlig at ingen har interessert seg for denne side av prosedyren. Bortsett fra høyesterettsadvokat J. B. Hjort, som skrev en del i Advokatbladet for noen år siden. Det gikk ham som Henrik Ibsen. Han slengte ut noen klokkeklemte, men der ble ingen skremt. Var det ikke en sak for Advokatforeningen nå å ta opp spørsmålet om å få en god møblering i rettssalene?»

Lagdommer Helge Haslev

HØYERE LØNN TIL FORSVARER-VAKTENE

«Justisdepartementet har den 23. desember 1968 i brev til justitiarius i Oslo byrett meddelt følgende: I forbindelse med en alminnelig forhøyelse av satsene i salærinstruksen, har departementet med virkning fra 1. januar 1969 opphøyet godtgjøringen for forsvarervakt i fengselssaker ved Oslo forhørsrett fra kr. 225 – til kr. 260 – for hver dags vakt.»

Norsk Advokatblad, Nr. 1, 1969

REDAKSJONEN TILFØYER:

Ifølge priskalkulatoren til Norges Bank økte kroneverdien med 811,49 prosent fra 1969 til 2017. 260 kroner i 1969 tilsvarte 2369,88 kroner i 2017.

Slutt for den store røde

I starten av januar ble det kjent at tiden snart er over for lovsamlingen i røde permer og at årets utgave blir den aller siste. – Vemodig, men ikke uventet, konkluderer advokatene.

TEKST: THEA N. DAHL

Salget av hovedutgaven har gått ned til under 1500 eksemplarer i året, og nå faller også studentutgavene bort samtidig med at eksamen heldigitaliseres. Dermed blir utgivelsen et tapsprosjekt for Det juridiske fakultets lovsamlingsfond, ifølge Rett24.

Advokatbladet har spurt en rekke advokater om hva de mener nå som lovsamling skal bli elektronisk.

SYMBOLVERDI

– Det er en fordel at den digitale utgaven alltid er oppdatert, sier den tidligere lederen av Advokatforeningen og Hjort-partner, Erik Keiserud.

Symbolverdien er noe av det som har satt dypest spor i Mette Yvonne Larsen fra advokatfellesskapet Mette Yvonne Larsen & Co.

– Jeg syns det er vemodig og rart, men ikke overraskende. Jeg mener noen bør ta på seg å videreføre arbeidet. En så tykk bok med så tynne blader vil bli et stort dokument å manøvrere i elektronisk, mener Larsen.

IKKE BRUKT PÅ TI ÅR

Også Kjersti Tøgard Trøbråten, leder av Advokatforeningens lovutvalg for bank, finansiering og valuta og partner i Wiersholm, mener det er greit at den store røde nå parkeres i hylla med 1687–2018 som siste utgave.

– Man må skille mellom behovet og symbolverdien. Det er noen år siden jeg sluttet å bruke den, det må jeg innrømme, men det er jo nesten et slags bevis på at man har tilbakelagt et stadium som har vart veldig lenge. Lovsamlingen er og har vært et symbol for advokater og jurister. Samtidig er det jo ikke et format som blir brukt veldig mye lenger, sier hun.

– NATURLIG

At heldigitalisering er neste skritt også for Norges Lover kommer ikke overraskende på Kaare Andreas Shetelig i Wikborg Rein.

– Heldigvis følger også vi jurister med i digitaliseringen. Det er naturlig at det er lovsamlingen som nå står for tur.

Selv legger han ikke skjul på at det er lenge siden han brukte den som et aktivt arbeidsverktøy.

– Utover det nostalgiske i at lovsamlingen på mange måter definerer oss jurister, kan jeg for egen del innrømme at det er lenge siden jeg har slått opp i den papirbaserte lovsamlingen. Dette gjør jeg normalt direkte i Lovdata.

INTET GRAVØL

Det er ikke noe dramatisk at den trykte lovsamlingen forsvinner når ingen kjøper den, mener partner i DLA Piper, Berit Reiss-Andersen.

Norges Lover 1687–2018 blir den aller siste utgaven av lovsamlingen. Foto: Monika Kvaale

– Selv er jeg glad for at det ikke lenge er vanlig å slepe den tykke røde med seg i retten. Fremskrittet kan ingen kjempe imot. Jeg holder ikke gravøl, men jeg er veldig glad i særtrykk og håper at de fortsatt blir publisert.

For Glittertind-advokat Cato Schiøtz er lovsamlingens bortgang en sorg.

– Som det står i skriften: Det er en tid for alt, men har det vært noen viktigere bok de siste femti årene? Jeg bruker den ennå, formodentlig i likhet med de fleste av mine aktive kolleger over sytti. At de røde permene blir heldigitale er ikke greit i det hele tatt, men jeg har med resignasjon og sorg kapitulert for den digitale kuppingen av min papirhverdag, sier Schiøtz.

ANNONSE

Til vårt kontor i Stavanger søker vi

Konsernadvokat

Les mer på kruse-smith.no/jobb

Søknadsfrist: 3. februar

*Vi vet ikke hvordan
framtidens bygg ser ut –
men vi vet at vi skal
bygge dem*

Advokat Sandra Lauritzen har sluttet i Advokatfirmaet Metier Legal AS i Oslo og begynt i Wahl-Larsen Advokatfirma AS i Oslo.

Advokat Annicken Iversen har sluttet hos Byggenæringens Landsforening i Oslo og begynt i Mediebedriftenes Landsforening i Oslo.

Advokat Rolf Jacob Cappelen har avsluttet egen advokatpraksis i Sandvika og gått inn som partner i det nyopprettede Advokatfirmaet Dehn DA.

Advokatfullmektig Sarah Lindeberg har sluttet i Deloitte Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA i Tønsberg.

Advokat Knut Walle-Hansen har sluttet hos den Norske kirkes presteforening i Oslo og begynt hos Det Norske Maskinistforbund i Oslo.

Advokat Torbjørn Evjenth har sluttet i Brækhus Advokatfirma DA i Sandvika og begynt i det nyopprettede Advokatfirmaet Dehn DA i Sandvika.

Advokat Anja Ingrid Thorheim har tiltrådd som partner i Langseth Advokatfirma DA etter flere år som senioradvokat i samme firma.

Advokat Jarle Gjengedal har sluttet i Advokat Jarle Gjengedal på Sandane og begynt i Melin Medical AS på Sandane.

Advokat Ingvild Elisabeth Flovik har sluttet i Brækhus Advokatfirma DA i Sandvika og begynt i det nyopprettede Advokatfirmaet Dehn DA i Sandvika.

Advokat Jørn Snorre Øvstedal har sluttet i Schjødt Advokatfirma AS i Ålesund og begynt i SANDS – Advokatfirmaet Steensrup Stordrange DA i Ålesund.

Advokat Guro Aurtande har sluttet i Livsforsikringsselskapet Nordea Liv Norge AS i Bergen og begynt i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité i Oslo.

Advokatfullmektig Ellinor Glimsjø-Tvinnereim slutter i Brækhus Advokatfirma DA i Sandvika og begynner som advokat i det nyopprettede Advokatfirmaet Dehn DA i Sandvika.

Advokat Laila Marie Bendiksen har sluttet i Lexproperty Advokatfirma AS i Oslo og begynt hos Norsk Boligbyggelags Landsforbund SA i Oslo.

Advokat Halfdan Holte har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og begynt i SpareBank 1 Markets AS i Oslo.

Advokat Anitra Haldorsen har sluttet som partner i Brækhus Advokatfirma DA i Sandvika og gått inn som partner i det nyopprettede Advokatfirmaet Dehn DA i Sandvika.

Advokat Halvor Klingenberg har sluttet i Advokatfirmaet Haavind AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo.

Advokat Ellen Dehn Arvesen har sluttet som partner i Brækhus Advokatfirma DA i Sandvika og gått inn som partner i det nyopprettede Advokatfirmaet Dehn DA i Sandvika.

Advokatfullmektig Hedda Strømsodd Hosar har sluttet i Brækhus Advokatfirma DA i Sandvika og begynt i det nyopprettede Advokatfirmaet Dehn DA i Sandvika.

Advokat Fredrik Valltoft Eidem har sluttet i Advokatfirmaet Thommessen AS i Oslo og begynt i DNB Bank ASA i Oslo.

Advokat Per Bjørnsen har sluttet som partner i Brækhus Advokatfirma DA i Sandvika og gått inn som partner i det nyopprettede Advokatfirmaet Dehn DA i Sandvika.

Advokat Ida Sandbakken har sluttet i Brækhus Advokatfirma DA i Sandvika og begynt ved firmaets kontor i Oslo.

Advokat Ragnhild Kverneland har sluttet som partner i Brækhus Advokatfirma DA i Sandvika og gått inn som partner i det nyopprettede Advokatfirmaet Dehn DA i Sandvika.

Advokat Petter Christian Nissen-Lie har sluttet som partner i Advokatfirmaet Nissen-Lie i Sandvika og gått inn som partner i det nyopprettede Advokatfirmaet Dehn i Sandvika.

Advokat Kristin Avenstroup Haugen har sluttet i NCC Norge AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Glittertind AS i Oslo.

Advokat Peder Morset har sluttet som partner i Brækhus Advokatfirma DA i Sandvika og gått inn som partner i det nyopprettede Advokatfirmaet Dehn DA i Sandvika.

Advokat Grete Funderud Stillum har sluttet som partner i Brækhus Advokatfirma DA i Sandvika og gått inn som partner i det nyopprettede Advokatfirmaet Dehn i Sandvika.

Advokat Johan Mølbach-Thellefsen har sluttet som partner i Brækhus Advokatfirma DA i Sandvika og gått inn som partner i det nyopprettede Advokatfirmaet Dehn DA i Sandvika.

Advokat Atle Zerwekh har sluttet i Advokatfirmaet Nissen-Lie i Sandvika og begynt i det nyopprettede Advokatfirmaet Dehn i Sandvika.

SE JOBB-BYTTET OGSA PÅ ADVOKATJOBB.NO

639 e-kurs i romjulen

Samtidig med at 2018 ble til 2019 løp også fristen for forrige etterutdanningsperiode ut, og svært mange brukte romjula til å oppfylle kravet om åtti etterutdanningstimer.

I løpet av de siste ti dagene av 2018 solgte JUS hele 639 e-kurs til totalt 336 personer. Det var til sammen 206 personer som tok ett kurs, 61 personer tok to og 23 personer tok tre kurs mellom 20. og 31. desember.

ANNONSE

Fremtidens advokatkontor

– med vekt på digitalisering av profesjonen og domstolene

Hvilke konsekvenser har digitalisering for advokatyret? Tar robotene jobbene våre? Næringsdrivende jurister og advokater inviteres til seminar. Andre temaer vil være gjennomføring av digitale hovedforhandlinger (herunder OCR-behandling av dokumenter), bruk av Lovdata som verktøy og etikk.

Hold av datoene, detaljert program kommer senere.

Dato: 4. april – 5. april 2019
Sted: Clarion hotel the Edge, Tromsø
Arrangør: Forum for Næringsdrivende

Påmelding: www.juristforbundet.no/kurs
Spørsmål: kursdeltager@juristforbundet.no

JURIST
FORBUNDET
Privat

Er du og ditt firma forberedt på utfordringene som venter?

Advokatgründer og i verdenstoppen på vannski!

Etter å ha brukt flere år på å bygge opp sitt eget advokatfirma har Anders Foss de siste årene kunnet fokusere mer på sin store lidenskap; å stå på vannski. Han er nå helt i toppen av idretten, som har mer enn femten millioner utøvere på verdensbasis.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Hele 150 dager i året setter Anders Foss seg i bilen og kjører de drøye syv milene hver vei mellom hjemmet sitt i Oslo og Skarnes utenfor Kongsvinger. Der venter en spesiallaget kunstig innsjø på 680 ganger 70 meter med alle fasiliteter tilrettelagt for vannski-trening.

– Det er ikke mange andre idretter som kan måle seg når det kommer til

fart og adrenalin. Om sommeren er jeg på vannet fem – seks dager i uken. Det er blitt en livsstil, forteller Foss.

Og satsningen har definitivt gitt resultater: I månedsskiftet november/desember i 2018 deltok Foss i VM for utøvere over 35 år, som ble arrangert i Chile. Der kunne 42-åringen innkassere en høyst respektabel sjetteplass i grenen slalåm.

NYTT MÅL

– VM var en stor opplevelse – det er tross alt verdens aller beste utøvere som deltar. Jeg er meget godt fornøyd med den prestasjonen, selv om jeg ikke var langt unna de aller beste, sier Foss.

I Norge er idretten ganske liten. Omtrent 2500 utøvere har løst lisens for å konkurrere.

– I løpet av en vanlig sesong er jeg med på mellom femten og tjuefem konkurranser. De fleste går i Norge og Sverige, der idretten er betydelig større, men jeg deltar også jevnlig i andre europeiske land, sier Foss som har åtte NM-gull, det siste fra august 2018.

Advokatens neste mål er EM i Hellas til sommeren – der det naturlige målet er en medalje. Ved siden av lidenskapen sin på vannet har Foss en travel advokatjobb.

I 2010 startet han opp advokatfirmaet PersonskadeAdvokat1.

– De fem første årene etter at jeg startet opp jobbet jeg veldig mye for å bygge opp firmaet, samtidig som jeg hele tiden satset aktivt på vannski. På et tidspunkt fant jeg ut at jeg måtte roe litt ned, og sette av mer tid til å leve også. Jeg ville ikke lenger jobbe fra åtte til ti hver dag, men finne en balanse mellom jobb og fritid, sier Foss.

FLEKSIBEL HVERDAG

PersonskadeAdvokat1 har i dag seks ansatte advokater i tillegg til én sekretær, og er et firma som jobber spesialisert med personskaderett.

– Stort sett jobber jeg vanlig arbeidsdager. Likevel hadde det nok aldri gått å være ansatt advokat i et annet firma.

– For meg har det alltid vært vanskelig å drive med noe bare litt. Enten er det all in – eller ingenting, sier advokat Anders Foss.

For å få trent optimalt, er han avhengig av at både lys- og værforhold under treningsøkene er gode nok.

– Noen dager drar jeg fra jobb klokken tre for å trene, andre dager er jeg oppe klokken seks for å trene før jobb. Heldigvis har jeg en fleksibilitet der flinke medarbeidere kan steppe inn for meg, sier Foss.

Firmaet er alltid på skadelidtes side mot forsikringsbransjen i saker der enkeltpersoner trenger hjelp i sin erstatningssak, eller mener de har fått et for dårlig skadeoppgjør etter en ulykke.

– At vi jobber så spesialisert gir gode resultater. For oss er det helt avgjørende å kjenne fagfeltet godt. Bransjen går nok i en enda mer spesialisert retning, sier Foss.

– FORBRUKER-ADVOKATER

PersonskadeAdvokat1 holder til på Høyskoleveien, like utenfor Oslo sentrum

Fakta: Vannski

- I Norge er det i dag 2500 lisensierte løpere. På verdensbasis er det et sted mellom 15-20 millioner.
- De største nasjonene for sporten er USA, Canada, Frankrike, Storbritannia, Italia og Australia.
- Det konkurreres i tre grener: hopp, trick og slalåm. Foss konkurrer i dag kun i slalåm-grenen.
- VM i Vannski for utøvere over 35 år ble arrangert på Lagos los Morros utenfor Santiago i Chile fra 26. november til 2. desember, med seks norske deltagere.

– ikke et typisk advokat-strøk i hovedstaden.

– Vi har klienter fra hele Norge og mesteparten av kommunikasjonen går i dag via telefon og e-post. Det er slik sett ikke så viktig å sitte i Oslo sentrum, forteller Foss, som sier advokatene i firmaet anser seg selv som forbruker-advokater, og ikke går i dress på jobb.

– Når klientene kommer inn her i arbeidsklær er det viktig at skillet ikke blir for stort mellom dem og advokatene her. Vi prøver å møte klientene på deres nivå, sier Foss.

Foss trives med å kombinere advokatyrket og idretten, og har ingen planer om å legge opp med det første.

– I denne sporten er man kanskje på sitt beste når man passerer femti år, og kan drive på til man er over seksti. For meg er det veldig givende ha idretten ved siden av advokatjobben.

Anders Foss står på vannski omtrent 180 dager i året, inkludert både konkurranse og treningsdager. Her fra VM i Chile før jul. Foto: David Crowder/IWWF

BOKTIPSET

Navn og alder: KRISTIN VEIERØD (51)
Tittel: ADVOKAT OG PARTNER
Arbeidssted: ADVOKATFIRMAET HJORT

Hvilken bok har gjort sterkest inntrykk på deg, og hvorfor?

Jeg synes det er vanskelig å trekke frem en bok alene. Ulike bøker har gjort inntrykk til ulik tid. I ungdomsårene slukte jeg bøker, og jeg har alltid vært glad i å lese. Skal jeg trekke frem en bok fra de siste årene, må det bli *Et lite liv* av Hanya Yanagihara. Det er en sterk og berørende bok om vennskapet og relasjonen mellom fire kamerater, og om hvordan livet tar ulike veier for dem.

Har arbeidet som advokat hele sitt yrkesliv, blant annet en periode som konsernadvokat i Telenor, men de fleste årene i Hjort. Var MP i Hjort i seks år. Sitter i styret i Mentor Medier og Redd Barna; to veldig ulike virksomheter som hun har stort engasjement for. På fritida liker hun godt å gå i marka. Som harstadværing savnet hun fjell da hun flyttet til Oslo, men nå synes hun at marka er noe av det beste Oslo har å by på. Gift med Christian Hjort, to døtre på 16 og 19 år. Han har to eldre barn som Kristin har fått følge.

Foto: Berit Roald/NTB Scanpix

Hvordan velger du lesestoff?

Etter innfallsmetoden; bøker jeg leser anmeldelser av og bøker jeg får i presang. Og ikke minst bøkene vi bestemmer oss for å lese i en bokklubb jeg har sammen med sju venninner.

Hvis du skal kjøpe en bok til en god venn, hvilken vil du kjøpe?

Da ville jeg kjøpe en bok jeg selv nokså nylig har fått av en god venninne: Kjell Askildsens *Askildsens beste*. 18 noveller utvalgt av forfatteren. Der er det mange perler av noen fortellinger, og en novellesamling er overkommelig i perioder der man ikke synes man rekker over en roman.

Hvilken er den neste boken du skal lese?
Simon Strangers «Leksikon om lys og mørke». Det er neste bok i bokklubben

vår, og jeg har (også i år) som nyttårsforsett å lese litt mer skjønnlitteratur, og litt mindre sakspapirer på kveldstid.

Kan du anbefale en fagbok?

Jeg tror nesten det må bli Viggo Hagstrøms *Obligasjonsrett*. Den er jeg stadig tilbake i ulike sammenhenger.

Leser du e-bøker?

Nei. Jeg liker bøker i bokhyllene og mellom hendene.

Hvem vil du utfordre (og litt om hvorfor)?

Jeg utfordrer Morten Smørdal i BÅHR. Morten er gammel Hjort-er og managing partner-kollega, og en hyggelig og morsom mann, som kanskje har tid til å lese mellom slagene.

ADVOKATER I NYHETENE

KLUGE FRIFUNNET

Etter at Sparebanken1 Nord Norge leaset et Super Puma-helikopter for kunden CHC, og brukte Kluge Advokatfirma til å fremforhandle leieavtalen, oppsto en konflikt i million-klassen.

På grunn av en spesiell klausul i kontrakten med det amerikanske forsikringsselskapet Ironshore, ble banken i etterkant sittende igjen med helikopteret.

Sparebanken 1 Nord Norge saksøkte derfor Advokatfirmaet Kluge for det de mente var mangelfulle råd. Den omstridte klausulen går ifølge Finansavisen ut på at Ironshore kunne bryte leasingavtalen med SpareBank 1 Nord-Norge dersom CHC ble insolvent – noe som senere skjedde.

Banken hevder at det samlede tapet ligger på rundt 15,8 millioner dollar, tilsvarende 138 millioner kroner.

I Oslo tingrett ble Kluge frifunnet.

Kluge-partner Bjørnar Alterskjær (bildet) sier til Finansavisen at han er fornøyd med at firmaet ble frifunnet av tingretten.

VIL FORBY LIVE-OPPDATERINGER FRA RETTEN

Den danske advokaten Martin Andersen fra Storm Thygesen Advokatfirma er lite fornøyd med at nettstedet TV Øst har live-blogget detaljert fra en rettsak han er part i.

– Beskrivelsene er så detaljerte og nøye gjengitt minutt for minutt at vi like gjerne kunne latt alle vitnene sitte i samme lokale og lytte til hverandre, sier Andersen til danske Journalisten.

Retten i Nykøbing Falster avslo å imøtekomme ønsket om referat-forbud, det samme gjorde lagmannsretten Østre Landsrett. Saken skal nå opp til vurdering av dansk Høyesterett.

ANNONSER

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translator service as

Bred juridisk erfaring og kompetanse.
Kontakt oss på tlf. 810 33 333 eller post@translator.no

X ORD

Hjelperen		Mannsnavn			Advokat-spesialitet	Umulig å straffe
		Omv. prep.				Fugler
		Heade				
Null respekt					Inter-jeksjon	
Blink						
Stedfortreder			Duk			
Ledere			Holdes tett			
Etter hvert						
Fortætte						
		Ener				§
Håpe på						Duplikat
Tidsrom		Norne	Fugl			
					Abon- nenter	
					Leker	
Finnes			Like		Tall	
Dyptfølt						

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen 11. februar. Vi trekker ut en vinner som får fem flaxlodd i posten.

Vinneren av julekryssordet i desemberutgaven 2018 er Fabian Woxholth, Oslo.

Vi gratulerer!

Løsningsordet var EIDSIVATING.

ANNONSE

DIGIPOST INTEGRERT MED ADVISOR

Enkel og sikker sending av dokumenter via Digipost.

advisor

telefon: 33 48 43 00 • helpdesk@advisor.no • www.advisor.no

f Hjort-direktør Christopher Helgeby er med i en episode i pod-cast-serien Lørn Tech (<https://lorntech.no>) og snakker om hvordan advokatbransjen kan være en los for fremtiden. Intervjuer er Silvija Seres, bedriftsrådgiver, tekno-hode og styremedlem i blant annet NRK.

f Professor Mads Andenæs har fått den ærefulle utnevnelsen Honorary Queen's Counsel i Storbritannia. Her hjemme har han også markert seg som taler i aksjonen Stopp utrydningspolitikken.

ANNONSER

ÅRSMØTE I OSLO KRETS

21. mars 2019 på Gamle Logen i Oslo fra klokka 16

Debatt, konsert, middag og utdeling av Oslo krets ærespris

Har du innspill til hvem som bør motta prisen?

Les mer på nettsidene til Oslo krets, og nominer din kandidat på e-post til hm@advokatforeningen.no innen 1. mars.

f Advokat John Christian Elden får bekreftet at han er seg selv i NRKs jus-quiz.

f Sulland-advokat Marit Lomundal Sæther holdt innlegg om rettsikkerhet i fengslene på årets Kromkonferanse, og brukte blant annet en artikkel fra Advokatbladet om kvinnelige advokater som måtte av med BH-en før klient-besøk for å illustrere sitt poeng.

t Høyskolelektor Kiran Aziz, tidligere advokat i Ernst & Young, reagerer på at DN ikke fant noen kvinnelige konkursadvokater da de skulle skrive om reaksjoner på nedleggelsen av konkursfaget ved UiO.

Følg Advokatbladet på Facebook, Twitter og Instagram @Advokatbladet

ANNONSEINFO

ANNONSEANSVARLIG

Jannicke Isaksen
marked@advokatbladet.no
Mobil: 414 14 440

27.000 LESERE (TNS GALLUP 2019)

ANNONSEPRISER 1. JANUAR 2018

1/1 – 216 x 286 (inkludert 3 mm utfallende)	kr. 20.200
2/3 – 116 x 234	kr. 18.100
1/2 – 176 x 123	kr. 15.100
1/4 – 176 x 58/116 x 83	kr. 9.950
1/6 – 56 x 123/116 x 58	kr. 5.850

Se fullstendig formatliste på nett: advokatbladet.no
Andre formater etter avtale.

Bilagspris: 4-sider løst, pris 25 000, gramvekt inntil 20 gram.
Andre formater etter avtale.

Byråprovisjon 3 %, formidlingsgodtgjørelse 1,5 %
Alle priser er eks. mva.

UTGIVELSER 2019

Nr	Bestillingsfrist annonser	Utgivelser
1	11. januar	29. januar
2	14. februar	05. mars
3	21. mars	09. april
4	03. mai	21. mai
5	30. mai	18. juni
6	15. august	03. september
7	26. september	15. oktober
8	24. oktober	12. november
9	28. november	17. desember

advokatjobb.no

Prøv en annonse på Advokatjobb.no
Bransjens egen jobbportal!

Ledige jobber innenfor juss-Norge samlet på ett sted.
Du treffer både jobbsøkere og advokater som er ute etter å orientere seg i markedet.

Gratis, rullerende Nytt om navn-funksjon profilerer alle som har byttet jobb.

Vi har gunstige årsavtaler!

1-5 annonser: 7.500 kroner
6-20 annonser: 14.000 kroner
21-50 annonser: 30.000 kroner

Skreddersy dine annonser til alle våre plattformer!
Kontakt oss for et pakketilbud.

Advokaten

ADVOKATBLADET

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

REDAKSJONSRAÐ

Halvard Helle (leder)
Ina Lindahl-Nyrud
Emanuel Feinberg
Silje Christine Hellesen
Ragnhild Lunner

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form.

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

GRAFISK FORMGIVER

Mette H. Tønsberg
mette.tonsberg@07.no

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

JOURNALIST

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776

JOURNALIST

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

ABONNEMENT

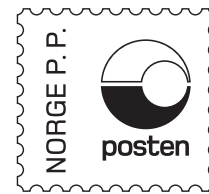
abonnement@advokatbladet.no

Bladet utgis 10 ganger i året.
Priser abonnement per år:

Vanlig	685 kr
Studenter	355 kr
Advokatassistenter	380 kr
Utland	835 kr
Enkeltblader	65 kr

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no
Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

Spisskompetanse som fundament

VI SØKER ADVOKATER / ADVOKATFULLMEKTIGER

Advokatfirmaet Seland Orwall DA tilbyr solid erfaring og spisskompetanse innenfor skatte- og avgiftsrett, fast eiendom og selskapsrett. Hos oss møter du hyggelige kolleger, og vi vektlegger en god balanse mellom arbeid og fritid. På grunn av økende oppdragsmengde søker vi nå etter 1-2 advokater eller advokatfullmektiger.

Les mer på selandorwall.no